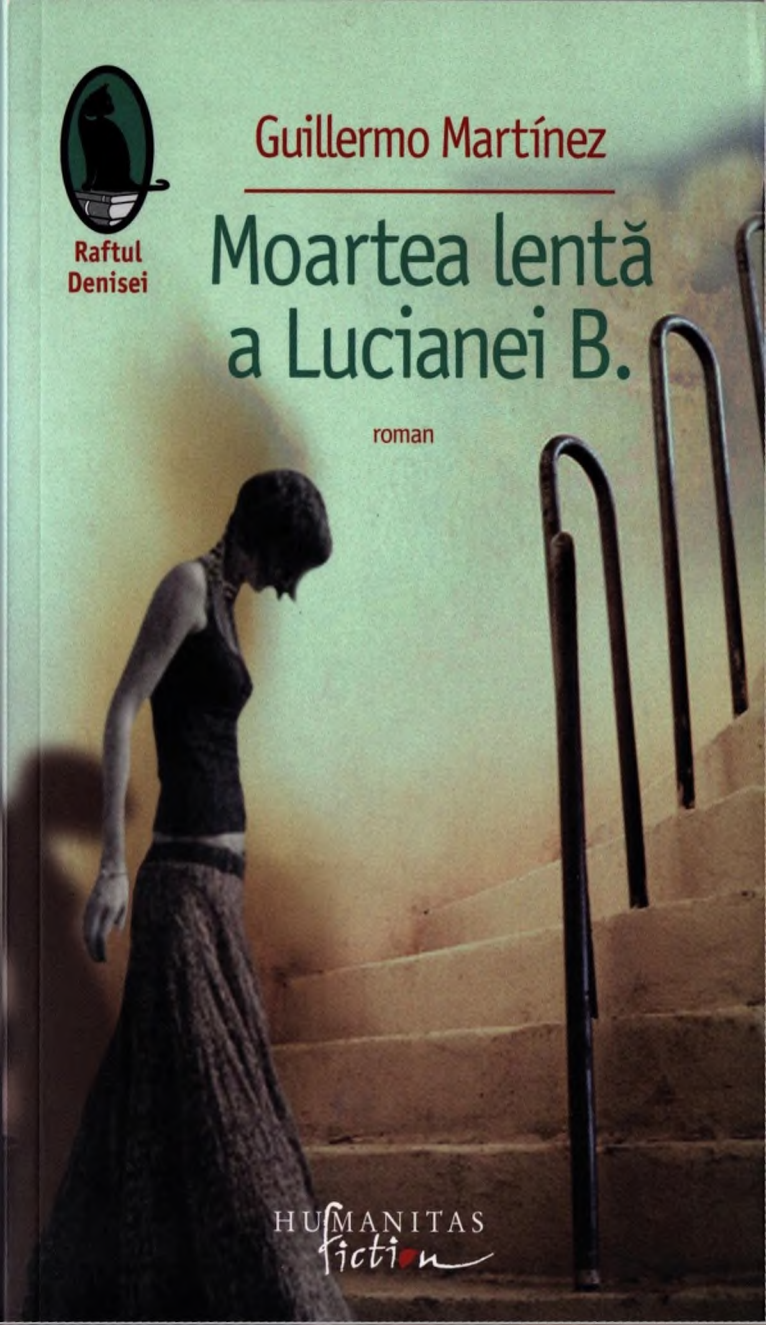
Raftul Denisei
Guillermo Martínez
Moartea lentă a Lucianei B.
roman
HUMANITAS fiction

O serie de tragedii îi răpesc Lucianei B., rând pe rând, logodnicul și aproape toți membrii familiei. Neputându-se resemna cu gândul că totul nu a fost decât un lanț de accidente, tânăra femeie are convingerea că este victima unui plan de răzbunare bine pus la cale de către Kloster, un romancier aclamat de critică și public deopotrivă, alături de care a lucrat cu mulți ani în urmă. În încercarea ei de a descoperi adevărul, Luciana cere ajutorul unui bărbat pe care l-a cunoscut în trecut, scriitor la rândul lui. Acesta acceptă, mai mult ca pe o provocare artistică la început, să o susțină. Povestea capătă un aer de mister și irealitate, revenind obsesiv la teoria probabilităților și modul în care se împletește ea cu hazardul, dând naștere unor întâmplări incredibile.

Raftul Denisei

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

GUILLERMO MARTÍNEZ

Moartea lentă a Lucianei B.

Traducere din spaniolă de
IRINA DOGARU

HUMANITAS
fiction

Coperta de
IONUŢ BROŞTIANU

Redactor
IOANA PETRIDEAN

GUILLERMO MARTÍNEZ
LA MUERTE LENTA DE LUCIANA B.
© Guillermo Martínez, 2007
All rights reserved

© HUMANITAS FICTION, 2008, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piaţa Presei Libere 1, 013701 Bucureşti, România
tel. 021/408 83 73, fax 021/408 83 74
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POŞTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, Bucureşti
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
MARTÍNEZ, GUILLERMO
Moartea lentă a Lucianei B. / Guillermo Martínez;
trad.: Irina Dogaru. – Bucureşti: Humanitas Fiction, 2008
ISBN 978-973-689-284-4

I. Dogaru, Irina (trad.)

821.134.2(82)-31=135.1

Tot ceea ce are impact în fizică suferă o reacţie egală la impact, dar în morală reacţia este mai puternică decât acţiunea. Reacţia la impostură este disprețul; la dispreţ, ura; la ură, omuciderea.

GIACOMO CASANOVA, *Povestea vieţii mele*

Unu

Telefonul sună într-o duminică dimineață și trebui să mă smulg dintr-un somn adânc pentru a răspunde. Vocea n-a spus decât *Luciana*, ca o șoaptă slabă și neliniștită, ca și cum asta ar fi fost de ajuns pentru a-mi aminti de ea. Am repetat numele, încurcat, iar ea și-a adăugat numele de familie, care mi-a redeșteptat o amintire îndepărtată, încă destul de vagă, iar apoi, pe un ton cam alarmat, mi-a amintit cine era. Luciana B. Fata cu dictarea. Sigur că-mi aduceam aminte. Trecuseră cu adevărat zece ani? Da: aproape zece ani, mi-a confirmat, se bucura că eu locuiam tot acolo. Dar nu părea deloc veselă. Făcu o pauză. Mă putea vedea? *Avea nevoie* să mă vadă, se corectă, pe un ton disperat care îndepărtă orice alt gând care mi-ar fi putut veni în minte. Da, desigur, am spus îngrijorat, când? Când poți, cât mai repede. M-am uitat în jur, la dezordinea din apartamentul meu, lăsat în voia forțelor indolente ale entropiei, și am aruncat o privire spre ceasul de pe noptieră. Dacă este o chestiune de viață și de moarte, am spus, ce zici de după-amiaza asta, aici, de pildă, la ora patru? Am auzit la capătul firului un sunet înăbușit și o răsuflare întretăiată, ca și cum și-ar fi stăpânit un hohot de plâns. Îmi cer scuze, a șoptit rușinată, da: este o chestiune de viață și de moarte. Nu știi nimic, nu-i așa? Nimeni nu știe nimic. Nimeni nu bagă de

seamă. Părea că va fi din nou pe punctul de a izbucni în plâns. Se lăsă tăcerea, iar ea își reveni încetul cu încetul. Pe un ton mai scăzut, ca și cum i-ar fi fost greu să rostească numele, zise: are legătură cu Kloster. Și înainte ca eu să o mai pot întreba ceva, ca și cum s-ar fi temut că m-aș putea răzgândi, adăugă: La patru sunt la tine.

Cu zece ani în urmă, într-un accident stupid, îmi fracturasem încheietura mâinii drepte, și o proteză rigidă din ghips îmi imobilizase mâna, până la ultima falangă. Tocmai atunci trebuia să predau editurii cel de-al doilea roman, și nu aveam decât un manuscris cu caligrafia mea imposibilă, două caiete groase cu arc înțesate de tăieturi, săgeți și corecturi pe care nimeni altcineva nu le putea descifra. Editorul meu, Campari, după ce stătuse pe gânduri o clipă, îmi dăduse soluția: își aducea aminte că, de la o vreme, Kloster se hotărâse să-și dicteze romanele, își amintea că angajase o fată foarte tânără, o fată aparent desăvârșită în toate privințele, care se transformase într-unul dintre bunurile sale cele mai de preț.

— Și de ce ar vrea să mi-o împrumute, am întrebat eu, încă speriat de norocul care dăduse peste mine. Numele de Kloster, coborât din înălțimi și apropiat cu atâta naturalețe de către Campari, mă impresionase puțin, spre regretul meu. Ne aflam în biroul lui, unde un afiș cu coperta primului roman al lui Kloster, singura concesie a editorului față de un obiect decorativ, emitea, din perete, un ecou greu de ignorat.

— Nu, sunt sigur că nu ar vrea să ți-o împrumute. Dar Kloster este plecat din Argentina până la sfârșitul lunii, se află într-una dintre rezidențele pentru artiști, unde se retrage să-și corecteze romanele înainte de a le

publica. Nu şi-a luat şi nevasta, aşa că, în baza unei relaţii de tranzitivitate, nu cred – îmi spuse el făcându-mi cu ochiul – că nevasta l-a lăsat să-şi ia cu el secretara.

Sună de faţă cu mine acasă la Kloster, vorbi într-o efuziune de saluturi cu cea care în mod evident îi era soţie, ascultă cu un aer resemnat ceea ce părea să fie un şir de plângeri, aşteptă răbdător ca ea să găsească numele în agendă şi notă în cele din urmă un număr de telefon pe o hârtiuţă.

— Fata se numeşte Luciana, îmi spuse, dar ai mare grijă; ştii doar că Kloster e vaca noastră sacră: trebuie să i-o restitui la sfârşitul lunii, intactă.

Conversaţia, cu toate că fusese atât de scurtă, mă lăsase să întrevăd, printr-o fisură neaşteptată, ceva din viaţa izolată, extrem de privată, a singurului autor cu adevărat tăcut dintr-o ţară în care scriitorii, mai mult decât orice altceva, vorbeau. Ascultându-l pe Campari, trecusem de la o surpriză la alta, şi nu m-am putut abţine să gândesc cu voce tare. Kloster, teribilul Kloster avea deci o nevastă? Avea chiar şi ceva atât de neaşteptat, atât de definitiv burghez cum este o secretară?

— Şi o fetiţă pe care o adoră, completă Campari: a avut-o la aproape patruzeci de ani. Am dat nas în nas de câteva ori cu el când o ducea în grădină. Da, e un tată de familie cât se poate de tandru, cine-ar fi zis, nu-i aşa?

Kloster, în orice caz, cu toate că în acea perioadă încă nu îşi „valorificase resursele" pentru marele public, era deja, în surdină, de multă vreme, scriitorul care trebuia omorât. Fusese, încă de la prima carte, mult prea mare, prea remarcabil, prea notoriu. Muţenia în care se retrăgea între două romane era paralizantă şi ne neliniştea ca o ameninţare: era tăcerea pisicii în timp

ce publicau şoarecii. Înaintea fiecărui nou roman al lui Kloster nu ne mai întrebam cum făcuse, ci cum făcuse *s-o facă încă o dată*. Şi, ca să ne sporească nefericirea, nici măcar nu era atât de bătrân şi de departe de generaţia noastră pe cât ne-am fi dorit. Ne consolam cu gândul că acest Kloster aparţinea altei specii, o plăsmuire perfidă, repudiată de rasa umană, retrasă pe o insulă de singurătate ranchiunoasă, cu o înfăţişare la fel de oribilă ca a oricăruia dintre personajele sale. Ne imaginam că înainte de a fi scriitor fusese medic legist sau îmbălsămător de mumii sau şofer la o firmă de pompe funebre. La urma urmei, el însuşi alesese ca epigraf pentru una dintre cărţile sale fraza plină de dispreţ a fachirului lui Kafka: „Nu mănânc, pentru că nu am găsit mâncare pe gustul meu: m-aş sătura la fel ca dumneavoastră dacă aş găsi-o". Pe contracoperta primei sale cărţi se spunea cu politeţe că este ceva „ireverenţios" în observaţiile sale, dar era limpede, oricât de puţin l-ai fi citit, că Kloster nu era ireverenţios: era nemilos. Romanele sale, de la primele paragrafe, te orbeau asemenea farurilor unei maşini aflate pe drum, şi îţi dădeai seama prea târziu că te transformai într-un iepure îngrozit, redus la tăcere şi tremurând din toţi rărunchii, incapabil să facă altceva decât să meargă mai departe, hipnotizat, dând pagină după pagină. Era ceva aproape fizic şi crud în modul în care poveştile lui pătrundeau în adâncime şi răscoleau temeri îngropate, ca şi cum Kloster ar fi avut un dar tenebros, de trepanator, şi, în acelaşi timp, cleştii cei mai subtili, pentru a te ţine captiv. Nu erau nici cu adevărat – lucru deloc liniştitor – *poliţiste* (cât de mult am fi vrut să-l putem cataloga drept un simplu autor de romane poliţiste). Era vorba de răutate, în starea ei cea mai pură. Şi dacă acest cuvânt n-ar fi fost deja demonetizat şi

scos din circuit de serialele de televiziune, asta ar fi fost cea mai bună definiție pentru romanele sale: erau *afurisite*. Dovada cea mai clară pentru cât de tare ne stătea în gât pe atunci era moderația cu care se vorbea despre el, ca și cum ar fi fost un lucru pe care ne străduiam să-l ținem secret, în așa fel încât nimeni „din afară" să nu afle nimic. Nici criticii nu știau cum să îl eticheteze și nu reușeau decât să bâiguie, între ghilimele, ca să nu pară impresionați, că acest Kloster scrie „prea" bine. Aici aveau dreptate: prea bine. Inaccesibil. În fiecare scenă, în fiecare replică a vreunui dialog, în fiecare epilog, lecția era aceeași, la fel de descurajantă și, chiar dacă de o sută de ori încercasem să „văd" mecanismul, nu ajunsesem decât la concluzia că în spatele biroului se afla probabil o minte obsesivă, magnific de bolnavă, care împărțea viața și moartea, un megaloman abia ținut în frâu. Nu e de mirare că în urmă cu zece ani eram absolut intrigat să văd cine putea fi „secretara desăvârșită în toate privințele" a acestui maniac perfecționist.

Am sunat-o de îndată ce m-am întors în apartamentul meu – o voce limpede, veselă, educată – și am stabilit la telefon o primă întâlnire. Când am coborât să deschid ușa, am dat peste o fată înaltă, subțire, serioasă și totuși surâzătoare, cu fruntea destinsă și părul castaniu prins la spate într-o coadă de cal. Atrăgătoare? Foarte atrăgătoare. Și cumplit de tânără, cu o înfățișare de studentă în primul an, proaspăt ieșită de sub duș. Blugi și tricou. Panglici colorate la una dintre mâneci. Papuci cu steluțe. Ne-am zâmbit în tăcere în spațiul strâmt din lift: dantură egală, foarte albă, părul încă ud la vârfuri, parfum... Ajunși în casă, ne-am pus de acord imediat cu privire la onorariu și orar. Se

aşezase cu naturaleţe pe scaunul rotativ din faţa calculatorului, îşi lăsase geanta deoparte şi balansa puţin spătarul scaunului, proptindu-se în picioarele ei lungi în timp ce vorbeam. Ochi căprui, privire inteligentă, ageră, uneori surâzătoare. Serioasă, şi totuşi surâzătoare.

I-am dictat în acea primă zi vreme de două ceasuri încheiate. Era atentă, sigură, ca să nu mai spun că nu făcea nici greşeli de ortografie. Mâinile ei păreau că nu se mişcă pe tastatură; se obişnuise imediat cu vocea şi cu ritmul meu, şi nu pierdea niciodată şirul. Aşadar, desăvârşită în toate privinţele? Eu, care eram pe cale să împlinesc treizeci de ani, începeam să le privesc pe femei cu o cruzime melancolică „în perspectivă", şi nu mă puteam abţine să nu fac şi alte observaţii. Băgasem de seamă că părul ei, care îi aluneca pe frunte, era foarte fin şi fragil şi că, privindu-i de sus capul (pentru că îi dictam stând în picioare), cărarea care îl străbătea era puţin cam lată. De asemenea, băgasem de seamă că linia de sub bărbie nu era fermă, cum te-ai fi aşteptat, şi că acea uşoară ondulare ameninţa să se preschimbe, odată cu trecerea anilor, într-o guşă. Şi, înainte să se aşeze, observasem că, de la brâu în jos, suferea de tipica asimetrie argentiniană, de disproporţia abia insinuată, dar care o pândea în viitor, a unor şolduri excesive. Dar toate astea, în orice caz, aveau să se întâmple mult mai târziu, iar tinereţea ei se impunea şi domina deocamdată. Când am deschis primul caiet pentru a-i dicta, şi-a rezemat spinarea de spătarul scaunului, şi mi-am confirmat, cu oarecare dezamăgire, ceea ce intuisem la o primă privire: bluza cădea drept peste un piept neted, cu desăvârşire neted, ca o tabula rasa. Dar nu fusese oare tocmai acesta un argument convingător pentru Kloster, poate chiar hotărâtor?

Kloster, după cum tocmai aflasem, era însurat, şi cu greu ar fi putut să-i prezinte soţiei sale o nimfetă de optsprezece ani care să mai aibă, pe deasupra, şi curbe periculoase. Dar, mai ales, scriitorul voia să lucreze fără să-i fie distrasă atenţia, şi nu era oare cel mai bun aranjament posibil să-şi asigure graţia tinerească a acestui chip, pe care-l putea admira din profil, cu seninătate, tot timpul şi să se descotorosească de pericolul dorinţelor trupeşti pe care i le-ar fi putut stârni o siluetă mai plină de primejdii ? M-am întrebat dacă îşi pierduse Kloster timpul cu genul ăsta de calcule, de deliberări secrete, m-am întrebat – asemenea lui Pessoa – dacă numai eu sunt atât de josnic, josnic în sensul literal al termenului, dar, în orice caz, eram de acord cu alegerea lui.

I-am sugerat la un moment dat să facem cafea, şi s-a ridicat de pe scaun cu aceeaşi dezinvoltură cu care intrase în casa mea şi a spus, arătând spre ghipsul meu, că avea s-o pregătească ea, dacă îi arătam unde se afla fiecare lucru. Comentă că Kloster nu făcea altceva decât să bea cafea (de fapt, nu a spus Kloster, ci i-a pronunţat numele de botez, iar eu m-am întrebat cât de apropiaţi erau) şi că prima lecţie pe care o primise de la el fusese despre cum să prepare cafeaua. Nu am vrut să mai întreb nimic în ziua aceea despre Kloster, fiindcă mă intriga suficient pentru a lăsa să treacă o vreme, până când între noi s-ar fi instalat încrederea, dar am aflat, în schimb, în timp ce ea căuta ceşti şi farfurioare în bucătărie, aproape tot ce aveam să ştiu vreodată despre Luciana. Era într-adevăr studentă la universitate, în primul an. Se înscrisese la Biologie, dar poate că se va muta la altă secţie după terminarea primilor doi ani de facultate. Tatăl, mama, un frate mai mare,

în ultimul an la Medicină, o surioară mult mai mică, de șapte ani, pe care a pomenit-o cu un zâmbet ambiguu, ca și cum ar fi fost un deranj plăcut. O bunică internată de mai multă vreme într-un azil. Un iubit strecurat discret în conversație, fără nume, cu care ieșea de un an. Oare mersese cu acest iubit până la capăt? Am făcut câteva glume cam cinice și am auzit-o râzând. Am dedus că da, fără nici o îndoială. Studiase dansul, dar se lăsase de când era la facultate. Rămăsese totuși cu ținuta elegantă și cu ceva din postura de prim-balerină, atunci când își îndrepta spatele. Călătorise o dată în Anglia, printr-un program de schimb cultural derulat de școală: o bursă primită din partea liceului ei bilingv. În definitiv, m-am gândit eu atunci, o fiică orgolioasă și costisitoare, un exemplar desăvârșit, perfect educat și cizelat, al clasei de mijloc argentiniene, care pornise în căutarea unei slujbe cu destul de multă vreme înaintea prietenelor sale. Mă întrebam, dar n-aș fi întrebat-o pe ea, de ce atât de curând, deși poate era numai un semn de maturitate și de independență, pe care lăsa impresia că le-ar fi atins. Nu părea în nici un fel să aibă nevoie de simbolica sumă pe care o stabiliserăm de comun acord: era încă bronzată de soarele unei veri îndelungate, petrecute în casa de pe malul mării, pe care părinții ei o aveau în Villa Gesell, și numai poșeta ei, fără îndoială, costa mai mult decât vechiul meu calculator, în fața căruia eram așezat.

I-am dictat încă vreo două ceasuri, și într-un singur moment am văzut-o dând semne de oboseală: într-una dintre pauze și-a înclinat capul într-o parte, apoi în cealaltă, iar gâtul ei, frumosul ei gât, a trosnit cu un zgomot sec. La sfârșitul programului s-a ridicat, a adunat ceștile, le-a lăsat spălate pe chiuvetă și m-a pupat scurt pe obraz înainte de plecare.

De atunci înainte, asta ne fu rânduiala: un sărut la venire, poșeta ei așezată neglijent, aproape aruncată pe un colț al canapelei, două ore de dictare, o cafea și o scurtă conversație surâzătoare în spațiul strâmt al bucătăriei, încă două ore de dictare și, la un moment dat, de nelipsit, oscilația, pe jumătate îndurerată, pe jumătate seducătoare, a capului ei și acel trosnet sec și pârâitor al vertebrelor. Am început să-i cunosc hainele, expresiile chipului, în unele zile mai obosit, diferitele pieptănături și agrafele, semnele cifrate ale machiajului. Într-una dintre aceste dimineți identice am întrebat-o de Kloster, când deja mă interesa mult mai mult ea decât el, când a început să mi se pară și mie desăvârșită în toate privințele și îmi imaginam strategii improbabile de a o păstra. Dar Kloster, din câte puteam vedea, era la rândul său un șef desăvârșit. Era foarte atent în privința zilelor ei de examen, și mi-a dat de înțeles, cu delicatețe, că o plătea aproape dublu față de onorariul pe care îl stabilise cu mine. Dar cum era el, misteriosul domn K.? am insistat eu. Ce voiam să știu? m-a întrebat, tulburată. Voiam să știu *totul*, desigur. Nu aflase ea oare că noi, scriitorii, eram bârfitori profesioniști? Nu-l cunoaște nimeni, i-am explicat, nu acordă interviuri și de multă vreme fotografia lui nu mai apare pe coperta cărților sale. Ea păru surprinsă. Era adevărat că îl auzise de mai multe ori refuzând interviuri, dar nu și-ar fi imaginat niciodată că ar fi ceva misterios în asta: nu părea să ascundă nici un secret. Avea probabil puțin peste patruzeci de ani, era înalt, slab, fusese de tânăr un bun înotător pe distanțe lungi, în biroul lui erau poze din perioada respectivă și cupe

și medalii, încă mai înota uneori noaptea, până foarte târziu, în piscina unui club din apropierea casei sale.

Alesese cu grijă cele câteva cuvinte pentru a-l descrie, ca și cum ar fi vrut să păstreze un ton neutru, și eu m-am întrebat dacă îl găsea interesant în vreo privință. Așadar, am recapitulat eu, înalt, slab, cu spate lat de înotător: atrăgător? am provocat-o. Ea a râs, ca și cum s-ar fi gândit la asta și ar fi respins posibilitatea: nu, nu pentru mine, cel puțin, și adăugă, destul de scandalizată: ar putea să-mi fie tată. Mai mult, îmi spuse, era *foarte* serios. Lucrau, de asemenea, patru ore în șir, în fiecare dimineață. Avea o fetiță foarte frumoasă, de patru ani, care îi dăruia mereu desene și voia să o adopte ca soră. Rămânea să se joace singură într-o cameră de la parter, lângă birou, în timp ce ei lucrau. Soția lui nu apărea niciodată, asta chiar că i se părea un pic misterios, abia dacă o văzuse de vreo două ori. Uneori îi striga ceva fetiței sau o chema de la etaj. Probabil că era depresivă, sau poate avea altă boală, părea să-și petreacă mare parte din timp în pat. El era cel care se ocupa cel mai mult de fetiță, terminau la timp pentru a o putea scoate în grădină. Și cum lucra? Îi dicta dimineața, ca și mine, numai că se scufunda în tăceri nesfârșite la fiecare pauză. Se învârtea în permanență prin cameră, ca și cum ar fi fost într-o cușcă, ba era într-un colț al încăperii, ba se trezea cu el în spatele ei. Și bea cafea, asta îmi mai spusese. La sfârșitul zilei, nu aveau mai mult de jumătate de pagină lucrată. Corecta, corecta fiecare cuvânt, o punea să citească de mai multe ori aceeași frază. Ce scria? Un nou roman? Care era tema? Era un roman, da, despre niște criminali habotnici. Cel puțin, așa i se păruse ei până atunci. Ba chiar îi împrumutase o Biblie comentată de-a tatălui ei, pentru a confrunta o traducere. Și ce gândea despre

sine însuşi? Ce voiam să spun cu asta? m-a întrebat. Dacă se credea *superior*. A stat pe gânduri o clipă, ca şi cum ar fi încercat să îşi amintească o anumită împrejurare, un comentariu, o clipă de neatenţie strecurată în vreo conversaţie. Nu l-am auzit niciodată spunând nimic despre cărţile lui, şovăi, dar într-o zi, când ne întorceam pentru a zecea oară la aceeaşi frază, mi-a spus că scriitorul trebuie să fie, în acelaşi timp, un gândac şi Dumnezeu.

La sfârşitul primei săptămâni, când am plătit-o, am observat în modul în care privea bancnotele, în atenţia dintr-odată concentrată, în grija plină de satisfacţie cu care a pus banii deoparte, o intensitate, un val de interes, care m-a făcut să o văd, pentru o clipă, într-o lumină neaşteptată, pe care în acel moment am coroborat-o cu aluzia ei la suma pe care i-o dădea Kloster, şi mi-am tradus cu surprindere şi destul de alarmat: frumoasei Luciana chiar îi plăceau banii.

Ce s-a întâmplat după aceea? S-au petrecut... câteva lucruri. S-au scurs câteva zile foarte calde, o revenire neaşteptată a verii în plin martie, iar Luciana îşi înlocuise cămăşile cu nişte bluze largi, care-i lăsau umerii dezgoliţi, şi destul de mult din abdomen şi din spate. Când se apleca să citească pe ecran, vedeam scobitura suavă a coloanei ei vertebrale, iar în porţiunea dezgolită de deasupra pantalonilor, o spirală a pufului castaniu, aproape blond, care se pierdea în interior, de unde se ivea – şi îl vedeam perfect – triunghiul micuţ, mereu perturbator, al chiloţilor. O făcea înadins? Sigur că nu. Totul era inocent şi încă ne priveam cu aceiaşi ochi nevinovaţi, iar în spaţiul strâmt din bucătărie continuam, ca şi până atunci, să evităm cu grijă să ne atingem. Dar era, în orice caz, un nou spectacol foarte plăcut.

Într-una dintre acele zile calde, în timp ce mă dusesem în dreptul scaunului ei pentru a reciti o frază de pe ecranul monitorului, mi-am sprijinit, fără să bag de seamă, mâna stângă de spătar. Ea, care se desprinsese de spetează pentru a se apleca în față, se îndreptă și se lăsă pe spate, iar umărul ei atinse și îmi prinse cu delicatețe degetele. Nici unul dintre noi nu a făcut vreo mișcare pentru a pune capăt acestui contact – acestui prim contact furiș și prelung – și o bună bucată de vreme, până la terminarea primului interval de lucru, am continuat să îi dictez stând în picioare, imobilizat foarte aproape de ea, în timp ce simțeam în degete un fel de semnal intermitent intens, un curent fierbinte și secret, căldura pielii ei, coborându-i de la gât spre umeri. Câteva zile mai târziu am început să-i dictez prima scenă cu adevărat erotică din romanul meu. Când am terminat, i-am cerut să mi-o citească ea cu voce tare, am înlocuit câteva cuvinte cu altele mai fruste și i-am cerut să recitească. Mi-a dat ascultare cu aceeași naturalețe dintotdeauna, fără ca în glasul ei să se fi observat, când străbătea pasajele minate, nici o tulburare. Cu toate astea, cu ajutorul și grație evocării, o ușoară tensiune sexuală plutea în aer. Speram, i-am zis pentru a face un comentariu, că Kloster nu o supunea unor astfel de dictări. M-a privit cu nepăsare și cu oarecare ironie: era obișnuită, mi-a spus, Kloster îi dicta lucruri mult mai rele. Din pricina unei ciudate inflexiuni a vocii, prin „mai rele" părea că vrea să spună *mai bune*. Pe chipul ei rămăsese întipărită urma unui zâmbet, ca și cum s-ar fi gândit la o amintire anume, iar eu am luat-o ca pe o provocare. În timp ce continuam să îi dictez, am așteptat răbdător să-și aplece capul și, când în sfârșit am auzit trosnetul oaselor ei, mi-am lăsat mâna să îi alunece pe sub păr,

înspre căuşul vertebrelor, şi am apăsat cu degetele articulaţia. Cred că a speriat-o la fel de mult ca şi pe mine această trecere ireversibilă de la încercarea de a evita prin orice mijloace să o ating la un gest intenţionat, chiar dacă am încercat să dau mişcării un aer întâmplător. A rămas ca de piatră, ţinându-şi respiraţia, cu mâinile depărtate de tastatură, neîntorcându-se pentru a mă privi, şi nu mi-am putut da seama dacă aştepta ceva mai mult sau ceva mai puţin.

— Când o să-mi scot ghipsul, am să-ţi fac un masaj, i-am spus, şi mi-am retras mâna pe marginea scaunului.

— Când o să-ţi scoţi ghipsul, n-o să mai ai nevoie de mine, mi-a răspuns, fără a-şi întoarce deocamdată capul, cu un surâs forţat şi ambiguu, ca şi cum ar fi găsit o portiţă care îi permitea să scape la timp, dar nu s-ar fi hotărât încă dacă vrea sau nu să scape.

— Pot oricând să îmi rup din nou mâna, am spus, şi am privit-o în ochi.

Ea şi-a lăsat imediat privirea să alunece în altă parte.

— Nu ţi-ar ajuta la nimic: ştii doar că Kloster se întoarce săptămâna viitoare, spuse ea pe un ton neutru, ca şi cum ar fi vrut, cu delicateţe, să mă facă să renunţ. Sau era o altă barieră pe care o ridica numai pentru a mă pune la încercare?

— Kloster, Kloster, am protestat eu. Nu este oare nedrept ca acest Kloster să aibă totul?

— Nu cred că are chiar tot ce ar vrea să aibă, mi-a spus ea atunci.

Nu a zis decât atât, pe acelaşi ton egal de mai devreme, dar se simţea o licărire enigmatică de mândrie în glasul ei. Mi s-a părut că pricep ce vrea să îmi dea de înţeles. Dar, dacă îşi propusese astfel să mă consoleze, nu reuşise decât să adauge un alt motiv de iritare.

Prin urmare, Kloster, atât de seriosul Kloster, avea și el gândurile lui cu privire la micuța Luciana. Din câte tocmai auzisem, poate că încercase deja o primă mișcare. Iar Luciana, departe de a-i închide ușa în nas, era cât pe-aci să se-ntoarcă la el. Kloster, nicicând mai invidiatul Kloster, chiar dacă nu obținuse până acum prea multe de la ea, urma să aibă în fiecare zi o nouă șansă. Și sigur că Luciana, odată cu orgoliul de a-l respinge, avea să-i ofere și un oarecare motiv de mândrie, în așa fel încât el să nu înceteze să-și încerce norocul. Nu se afla ea oare încă la vârsta aceea, la ieșirea din adolescență, când femeile vor să își reconfirme, cu fiecare bărbat în parte, cât sunt de atrăgătoare?

Mi-am imaginat toate aceste lucruri îmboldit de o simplă inflexiune a glasului ei, dar n-am reușit să o conving pe Luciana să-mi mai zică nimic altceva. Când am vrut să-i pun prima întrebare, mi-a zis, roșind puțin, că nu voise să spună ceea ce spusese: că nimeni, nici măcar Kloster, nu putea să aibă totul. Faptul că încerca acum să nege era în sine o nouă confirmare care a reușit să mă descurajeze, deși nu am fost în stare să-i urmăresc implicațiile. În tăcerea incomodă care se lăsă între noi m-a întrebat, aproape implorându-mă, dacă n-ar fi mai bine să reluăm dictarea. Am continuat, destul de umilit, să caut în manuscris rândul următor. Eram supărat mai ales pe mine însumi: îmi dădeam seama că, insistând asupra lui Kloster, pierdusem poate propria mea șansă. Dar avusesem vreuna? Mi se păruse, la un prim contact, că da, în ciuda rigidității ei bruște. Însă acum, în timp ce îi dictam, totul se destrăma, ca și cum, în mod deliberat, fiecare dintre noi s-ar fi retras în carapacea lui, la o distanță civilizată. Și totuși, atunci când și-a luat poșeta înainte de plecare, ochii ei m-au

căutat scăpărând, vrând parcă să se convingă de ceva sau să retrăiască acea atingere întreruptă, iar privirea ei n-a făcut decât să mă tulbure încă o dată, pentru că putea să însemne fie că nu îmi purta pică, dar prefera să uite cele petrecute, fie că ușa, în pofida tuturor celor întâmplate, nu era definitiv închisă.

Am așteptat cu nerăbdare să se scurgă ziua. Luna trecuse prea repede și îmi dădeam seama că abia dacă mai rămâneau câteva zile până când Luciana avea să dispară din viața mea. Când i-am deschis ușa în dimineața următoare, am cercetat dacă ceva de pe chipul sau din înfățișarea ei se schimbase față de ziua anterioară, dacă încercase să se fardeze mai intens sau să își pună mai puține haine pe ea, dar dacă părea să fi făcut vreun efort – și reușise –, atunci acela era să arate la fel ca întotdeauna. Ne-am așezat la locurile noastre și am început să-i dictez ultimul capitol al romanului. M-am întrebat dacă iminența sfârșitului avea să miște ceva înlăuntrul ei, dar, ca și cum ne-am fi silit să jucăm cu o cât mai mare concentrare un rol, degetele, capul, toată atenția Lucianei păreau îndreptate numai asupra efortului de a-mi urmări glasul. Pe măsură ce trecea timpul, îmi devenea tot mai clar că așteptam o singură mișcare. Ce risipă stranie! Deși continuam să înregistrez ceea ce vedeam: spinarea ei scobită înspre linia chiloților, încruntarea seducătoare a sprâncenelor, vârful dinților care mușcau din când în când buza, alunecarea umărului când se desprindea de spătarul scaunului, totul părea ciudat de departe, și singurul lucru pe care îl vedeam, țintuindu-l cu privirea, era ceafa ei. Așteptam, cu atenția înduioșătoare a câinelui lui Pavlov, momentul în care avea să își miște gâtul. Dar semnul nu sosi, ca și cum ea însăși ar fi devenit conștientă de puterea sau de primejdia reprezentate de acel neînsemnat trosnet

de oase. Am așteptat cu neîncredere, iar mai apoi cu senzația că fusesem păcălit, până în ultima clipă, însă gâtul ei, frumosul și capriciosul ei gât, a rămas cu încăpățânare nemișcat, și a trebuit să las acea zi să treacă.

Dimineața următoare era ultima și, când Luciana a ajuns și și-a aruncat poșeta într-un colț al canapelei, mi s-a părut pur și simplu de neconceput să mă gândesc că nu aș mai avea-o lângă mine și că toate acele mărunte deprinderi aveau să dispară. Au trecut, exasperante, primele două ceasuri. În pauză, Luciana s-a ridicat pentru a pregăti cafea la bucătărie. Și acel lucru se întâmpla tot pentru ultima dată. M-am dus în spatele ei și am făcut comentariul, pe jumătate ironic, pe jumătate învins, că săptămâna viitoare i se vor dicta din nou romane bune. I-am povestit ceea ce îmi spusese Campari când îmi dăduse numărul ei, că trebuia să o înapoiez intactă, și am adăugat că, spre regretul meu, îi respectasem sfatul. Nimic din toate astea nu a reușit să-i smulgă mai mult de un zâmbet jenat. Ne-am întors la lucru; nu-mi mai rămânea decât să-i dictez paginile epilogului. M-am gândit cu amărăciune că poate în ziua aceea aveam să terminăm chiar mai devreme. Într-una dintre ultimele pagini apărea numele în germană al unei străzi, iar Luciana, după ce îl scrise, vru să se asigure că nu făcuse nici o greșeală. M-am aplecat peste umărul ei să mă uit pe ecran, cum făcusem de atâtea ori în ultima lună, și m-a învăluit mirosul de parfum al părului ei. Atunci, când mâna mea se pregătea să se retragă încă o dată de pe spătarul scaunului, asemenea unui apel telefonic întârziat pe care nu-l mai așteptam, și-a aplecat capul, aproape atingându-mă înainte de a și-l înclina în partea opusă. Am auzit trosnetul gâtului ei și mi-am întins mâna, ca într-o continuare firească a acelui prim gest, pe sub părul ei, până am ajuns la sco-

bitura articulației. Ea a scos un suspin întrerupt și și-a lăsat capul pe spate, abandonându-se în voia atingerii. Chipul ei s-a întors spre mine, așteptând. Am sărutat-o o dată. Ochii i s-au închis și apoi s-au întredeschis. Am sărutat-o mai profund și mi-am strecurat mâna stângă pe sub bluza ei. Ghipsul de la mâna dreaptă mă împiedica s-o îmbrățișez, iar ea a împins puțin scaunul rotativ și s-a eliberat din strânsoare.

— Ce se întâmplă? am întrebat-o surprins, și am întins mâna, dar ceva părea să se fi schimbat în ea, așa că m-am oprit la mijlocul distanței.

— Ce se întâmplă? zâmbi ea nervoasă și amuzată în același timp, aranjându-și părul. Am un logodnic, asta se întâmplă.

— Dar îl aveai și acum zece secunde, am spus, fără să înțeleg ce se petrece.

— Acum zece secunde... am uitat pentru o clipă.

— Și acum?

— Acum mi-am amintit.

— Și ce-a fost atunci? O criză de amnezie?

— Nu știu, spuse ea, și ridică privirea dându-mi de înțeles că nu merită să acord atâta importanță acelui fapt. Mi s-a părut că era ceva ce tu îți doreai foarte mult.

— Ah, am spus eu, rănit. Numai *eu* îmi doream.

— Nu, zise ea, confuză. Și eu simțeam... curiozitate. Și păreai atât de gelos pe Kloster.

— Ce-are a face Kloster cu povestea asta? am întrebat eu, cu adevărat iritat.

Să rivalizez cu doi bărbați în același timp mi se părea prea mult.

Ea păru să regrete faptul că îi pomenise numele. Mă privi alarmată, presupun că era pentru prima oară când mă auzea ridicând tonul.

— Nu, n-are nimic de-a face, spuse ea, ca și cum ar fi putut să retracteze totul. Cred că voiam numai să se întâmple ceva, pentru ca tu să-ți aduci aminte de mine.

Genul acela de trucuri, m-am gândit cu dezamăgire, iată că le învățase deja: mă privea cu ochii larg deschiși, îndurerați, părând să mă mintă și să îmi spună adevărul în același timp.

— Să nu ai nici o îndoială că o să-mi aduc aminte de tine, i-am spus eu umilit, încercând să recapăt ceva din mândria mea rănită. Este prima oară când sunt sărutat din compasiune.

— Putem pune punct aici, te rog? m-a implorat ea, și și-a apropiat din nou scaunul de birou cu grijă, ca și cum s-ar fi temut de represalii.

— Sigur că da: punem punct aici, am spus.

I-am dictat ultimele două pagini care mai rămăseseră și, când și-a luat poșeta să plece, i-am întins în tăcere bancnotele reprezentând onorariul pentru săptămâna aceea. Pentru prima oară, le-a luat fără să le privească, ca și cum ar fi vrut să fugă de acolo cât mai repede posibil.

Asta fusese, cu zece ani în urmă, ultima dată când o văzusem pe Luciana, când nu era decât o fată extrem de frumoasă, dezinvoltă și lipsită de griji, care încerca primele jocuri ale seducției, și nici o chestiune de viață sau de moarte nu părea să o amenințe.

Iar când a sunat, cu cinci minute înainte de ora patru, soneria de la interfon, în timp ce îmi priveam coborând, în oglinda din lift, chipul săpat de trecerea anilor, nu mă puteam împiedica să nu mă întreb ce aveam să mai găsesc din ea atunci când voi fi deschis ușa.

Doi

Nimic nu m-ar fi putut pregăti, totuși, pentru impresia pe care am avut-o revăzând-o. Era ea, da, era tot Luciana, trebuia să admit asta, cu toate că, pentru o clipă, am simțit că la mijloc se strecurase o cumplită greșeală. Cumplita greșeală a timpului. Răzbunarea cea mai crudă împotriva unei femei – scrisese Kloster – era să lași să treacă zece ani înainte de a o privi din nou.

Se putea spune că se îngrășase, dar acesta nu era decât un detaliu. Poate cel mai înfricoșător era să vezi cum încerca să iasă la suprafață, prin ochi, acea față pe care o cunoscusem, ca și cum ar fi vrut să mă caute dintr-un trecut îndepărtat, scufundat în albia anilor. Mi-a zâmbit cu o anumită disperare, pentru a verifica dacă putea încă să se bucure fie și numai de o parte din atracția pe care o exercitase în trecut asupra mea. Dar acel zâmbet echivoc a durat doar o fracțiune de secundă, ca și cum ea însăși ar fi fost conștientă de faptul că, într-un șir necurmat de amputări implacabile, își pierduse tot farmecul. Cele mai rele prevestiri pe care le făcusem în legătură cu trupul ei se împliniseră. Linia gâtului, gâtul acela întins care ajunsese să mă obsedeze, se îngroșase, iar sub bărbie avea o umflătură iremediabilă. Ochii, care înainte erau strălucitori, acum se micșoraseră și se umflaseră. Colțurile gurii îi erau căzute, trasând o linie plină de amărăciune, și părea că de multă

vreme nimic nu o mai făcuse să râdă. Dar cel mai groaznic lucru se petrecuse, fără îndoială, cu părul ei. Ca și cum ar fi suferit de o boală psihică sau și l-ar fi smuls din disperare, o întreagă porțiune dispăruse de pe fruntea ei și de deasupra urechii, unde se rărise, lăsând să se vadă, ca niște oribile cusături, părți cenușii ale craniului. Cred că privirea mea s-a oprit o clipă mai mult decât se cuvenea, cu neîncredere oripilată, asupra acelor rămășițe prăpădite, iar ea și-a dus o mână la ureche pentru a le ascunde, dar a lăsat-o să cadă la mijlocul distanței, ca și cum pierderile ar fi fost prea mari pentru a le putea masca.

— Și asta i-o datorez tot lui Kloster, a spus ea.

Se așeză pe același scaun rotativ și privi în jur, probabil surprinsă de faptul că locul acela se schimbase atât de puțin.

— Este incredibil, spuse, ca și cum ar fi constatat o nedreptate, dar, în același timp, ca și cum ar fi găsit un adăpost intact și neașteptat din trecut. Nimic nu s-a schimbat aici. Ai păstrat până și covorașul ăsta cenușiu oribil. Iar tu... – m-a privit aproape acuzator. Și tu ești același dintotdeauna. Abia dacă ți-au apărut câteva fire albe. Nici măcar nu te-ai îngrășat: sunt sigură că, dacă mă duc la bucătărie, rafturile sunt goale și nu găsesc decât cafea.

Presupun că era rândul meu să îi spun ceva amabil, dar nu am făcut-o, nu îmi găseam cuvintele, și cred că tăcerea mea a rănit-o mai mult decât orice minciună.

— Prin urmare – mi-a spus cu un zâmbet ironic și neplăcut – nu vrei să știi nimic despre mine? Nu vrei să mă întrebi despre logodnicul meu? spuse, ca și cum mi-ar fi propus un fel de joc.

— Ce s-a întâmplat cu logodnicul tău? am întrebat automat.

— E mort, a zis ea, și, înainte ca eu să pot răspunde ceva, s-a uitat la mine stăruitor, susținându-mi privirea, ca și cum ar fi fost rândul ei să facă următoarea mutare. Nu vrei să mă întrebi despre părinții mei?

N-am spus nimic, iar ea a rostit din nou, pe același ton aproape provocator:

— Sunt morți. Nu vrei să mă întrebi despre fratele meu mai mare? E mort.

Buza de jos îi tremură puțin.

— Morți, morți, morți. Unul după altul. *Și nimeni nu bagă de seamă.* La început, nici măcar eu nu mi-am dat seama.

— Vrei să spui că cineva i-a omorât?

— *Kloster*, a rostit ea într-o șoaptă îngrozită, aplecând capul spre mine, ca și cum ne-ar mai fi putut auzi și altcineva. Și nu s-a oprit încă. O face lent: ăsta-i secretul. Lasă timpul să treacă.

— Kloster îi omoară pe toți ai tăi... fără ca nimeni să bage de seamă, am repetat cu grijă, asemenea cuiva care urmează raționamentul unei persoane rătăcite.

Ea a încuviințat serioasă, fără a înceta să mă privească în ochi, în așteptarea următoarei mele reacții, ca și cum ar fi spus tot ce era mai important, lăsând restul în mâinile mele. M-am gândit, în chip firesc, că suferise un fel de dezechilibru mintal pricinuit de o succesiune de morți nefericite. Kloster dobândise în ultimii ani o faimă aproape obscenă: era imposibil să deschizi ziarele fără să dai peste numele lui. Nu era scriitor mai solicitat, mai omniprezent, mai apreciat. Kloster putea face parte, în același timp, din juriul unui concurs literar, putea juca într-o reclamă, putea fi

reprezentantul nostru la un congres internațional sau invitatul de onoare al vreunei ambasade. În acești zece ani se transformase dintr-un scriitor retras într-o persoană publică, aproape într-o marcă înregistrată. Cărțile lui se vindeau în tot felul de formate, de la Kloster de buzunar, până la cele cu copertă cartonată, în ediții de lux pentru cadouri între firme. Și chiar dacă avea din nou un chip, care apărea în fotografii bine studiate, de mai multă vreme nu mă mai gândeam la el ca la un om, ca la o persoană în carne și oase: se risipise pentru mine într-un nume abstract care plutea prin librării, pe afișe, în titluri. Kloster ducea, în orice caz, existența alunecoasă și febrilă a unei celebrități: nu părea să se odihnească nici un minut între turneele în timpul cărora își lansa cărțile și seria nesfârșită a celorlaltor activități ale sale. Iar asta, fără să fi pus la socoteală orele pe care trebuia să le dedice scrisului, deoarece cărțile sale continuau să apară una după alta, cu o frecvență netulburată. Acuzația că el, Kloster, ar avea vreo legătură cu aceste crime mi se părea la fel de extravagantă ca și atribuirea lor Papei.

— Dar lui Kloster, mi-a scăpat fără să vreau și fără să-mi fi revenit din mirare, îi rămâne vreme să pună la cale și asasinate?

M-am gândit, prea târziu, că întrebarea mea îi sunase probabil ca o ironie și că poate, fără să-mi dau seama, o rănisem. Dar Luciana mi-a răspuns ca și cum tocmai adusesem o dovadă hotărâtoare în favoarea ei.

— Tocmai: asta face parte din strategia lui. Ca nimeni să nu creadă că este cu putință. Când ne-am cunoscut, îmi spuneai despre el că e un scriitor discret. În perioada aceea disprețuia tot ce avea legătură cu expunerea în public, eu însămi l-am auzit refuzând de sute

de ori diferite interviuri. Dar în anii din urmă și-a căutat în mod voit această faimă, pentru că are nevoie de ea. Este alibiul lui perfect. *Va avea nevoie* de el dacă cineva ar vrea să facă investigații, spuse ea cu amărăciune, dacă cineva ar fi dispus să mă creadă.

— Dar ce motiv ar putea avea Kloster...?

— *Nu știu*. Asta mă aduce cel mai tare la disperare. Deși cu timpul... mi-am format o idee. O singură explicație ar putea da sens tuturor acestor lucruri. În realitate, există un motiv: un proces pe care i l-am intentat când m-am întors să lucrez cu el. Dar, privind în urmă, pare ceva lipsit de importanță. Nu pot să cred că încă se mai răzbună: e ceva cumplit de disproporționat. Cu cât mă gândesc mai mult la asta, cu atât mai puțin sunt dispusă să cred că aceasta este adevărata cauză.

— Un proces intentat lui Kloster? Eu credeam că era șeful perfect, ultima dată când te-am văzut păreai mulțumită că te întorci să lucrezi cu el. Ce s-a întâmplat de atunci?

Ibricul pe care îl lăsasem pe foc începu să tremure. M-am dus la bucătărie, m-am întors cu două cești cu cafea și am așteptat ca ea să își pună zahăr. A amestecat îndelung cu o linguriță, ca și cum ar fi încercat să își pună ordine în gânduri. Sau poate că se gândea cât anume să îmi povestească.

— Ce s-a întâmplat? De ani întregi mă întreb în fiecare zi ce *anume* s-a întâmplat. Este ca într-un coșmar: totul pare un lung șir de întâmplări nefericite. Dar totul a început după călătoria aceea, când m-am întors să lucrez cu el. În prima zi era binedispus. M-a întrebat într-o pauză, în timp ce eu pregăteam cafeaua, ce făcusem în luna în care el lipsise. I-am povestit, fără

să stau măcar pe gânduri, că lucrasem cu tine. La început părea doar intrigat: a vrut să știe cine ești, despre ce era vorba în romanul pe care mi l-ai dictat. Cred că te cunoștea puțin, sau s-a prefăcut că te cunoaște. I-am povestit că îți fracturasești mâna. Nu era decât o conversație oarecare, dar mi s-a părut că percep deodată, din tonul vocii lui și întru câtva din insistența cu care îmi punea întrebările, că era gelos, că bănuia că se întâmplase ceva între noi. Cred că de mai multe ori a fost pe punctul de a mă întreba direct. Și în zilele următoare a continuat să se întoarcă de multe ori, într-un fel sau altul, la cele petrecute în această lună de absență. Ba chiar a și citit una dintre cărțile tale și a abordat din nou tema, pentru a-și bate joc de felul în care scriai. Eu nu ziceam niciodată nimic, și asta părea să-l irite și mai tare. Dar o săptămână mai târziu a schimbat strategia. A fost mai tăcut ca niciodată; abia dacă-mi vorbea, și am crezut că se gândește să mă concedieze.

— Exact cum mi-am imaginat, am spus eu. Era îndrăgostit de tine.

— Zilele acelea au fost cele mai dificile. Nu-mi mai dicta nici un cuvânt și nu făcea altceva decât să se plimbe prin cameră, ca și cum ar fi fost preocupat de altceva, de un lucru care nu avea nici o legătură cu romanul lui. Un lucru care avea legătură cu mine. Și deodată, într-o dimineață, a început să îmi dicteze din nou ca înainte, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. De fapt, nu chiar ca înainte: părea că avusese un puseu de inspirație, ca și cum ar fi fost posedat. Întotdeauna până atunci îmi dictase cel mult unul sau două paragrafe pe zi, și revenea asupra lor, corectându-le ca un maniac, rând cu rând. Dar în ziua respectivă mi-a dictat fără întrerupere o scenă lungă și destul de înfricoșătoare:

o succesiune de crime, un măcel pus la cale de secta aceea de asasini habotnici. Părea transfigurat, niciodată nu-mi dictase atât de repede, eu abia reușeam, cu chiu, cu vai, să țin pasul cu el. Dar m-am gândit că totul avea să reintre în normal. În perioada aceea era important pentru mine să am de lucru, și eram destul de neliniștită la gândul că ar fi putut să mă dea afară. Mi-a dictat în ritmul acela aproape două ceasuri și, pe măsură ce înaintam, părea să fie tot mai binedispus. Mai mult, când m-am oprit pentru a mai pregăti o cafea, a făcut pentru prima oară după mult timp câteva glume. M-am ridicat și am simțit, pe când îmi îndreptam spatele, că mi se uscase gâtul. Eu aveam pe atunci o problemă cu cervicala, mi-a spus, ca și cum ar fi fost o explicație întârziată și ar fi vrut să-și dovedească acum nevinovăția.

— Da, îmi aduc aminte foarte bine, am spus eu sec. Cu toate că mereu am avut o bănuială în privința durerilor tale de gât.

— Dar le *aveam*, mi-a spus ea, ca și cum ar fi fost mai important ca niciodată pentru ea ca eu să o cred. S-a lăsat tăcerea, privirea ei a alunecat spre fereastră și a rămas acolo pierdută, ca și cum încă ar mai fi putut vedea, după ani, scena aceea suspendată în timp. Eu eram cu spatele la el și, când gâtul meu a trosnit, am simțit că unul dintre brațele lui se încolăcește în jurul meu. M-am întors, iar el... a încercat să mă sărute. Am făcut o primă mișcare pentru a mă elibera, fiindcă mă strângea și nu îmi puteam mișca gâtul, dar nu a părut să observe, nereușind parcă să priceapă că mă opuneam. Atunci am strigat. Nu prea tare, doar atât cât să îl fac să îmi dea drumul. În realitate, eu eram mai mult surprinsă decât scandalizată. După cum ți-am spus când m-ai întrebat: eu îl priveam ca pe o figură paternă.

El a rămas ca de piatră. Cred că abia atunci şi-a dat seama ce făcuse şi ce consecinţe ar fi putut avea fapta lui... Este posibil ca soţia lui să ne fi auzit, chiar dacă era la etaj. A bătut cineva la uşă. El s-a dus să deschidă; era foarte palid. Era Pauli, fetiţa lui. Auzise strigătul şi a întrebat, privind spre mine, ce se întâmplase. El i-a spus să nu îşi facă griji, că eu văzusem un gândac, şi i-a cerut să se întoarcă la joacă, în camera ei. Am rămas din nou singuri. Eu îmi strânsesem lucrurile şi i-am spus că nu voi mai călca niciodată în casa aceea. Eram foarte nervoasă; nu îmi puteam stăpâni lacrimile, şi asta mă înfuria şi mai tare. El mi-a cerut să uităm totul. Mi-a spus că fusese o greşeală cumplită, dar că nu şi-o putea asuma în totalitate, pentru că şi eu îi dădusem *semne*. Şi a spus ceva şi mai jignitor... ca şi cum ar fi fost sigur că mă culcasem cu tine. Asta m-a scos cu totul din minţi. Am putut vedea în clipa aceea, cât se poate de clar, ce îi frământa mintea. Înainte de călătorie, mă adora. Mă lăsase să-mi dau seama de asta în mod discret, aşa cum numai bărbaţii ştiu să o facă, dar cred că niciodată nu i-ar fi trecut prin minte să mă atingă. De când se întorsese, în schimb, nu mai dădea nici doi bani pe mine, privindu-mă ca pe o prostituată cu care şi el ar fi putut să şi-o tragă o dată. Am început din nou să strig, şi nu-mi mai păsa că soţia lui m-ar fi putut auzi. El s-a apropiat, ca şi cum ar fi vrut să mă facă să tac, şi i-am spus că, dacă mă mai atinge o singură dată, îl dau în judecată. Mi-a cerut din nou scuze şi a încercat în toate felurile să mă liniştească. A deschis uşa şi s-a oferit să mă plătească pentru zilele pe care le lucrasem luna respectivă. Eu nu mai voiam decât să plec de acolo cât mai repede. Când am ieşit în stradă, am izbucnit în lacrimi: aceea fusese prima mea slujbă,

și începusem să am deplină încredere în el. Am ajuns acasă mai devreme decât de obicei, și mama și-a dat seama imediat că plânsesem. A trebuit să îi povestesc.

Și-a ridicat ceașca de cafea cu o mână tremurătoare și a luat o înghițitură. Părea să fi rămas pentru o clipă rătăcită în amintiri, cu ochii ațintiți în cană.

— Și ea ce ți-a spus? am întrebat.

— Nu a vrut să știe decât dacă îl provocasem în vreun fel. Pe ea o dăduseră afară de la serviciu, ăsta fusese motivul pentru care eu începusem să lucrez, iar acum rămăseserăm amândouă fără slujbă. Avocata ei câștigase procesul pentru obținerea unei despăgubiri de la fostul loc de muncă, iar mama mi-a spus că vom merge împreună să discutăm cu ea, pentru că nu puteam lăsa lucrurile așa. Am hotărât să nu-i spunem nimic tatei până când avea să se sfârșească totul. Ne-am dus la cabinetul avocatei chiar în ziua aceea. O femeie cumplită. *Până și mie* mi-era teamă de ea. Obeză, enormă, cu ochii adânciți în grăsime, se revărsa în spatele biroului. Părea mardeiașul unui sindicat. Îi ura pe bărbați. Mi-a spus că poartă o cruciadă personală împotriva lor și că nimic nu-i produce mai multă fericire decât să-i poată face ferfeniță. Mă numea „fetița mea". Mi-a cerut să-i povestesc totul și i-a părut rău că el nu fusese puțin mai insistent și că nu se mai petrecuse și altceva. M-a întrebat dacă îmi rămăseseră semne sau vânătăi în urma confruntării. A trebuit să-i spun că nu avusese loc nici un fel de agresiune fizică. Mi-a zis că nu puteam să îl dăm în judecată pentru hărțuire sexuală, dar că, într-un fel sau altul, avea să aranjeze ea lucrurile în așa fel încât să includă cuvințelul ăsta la începutul cererii de chemare în judecată, numai ca să-l enerveze. Procesul, mi-a explicat, va avea la bază prevederile codului

muncii privitoare la contribuțiile sociale și la fondul de pensii, pe care el nu mi le plătea. Ceea ce se întâmplase între noi avusese loc într-un spațiu închis, fără martori: ar fi fost cuvântul lui împotriva cuvântului meu, și pe linia asta nu puteam ajunge prea departe. M-a întrebat dacă este însurat și când i-am spus că da a părut mai mulțumită ca niciodată: mi-a zis că oamenii căsătoriți sunt cei mai sperioși și că nu trebuie decât să ne gândim la suma pe care să i-o cerem. A socotit cu ajutorul unui calculator cât ar fi trebuit să îmi plătească în conformitate cu prevederile legale și a adăugat suma care mi se cuvenea drept despăgubire. A rezultat o cifră care mi s-a părut fabuloasă, era mai mult decât câștigasem de-a lungul întregului an de muncă. Mi-a dictat, pentru că trebuia să apară scrisul meu, textul unei declarații oficiale. Eu am întrebat-o dacă nu puteam înlocui, în introducere, formula „hărțuire sexuală" cu una mai delicată. Mi-a spus că trebuie să mă obișnuiesc cu gândul că el este dușmanul meu și că oricum va respinge toate acuzațiile pe care i le aducem. M-am dus singură la poștă. În timp ce așteptam la coadă, am avut presimțirea că sunt pe punctul de a declanșa ceva ce urma să aibă consecințe ireparabile, că scrisoarea aceea are o putere distrugătoare, nebănuită și ocultă. Niciodată în viața mea nu mă simțisem așa, ca și cum aș fi fost pe punctul de a apăsa pe trăgaciul unei arme. Știam că, într-un fel sau altul, aveam să-i fac un *rău*, exceptând banii pe care trebuia să mi-i plătească. Am fost gata să dau înapoi, și cred că, dacă aș fi lăsat să treacă o zi, nu aș mai fi trimis-o. Dar ajunsesem deja acolo și încă mă simțeam umilită. Mi se părea cumplit de nedrept să rămân fără slujbă, de vreme ce avusesem întotdeauna un comportament ireproșabil față de el.

Într-o anumită măsură, mi se părea cinstit ca el să plătească într-un fel.

— Așa că i-ai trimis declarația oficială.

— Da.

Privirea îi era din nou pierdută. Nu luase decât acea primă înghițitură de cafea și lăsase ceașca deoparte. M-a întrebat dacă își poate aprinde o țigară. I-am adus o scrumieră din bucătărie și am așteptat să înceapă din nou să vorbească, dar fumul nu părea decât s-o cufunde și mai mult în sine, într-o cută întunecată a memoriei sale.

— Ai trimis scrisoarea... Și ce s-a-ntâmplat?

— N-a răspuns niciodată la această primă scrisoare. Mi s-a întors confirmarea de primire: o primise, o citise, dar nu mi-a dat nici un răspuns. După aproape o lună, mama s-a hotărât s-o cheme pe avocată. Situația este în favoarea noastră, i-a spus ea: fie nu ne ia încă în serios, fie este foarte prost sfătuit. Dar eu am avut, încă o dată, o presimțire rea. Lucrasem aproape un an întreg cu el. Odată m-ai întrebat cum este. Credeam în acel moment că este omul cel mai inteligent pe care aveam să-l cunosc vreodată, dar, în același timp, era ceva în el care uneori părea gata să izbucnească, ceva sinistru, implacabil. Ultima persoană din lume pe care ai vrea să ți-o faci dușman. Simțeam că scrisoarea aceea fusese o declarație de război și că aveam să văd dezlănțuindu-se împotriva mea tot ce era mai rău în el. Eram înfricoșată de ceea ce făcusem, și am început să am niște idei... chinuitoare. La urma urmei, el avea adresa mea, numărul de telefon. Între noi se crease o anumită familiaritate, știa multe lucruri despre mine. M-am gândit că poate nu va răspunde la scrisoarea oficială pentru că punea la cale un altfel de răspuns, o răzbunare

personală. Dar avocata m-a liniştit din nou. Dacă este cu adevărat inteligent şi însurat, mi-a spus, va face singurul lucru pe care-l poate face: va plăti. Şi cu cât întârzia mai mult să ne răspundă, cu atât avea să-i crească datoria faţă de noi. Mi-a dictat o a doua declaraţie oficială, la fel ca cea dintâi, dar cu o sumă şi mai mare, pentru că solicitam acum şi salariul pentru luna în care nu răspunsese. Asta a părut să aibă un efect imediat. Am primit un prim răspuns, scris, în mod evident, de către un avocat. Tăgăduia totul. Era o listă de negaţii. Tăgăduia chiar şi că aş fi lucrat vreodată pentru el sau că m-ar fi cunoscut. Avocata a spus că nu trebuie să-mi fac griji. Era un răspuns tipic, nu însemna decât că Kloster înţelesese cât de serioasă este situaţia şi îşi căutase un avocat. Acum trebuia să aşteptăm prima înfăţişare de împăcare şi să ne gândim care era suma pentru care am fi renunţat la cererea de chemare în judecată. Eu m-am liniştit; în cele din urmă, totul părea doar o formalitate impersonală, birocratică.

— Aşa că te-ai dus la înfăţişarea de împăcare.

Luciana încuviinţă din cap.

— I-am cerut mamei să mă însoţească, pentru că îmi era puţin teamă să îl înfrunt din nou. Trecuseră zece minute de la ora fixată, şi Kloster nu îşi făcuse apariţia. Avocata ne-a spus în taină, ca şi cum ar fi fost o mică răutate amuzantă, că era pesemne ocupat cu un proces mai important: cel de divorţ. Ne-a povestit atunci că o colegă, prietenă de-a ei, o reprezenta pe soţia lui Kloster. Se părea că soţia lui citise scrisoarea pe care i-o trimisesem, cu tot cu aluzia aceea la hărţuirea sexuală, şi hotărâse să se despartă de el imediat. Îi ceruseră despăgubiri în valoare de câteva milioane. Şi prietena asta a ei chiar că era extrem de rea, ne-a spus avocata:

Kloster avea să rămână pe drumuri. Eu ascultam toate lucrurile acestea înmărmurită: nici măcar nu mă gândisem că s-ar putea întâmpla așa ceva. Au trecut alte cinci minute, și a apărut în sfârșit avocatul lui Kloster, un bărbat care părea liniștit și civilizat. A spus că are instrucțiuni să ne ofere două luni de salariu drept despăgubire. Avocata mea a respins imediat propunerea, fără să mă consulte măcar, apoi s-a fixat a doua înfățișare, o lună mai târziu. Asta avea să le dea tuturor, a spus mediatoarea, timp pentru a reflecta și a încerca să cadă de acord. Când am ieșit din sală, am întrebat-o pe mama dacă nu ar trebui să renunțăm la toată povestea. Nu voisem ca lucrurile să meargă atât de departe: niciodată nu mi-aș fi închipuit că aveam să sfârșesc prin a-i distruge căsătoria. Mama s-a supărat pe mine: nu putea înțelege de ce îmi era milă de el. Evident, căsătoria aceea fusese distrusă cu mult înainte de acest episod. Nu am mai zis nimic: de fapt, mai mult decât măcinată de remușcări, eu eram speriată. Cele mai rele presentimente deveneau realitate. Privind lucrurile de la distanță, el nu voise decât să mă sărute. Consecințele erau disproporționate, lucrurile scăpaseră de sub control. Pe măsură ce treceau zilele, eram tot mai neliniștită: nu voiam decât să ajung la următoarea înfățișare și să se termine totul. Eram dispusă să îmi înfrunt mama și propria avocată, pentru a accepta orice nouă propunere pe care mi-ar fi făcut-o. Cu o zi înainte de această dată, m-a sunat mediatoarea: voia să mă anunțe că trebuie să amânăm înfățișarea cu o săptămână. Am întrebat-o, supărată, de ce. Mi-a spus că era cererea celeilalte părți. Am întrebat dacă puteau schimba datele de capul lor. Mi-a spus că da, în situații extreme, și a coborât vocea. *Murise fetița lui Kloster*. Nu puteam

să cred, dar, în acelaşi timp, în mod straniu, am crezut şi am acceptat, cu toată jalea pe care o presupunea asta, că aceasta era consecinţa logică, finală, că totul a fost decis în clipa în care am trimis scrisoarea. Cred că am rămas mută preţ de câteva clipe, apoi am reuşit să întreb cum se întâmplase. Nu ştia mai mult decât îi spusese avocatul lui: din câte se părea, un accident domestic. După ce am închis, m-am dus în dormitorul meu, să caut desenele pe care mi le dăruise Pauli. Îl desenase pe tatăl ei enorm, şi pe mine într-un scaun. Computerul era un pătrat, şi dedesubtul lui semnase cu numele ei, pe care învăţase să-l scrie zilele acelea. În al doilea desen era o uşă deschisă, şi tatăl ei, care se ivea departe şi micuţ în aer, iar ea şi cu mine ne ţineam de mână, aproape de aceeaşi înălţime, ca şi cum am fi fost surioare. Erau nişte desene vesele, care nu prevesteau nimic. Iar acum era moartă. Am plâns tot restul după-amiezii. Cred că, în realitate, plângeam şi pentru mine. Cu toate că încă nu ştiam când şi nici în ce mod, simţeam că lucrurile nu vor rămâne aşa şi că ceva îngrozitor avea să mi se întâmple.

— Dar de ce? Dacă a fost un accident, de ce trebuia să te facă pe tine răspunzătoare?

— Nu ştiu. Nu ştiu exact de ce. Dar am simţit asta de la început şi cred, mai ales, că şi el a simţit-o. E unica explicaţie care-mi vine în minte pentru tot ce s-a întâmplat după aceea.

Făcu o pauză şi îşi aprinse o a doua ţigară tremurătoare.

— Te-ai prezentat deci la cea de-a doua înfăţişare, am spus eu.

Încuviinţă din cap.

— Noi am ajuns iar primele, și ne-au condus în sala de medieri[1]. Am așteptat câteva minute. Credeam că Kloster își va trimite din nou avocatul. Dar, când s-a deschis ușa, l-am văzut intrând numai pe el. Era singur. Chipul lui se transformase într-un mod impresionant, ca și cum ar fi murit și el odată cu fiica lui. Slăbise enorm și părea nedormit de mai multe zile. Avea ochii injectați și obrajii supți. Era incredibil de palid, ca și cum i s-ar fi scurs tot sângele din trup. Dar, chiar și așa, părea sigur pe el și hotărât, de parcă ar fi avut o misiune de îndeplinit și n-ar fi putut pierde acolo prea mult timp. Ținea o carte sub braț, pe care am recunoscut-o imediat. Era Biblia cu note de subsol a tatălui meu, cea pe care i-o împrumutasem. A traversat sala și a venit drept spre mine. Mama s-a foit în scaun, ca și cum ar fi vrut să mă protejeze. Cred că el nici nu a băgat de seamă asta: nu se uita decât la mine, cu o privire cumplită, pe care încă o revăd în fiecare noapte. Mă făcea răspunzătoare, da, fără nici o îndoială. S-a oprit în fața scaunului meu și mi-a întins Biblia, fără să-mi spună un cuvânt. Eu am băgat-o repede în poșetă, iar el s-a întors spre mediatoare și a întrebat-o care sunt pretențiile noastre financiare. Când a auzit suma, a scos un cec din buzunar și l-a deschis pe birou. Mediatoarea a început să-i spună că, desigur, putea să facă o contrapropunere, dar el a oprit-o cu un gest al mâinii, ca și cum n-ar fi vrut să mai audă nici un cuvânt despre chestiunea aceea. A scris trei cecuri, unul pentru mine, cu

1 Sistemul juridic folosește și metode de rezolvare extrajudiciară a conflictelor (arbitrajul, concilierea și medierea), ca alternativă a confruntărilor din tribunale, în litigii de mai mică importanță, dar niciodată în chestiuni de drept penal. În Argentina, există săli speciale pentru arbitraj și medieri. (N. tr.)

totalul sumei pe care o solicitasem, şi altele două, cu onorariul mediatoarei şi al avocatei mele. Eu am semnat un document prin care consideram cazul închis. El şi-a luat copia, s-a întors pe călcâie fără să privească pe nimeni şi a plecat. Totul a durat mai puţin de zece minute. Mediatoarei aproape că nu-i venea să creadă: era prima oară când asista la închiderea unui caz în acest mod.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— După aceea... m-am întors acasă, am scos Biblia din geantă şi am pus-o pe un raft de deasupra biroului meu, alături de cărţile de la facultate. Era o Biblie pe care nici eu, nici tata nu o foloseam, i-o împrumutasem lui Kloster cu câteva luni în urmă, nici măcar nu-mi mai aminteam de asta. Când m-am gândit din nou la înfăţişarea aceea de la proces, mi-am dat seama că Biblia fusese doar un pretext pentru a se apropia de mine şi a mă privi în felul acela. Nu îmi puteam şterge din minte ochii lui, am avut coşmaruri nopţi la rând după aceea. Visam că fetiţa lui Kloster vrea să-mi dea mâna, să mergem împreună la joacă. Şi că-mi spune, ca atunci când era în viaţă, că nu doreşte să rămână singură în camera de alături. Am deschis un cont în bancă şi am depozitat cecul, dar zilele treceau, iar eu nu îndrăzneam să mă ating de bani. M-am gândit o vreme să-i donez unei instituţii de caritate, dar aveam o teamă superstiţioasă de a-i folosi, chiar şi pentru aşa ceva, ca şi cum, procedând astfel, aş fi putut păstra lucrurile într-o stare de acalmie. Credeam că, de îndată ce aveam să mă ating de cea mai mică parte din ei, se vor declanşa represaliile. Am început să fiu obsedată de ideea că Kloster încerca să pună la cale ceva cumplit împotriva mea. De aceea fusese de acord să ne dea banii fără nici

o discuție. Ba chiar am discutat și cu logodnicul meu despre asta, cu toate că nu i-am spus niciodată că Kloster încercase să mă sărute. I-am zis numai că avuseserăm un conflict de muncă, în urma căruia el pierduse mulți bani, și că mă temeam de o eventuală răzbunare. În perioada aceea, Kloster a publicat un roman. Nu era cel pe care mi-l dictase mie, ci altul, pe care îl terminase înainte ca eu să încep să lucrez cu el. Cel pe care îl corectase în timpul călătoriei sale în Italia.

— *Ziua mortului*. Îmi amintesc perfect. A apărut odată cu cel pe care ți-l dictam eu. A fost primul mare succes al lui Kloster.

— Eu îmi aduc aminte că s-a transformat foarte repede într-una din cărțile cele mai vândute, se afla în fruntea topurilor din ziare, în toate vitrinele, ba chiar și pe rafturile supermagazinelor. De fiecare dată când treceam pe lângă o librărie, îmi aminteam cu o tresărire de numele lui. Pentru a mă liniști, logodnicul meu mi-a spus că Kloster câștigase, cu siguranță, mult mai mult decât suma pe care mi-o plătise mie și că pesemne mă uitase deja. Dar eu am început să observ altceva.

— Ce anume?

— Ce spuneam înainte. Până atunci, și tu ești cel care mi-a atras atenția cu privire la asta, Kloster era un scriitor care detesta să apară în public. Dar deodată a început să se transforme într-o *celebritate*. De parcă ar fi căutat anume să apară peste tot, în permanență.

— Poate că asta are legătură cu faptul că rămăsese singur.

— Da, și eu m-am gândit la început la același lucru, că încearcă să găsească alinare în valul acela de recunoaștere și să își umple cumva timpul, pentru a uita de moartea fiicei sale. Și totuși, era ceva cu totul contrar

firii sale. Asta m-a făcut să bănuiesc că ticluieşte un plan. În cele din urmă, m-am lăsat convinsă de logodnicul meu că Kloster era prea ocupat cu cartea sa pentru a se mai gândi la mine. Anul acela, Ramiro absolvise Facultatea de Educaţie Fizică şi reuşise să se angajeze ca salvamar pe una dintre plajele din Villa Gesell. Înainte de începerea sezonului, voia să facă o călătorie în Mexic. Era un lucru pe care îl plănuia de mult, şi m-a întrebat dacă vreau să-l însoţesc, să uit de toată povestea asta. Mi s-a părut o idee bună, şi am folosit în călătorie o parte din banii obţinuţi ca despăgubire. Ne-am prelungit excursia cu aproape o lună, zăbovind prin sate micuţe, şi ne-am întors la începutul lui decembrie, cu câteva zile înainte de data la care trebuia să se prezinte la muncă. Eu am rămas în Buenos Aires ca să-mi dau examenele de sfârşit de an, dar părinţii mei, cu Valentina şi Bruno, erau şi ei deja în Gesell şi, de îndată ce am terminat, am luat unul dintre microbuzele de noapte. Voiam să-i fac o surpriză lui Ramiro, şi am plecat din staţie direct spre barul lui, să luăm micul dejun împreună. Ne-am aşezat în bărulețul de pe plajă. Era devreme; încă nu era multă lume şi, privind în jur, am văzut la una dintre mesele vecine un bărbat cu şort de baie, sandale şi torsul deja bronzat, părând să fi ajuns acolo cu câteva zile în urmă. Aproape că am scos un ţipăt în clipa în care l-am recunoscut. Era Kloster. Bea o cafea şi citea ziarul şi se prefăcea că nu mă vede, cu toate că se afla la numai câţiva metri depărtare.

— Şi n-ar fi putut să fie o pură întâmplare faptul că se afla acolo? Într-o vreme, mulţi scriitori îşi petreceau vara în Gesell. Poate casa pe care o închiriase se afla în apropiere.

— Adică, dintre toate staţiunile de pe coastă, să aleagă tocmai Gesell? Şi, dintre toate barurile, tocmai pe cel al logodnicului meu? Nu. Era deja destul de ciudat că alesese să meargă la Gesell. El ştia că eu îmi petreceam toate verile acolo. I l-am arătat lui Ramiro discret, dar mi-a spus şi el că poate era doar o coincidenţă. L-am întrebat dacă îl mai văzuse până atunci. Mi-a spus că îl găsea în fiecare dimineaţă aşezat la aceeaşi masă, de o săptămână. Că, după ce citea ziarul, se ducea în apă şi înota în larg, foarte departe. De fapt, cred că era surprins şi chiar puţin gelos să constate că acela era scriitorul care îmi dictase; eu îi vorbisem foarte puţin despre el, şi presupun că şi-l imaginase ca fiind mult mai bătrân, un fel de şoarece de bibliotecă. Aşezat acolo, cu torsul dezgolit, Kloster chiar părea un atlet; se mai îngrăşase puţin, şi era întinerit de soare şi de aerul de mare. În timp ce noi vorbeam despre el, s-a îndreptat spre mal şi a început să înoate cu mişcări largi şi sigure, până a trecut de geamanduri. Înota tot mai departe în larg; la început i se vedeau braţele ieşind din apă, dar, după ce a trecut de ultimele balize, s-a transformat într-un punct tot mai greu de localizat printre valuri. La un moment dat, l-am pierdut cu totul din ochi. Ramiro mi-a dat binoclul din trusa lui. Am observat că încă mai înota în acelaşi ritm domol, neobosit, ca şi cum abia ar fi început să dea din braţe. L-am întrebat pe logodnicul meu ce s-ar fi întâmplat dacă i s-ar fi pus un cârcel în timp ce se afla atât de departe de coastă şi ar fi fost nevoie să îl salveze. Cel mai probabil, a recunoscut el, ar fi ajuns prea târziu. Şi atunci? l-am întrebat. Nu puteam înţelege cum de îl lăsa să înoate atât de departe. Mi-a spus, jenat, că era o chestiune de principiu: tipul era destul de mare şi, evident,

ştia ce face. M-am uitat din nou prin binoclu şi am spus că mi se pare de necrezut cum reuşeşte să-şi păstreze încă acelaşi ritm. M-am căit pe loc. Ramiro părea jignit şi mi-a spus că, atunci când ajungea pe plajă, în fiecare dimineaţă, şi el înota la fel de mult, să se menţină în formă. Am rămas tăcuţi până l-am văzut apărând din nou pe Kloster, care se întorcea din larg înotând pe spate. S-a întors în ultima clipă, înainte să treacă de geamandură, şi-a dat capul pe spate ca să-şi aranjeze părul de pe faţă şi a ieşit din apă cu paşi mari. Nu părea deloc obosit. A trecut aproape prin faţa noastră, şiroind încă de apă şi fără să ne privească, şi-a strâns lucrurile de pe masă, a lăsat o bancnotă şi câteva monede şi a plecat. L-am întrebat pe logodnicul meu dacă se întorcea după-amiaza, şi mi-a spus că nu. Nu-l văzuse nici noaptea prin centru. Atunci ne-am certat. Eu l-am rugat să nu mai ia micul dejun acolo şi să meargă la barul alăturat. M-a întrebat, supărat, de ce ar trebui să facă asta. Eu nu-i puteam spune ce gândeam cu adevărat. Nici eu însămi nu ştiam prea bine de ce anume mă tem. I-am spus că vreau să-l însoţesc, să iau în fiecare dimineaţă micul dejun cu el şi că mă deranjează faptul că Kloster este aşa de aproape. Mi-a răspuns atunci că nu îşi poate părăsi postul, că el nu are de ce să se mişte de-acolo şi că, în orice caz, cel care trebuie să-şi caute alt bar este Kloster. Dar mie mi s-a părut că mai era ceva în iritarea aceea neaşteptată.

S-a oprit deodată şi, după o secundă, s-a aplecat înainte ca să stingă ţigara în scrumieră, strivindu-i vârful de suprafaţa de sticlă de mai multe ori, ca şi cum amintirea aceea i s-ar fi părut umilitoare şi nu s-ar fi hotărât dacă să continue sau nu. Şi-a aprins altă ţigară şi, când a suflat fumul, a făcut un gest din mână, care

putea fi atât un mod de a-l îndepărta, cât și un mod involuntar de a recunoaște că acel lucru nu mai avea importanță. În orice caz, după ce trase din nou din țigară, păru să găsească puterea de a continua.

— Cred că de fapt îl deranja că mergeam să iau micul dejun cu el. Era acolo o chelneriță foarte arătoasă, destul de provocatoare, care servea la mese îmbrăcată într-o fustă foarte scurtă, și purtând în partea de sus numai sutienul de la costumul de baie. Eu mi-am dat seama, de îndată ce am văzut-o, că își zâmbeau și se priveau prea mult. Când i-am vorbit despre asta, s-a înfuriat și mai tare și sigur că a negat totul. Dar eu eram convinsă că este în primejdie și nu eram dispusă să mă dau la o parte și să îl las singur numai dintr-un acces de gelozie. Așa că m-am dus din nou la el, în dimineața următoare. Am ajuns puțin mai devreme, la ora la care își începea serviciul, și ne-am așezat la aceeași masă. Kloster a apărut imediat după aceea, înainte ca noi să fi apucat să cerem micul dejun. Dar, în loc să aleagă o masă de afară, a intrat și s-a așezat la bar. Eu am văzut asta la început ca pe un semn bun, ca și cum el ar fi admis că mă văzuse acolo, dar că nu voia să mă înfrunte. M-am întrebat pentru o clipă dacă era cu putință, cum spusese Ramiro, ca întâlnirea cu Kloster la acel bar să se datoreze unei simple coincidențe. Nu voiam nici să mă uit prea mult la el, iar când chelneriţa ne-a adus micul dejun, am rămas cu ochii ațintiți în ceașca mea și am încercat să stau de vorbă cu Ramiro, ca și cum Kloster n-ar fi existat. Și nici chelneriţa. Cred că Ramiro era cel mai fericit să vadă că Kloster se dusese la bar și că lucrurile se aranjaseră în felul acela. Era binedispus și, de îndată ce și-a terminat micul dejun, a alergat înspre mal, a intrat în mare

în salturi și s-a aruncat în apă, îndreptându-se apoi înot spre larg. Presupun că voia să mă impresioneze. Eu am rămas privindu-i capul îndărătul geamandurilor, tot mai îndepărtat. Lăsase binoclul pe masă, și l-am urmărit o vreme. Dădea din brațe mai energic decât Kloster și lăsa în spate o dâră de spumă, dar nu părea să alunece prin apă cu prea multă ușurință. Mai mult, mi s-a părut chiar că începea să obosească: trupul i se răsucea puțin când scotea capul să respire, își pierdea echilibrul, și mișcările îi deveneau spasmodice. L-am văzut oprindu-se și odihnindu-se o vreme făcând pluta. Părea agitat, epuizat. Și nu cred că ajunsese nici la jumătatea distanței parcurse de Kloster cu o zi înainte. Chiar și după ce am lăsat jos binoclul, continuam să îi văd capul și umerii în apă. S-a întors înotând mai încet și, când se afla aproape de mal, pentru a demonstra nu știu ce, a înotat câțiva metri în stilul fluture, mai degrabă pentru chelneriță, am început să bănuiesc eu, decât pentru mine. Când l-am văzut ieșind din apă, cu respirația întretăiată, ca și cum n-ar fi reușit să-și recapete răsuflarea, mi s-a părut că înțeleg care era planul lui Kloster.

— Să înoate cât mai în larg, să simuleze un cârcel și să-l atragă în capcană, epuizându-l, silindu-l să facă un efort peste puterile sale. Să-l înece pe salvamar.

— Da, ceva de genul ăsta. Presupuneam că avea să aștepte o zi în care marea să fie agitată și, când Ramiro va fi ajuns în dreptul lui, avea să-l scufunde, înecându-l. Dacă era suficient de departe, la ora aia nu avea să-i vadă nimeni.

— Numai tu, cu binoclul.

— Mai ales asta mi se părea sinistru: că se gândise să-l ucidă sub ochii mei. Și apoi avea să fie cuvântul

lui împotriva cuvântului meu. Totul părea atât de incredibil și de ireal, că nici măcar nu puteam vorbi cu nimeni despre asta. Chiar în clipa aceea, erau persoane lungite pe șezlonguri, care citeau ultimul roman al lui Kloster. Și, în timp ce eu îmi imaginam toate acele lucruri, Kloster se afla în continuare înăuntru, cu coatele pe tejgheaua barului, și singurul lucru pe care părea să-l facă era să bea cafea, citindu-și liniștit ziarul, fără ca măcar să se uite la noi. Puțin mai târziu a ieșit pe plajă, a înotat la fel de mult ca în ziua precedentă și a plecat, fără să ne învrednicească măcar cu o privire.

— Ce s-a întâmplat după aceea?

— După aceea... Au fost două sau trei dimineți identice. Kloster se așeza la bar și citea ziarul. Nu trecea pe lângă noi decât pentru a-și urma drumul spre mare. Când intra în apă, eu tremuram toată și nu mă puteam stăpâni să nu-l urmăresc, până în clipa în care ieșea și dispărea de pe plajă. Mi-am dat seama că de fiecare dată înota puțin mai departe. Cred că și Ramiro observase asta și, ca și cum ar fi fost un fel de duel – prostiile astea ale bărbaților –, încerca și el să înoate pe aceleași distanțe. Ne-am certat atunci din pricina cafelei cu lapte.

— Din pricina cafelei cu lapte?

— Da. I-am cerut din nou să schimbăm barul. Se deschisese unul nou, care se afla și mai aproape de postul lui de supraveghere. Asta îl lăsa fără argumente. S-a enervat și a vrut să știe de ce trebuia să plecăm de-acolo, de vreme ce Kloster, după câte se părea, nu avea nici cea mai mică intenție de a ne deranja. Sau se întâmplase ceva mai mult între mine și Kloster? m-a întrebat. Eu știam că juca scena aceea de gelozie numai pentru că nu voia să piardă sânii și privirile chelneriței.

I-am spus că eram sătulă ca târfuliţa lui să-mi aducă mereu ceaşca de cafea cu lapte rece. Era adevărat: părea să facă asta înadins. El nici măcar nu-şi dăduse seama, pentru că îi plăcea cafeaua mai degrabă călâie. Ne-am certat. Mi-a spus să nu mă mai duc să iau micul dejun cu el, dacă o făceam numai ca să-l supraveghez. Mi-a spus că n-am decât să mă duc singură la celălalt bar şi să-l las în pace o dată pentru totdeauna. Am plecat acasă plângând. Mama se pregătea să meargă la cules de ciuperci cu Valentina, aşa că m-am dus şi eu cu ele. A doua zi era aniversarea căsătoriei părinţilor mei, şi mama pregătea mereu pentru această zi o plăcintă cu ciuperci, care nu le plăcea decât ei şi tatei. De fapt, cred că nici tatei nu-i plăcea, dar niciodată nu îndrăznise să i-o spună, pentru că fusese primul lucru pe care îl gătise pentru el şi era foarte mândră de reţeta ei. Adunam mereu ciupercile din acelaşi loc, dintr-o pădurice aflată în spatele casei, pe unde trecea puţină lume şi pe care mama o socotea aproape o prelungire a grădinii noastre. Când Valentina s-a îndepărtat, i-am povestit despre ceartă. A fost surprinsă şi s-a alarmat puţin când i-am spus că Kloster se afla acolo. M-a întrebat de ce nu i-am zis imediat. A vrut să ştie dacă încercase să-mi vorbească şi i-am povestit că, de când mă văzuse, lua micul dejun la bar şi nu mă înfruntase niciodată. Asta a părut să o liniştească. Am fost pe punctul de a-i povesti de ce mă temeam cu adevărat, dar mama credea că rămăsesem cu o obsesie după proces, din pricină că fetiţa lui Kloster murise. Chir îmi propusese atunci să merg la o psiholoagă. Nu ştiam cum să-i spun că poate Kloster punea la cale o crimă, fără să mi se pară chiar şi mie o adevărată nebunie. Am sfârşit prin a-i povesti despre chelneriţă şi despre scena de gelozie,

a râs și mi-a spus să mă duc a doua zi să iau micul dejun cu el, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, și totul avea să se aranjeze. Mama îl adora pe Ramiro și abia dacă-i venea să creadă că ne certaserăm.

— Și ai ascultat-o?

— Da, din nefericire am ascultat-o. Când am ajuns, Ramiro își comandase deja micul dejun, nici măcar nu mă așteptase. Kloster era și el acolo, așezat în același loc, la bar. Era o dimineață rece, și bătea vântul destul de tare. Marea era agitată, apa avea culoarea aceea tulbure, de alge încâlcite, iar vântul ridica valuri foarte înalte, făcând spuma să zboare. Mi-am cerut cafeaua cu lapte și, când fata a catadicsit să mi-o aducă, era, desigur, rece ca gheața, dar nu am spus nimic. De fapt, nici unul dintre noi nu spunea nimic. Era o liniște tensionată, insuportabilă. A trecut o jumătate de oră, și Ramiro și-a scos tricoul, să intre în apă. L-am întrebat dacă nu este periculos să înoate când marea e agitată. Mi-a spus că preferă să înoate decât să stea cu mine acolo, la masă. Și mi-a mai spus ceva și mai urât, foarte jignitor, care încă mă mai face să plâng când îmi aduc aminte. L-am văzut intrând sub un val mare, înainte de linia stâncilor, și ieșind din apă dincolo de ele. A trebuit să treacă pe deasupra mai multor valuri mari până să depășească marginea digului și să iasă la suprafață într-o porțiune mai puțin agitată. Mi se părea, în orice caz, că înaintează cu greu. Marea era învolburată și, din când în când, îl pierdeam din ochi, până ce se spărgea câte un val și reapărea, ca un punct intermitent. La un moment dat l-am pierdut cu totul din ochi și, când i-am văzut capul reapărând, am avut impresia că întinde brațele spre mine cu disperare. Am căutat alarmată binoclul și, când mi-am îndreptat din nou privirea

asupra lui, am văzut că se scufundă, ca și cum și-ar fi pierdut cunoștința. M-am ridicat de pe scaun, îngrozită. Plaja era goală, și m-am gândit imediat la Kloster. Am alergat fără să-mi pese de nimic la bar, să-i cer ajutorul. Dar, când am deschis ușa, *Kloster nu mai era acolo*. Îți dai seama? El era singurul care l-ar fi putut salva, dar, când am intrat în bar, plecase deja. Plecase!

— Ce ai făcut atunci?

— Am alergat până la digul de alături ca să anunț echipa de salvamari, și proprietara barului a chemat șalupa de salvare. Le-a trebuit aproape o oră ca să scoată trupul din apă. Când șalupa a ajuns pe mal, lumea se bulucise deja, ca și cum ar fi fost pe punctul de a scoate din apă un pește mare. Copilașii strigau de bucurie și alergau să le povestească părinților: un înecat, un înecat. Salvamarii aruncaseră o pătură peste el, acoperindu-i fața, dar mâinile îi rămăseseră la vedere. Erau albastre, cu venele umflate, ca niște linii albe. L-au dus pe o targă, până sus, pe coastă, unde aștepta ambulanța. O polițistă s-a apropiat de mine și m-a întrebat care este numărul de telefon al părinților lui. Totul se petrecea ca într-un vis răsturnat. Am simțit că picioarele refuză să mă mai susțină și apoi, ca dintr-o altă lume, îndepărtată, am auzit strigăte și am simțit palme peste față. Am deschis din nou ochii pentru o clipă și am văzut o mulțime de necunoscuți în jur, și fața polițistei foarte aproape de mine. Am vrut să o strâng de braț și să-i spun: *Kloster, Kloster*, dar am leșinat din nou. Când m-am trezit a doua oară, eram în spital. Dormisem ultimele douăzeci și patru de ore sub efectul unui sedativ. Mama mi-a povestit că se terminase totul. Făcuseră autopsia de rutină. Medicii au spus că fusese

vorba despre o asfixiere cauzată de scufundare, provocată probabil de hipotermie și cârcei: apa fusese foarte rece în dimineața aceea. Părinții lui Ramiro veniseră de la Buenos Aires și luaseră imediat trupul, ca să-i facă priveghiul acolo, în oraș. I-am povestit atunci mamei scena din dimineața aceea, așa cum mi-o amintesc: disperarea mea când îl văzusem dispărând pe Ramiro și clipa în care alergasem după Kloster și nu-l găsisem la bar. Singura zi când plecase mai devreme, fără să intre în apă. Mamei nu i s-a părut deloc ciudat: era evident că marea fusese amenințătoare în dimineața aceea. Pe toate plajele arboraseră încă de la primele ceasuri ale dimineții steagul care avertiza că marea era agitată, și, foarte probabil, Kloster hotărâse, pe bună dreptate, să se întoarcă acasă și să lase înotul pentru altă zi. Când am încercat să insist, m-a privit cu îngrijorare. A fost un accident, mi-a spus, voia lui Dumnezeu. Cred că se temea că îmi va reveni vechea obsesie, așa că n-a mai vrut să audă nimic pe tema aceea, cel puțin nu înainte de a ieși din spital.

— Crezi că Kloster a apucat să vadă cum se scufundă logodnicul tău și a plecat de pe plajă intenționat, lăsându-l să moară?

— Nu. De unde era așezat, abia dacă se vedea malul. Nu a fost asta. Nu a fost numai asta. Nu puteam înțelege cum, dar reușise ceea ce își propusese: ca Ramiro să moară sub ochii mei.

— Te-ai mai întors pe plajă după aceea? Te-ai întors să-l vezi?

— M-am întors, dar nu imediat. Am stat închisă în camera mea, fără să fac altceva decât să plâng. Mi-aduceam aminte mai ales de privirea iritată de pe chipul lui Ramiro în timp ce se îndepărta de mine, înainte să

intre în mare. Și de fraza atât de insultătoare pe care mi-o spusese. Asta era ultima amintire care-mi rămânea de la el. Mi-au trebuit două sau trei zile înainte să mă hotărăsc să calc din nou pe plaja aceea. Acum îmi era cu adevărat teamă de Kloster și mă simțeam prea slabă ca să-l înfrunt. Dar m-am mai dus o dată acolo, într-o dimineață, foarte devreme. Angajaseră alt salvamar și, din pricina mulțimii de oameni care veneau la mare în ianuarie,[1] totul părea puțin schimbat. M-am uitat în bar: Kloster nu era acolo. Am intrat și am stat o clipă de vorbă cu patroana. Mi-a spus că scriitorul, cum îl numeau ei, plecase a doua zi după moartea lui Ramiro. Le spusese că se întoarce la Buenos Aires pentru a începe un nou roman. M-am așezat la bar, în locul pe care stătea el de obicei, și am privit spre masa de pe plajă, unde luam micul dejun Ramiro și cu mine. Voiam să văd prin ochii lui. Nu se vedeau decât câteva mese și scaunul salvamarului, iar în perioada de reflux abia dacă se zărea linia digului. Am rămas acolo o bună bucată de vreme, până când o altă pereche s-a așezat la masa noastră, și am simțit că sunt pe punctul de a izbucni în lacrimi. Mi-am dat seama că nu mai voiam să stau nici o zi în Gesell, și chiar în noaptea aceea m-am întors la Buenos Aires.

— Și asta a fost tot? N-ai vorbit după aceea cu părinții lui?

— Ba da, am vorbit: m-am dus să-i văd de îndată ce m-am întors. Dar, după ce m-am tot frământat, chiar și eu mă resemnasem cu gândul că nu putea fi vorba decât despre un accident nefericit. Ce le-aș fi putut spune? Că pentru a se răzbuna pe mine, fiindcă fusese

1 În plin sezon estival în Argentina. (N. tr.)

silit în justiție să îmi plătească despăgubiri în valoare de vreo două mii de pesos, Kloster pusese la cale, într-un mod care nici măcar nu-mi era clar, moartea lui Ramiro? Eu însămi, la urma urmei, văzusem numai un accident, și când am vorbit cu ei erau resemnați, chiar puțin rușinați de faptul că Ramiro fusese atât de imprudent. Mama, care întotdeauna fusese foarte credincioasă, făcând parte din aceeași congregație religioasă ca și tatăl meu, le-a vorbit despre pacea care urmează durerii, când accepți în cele din urmă moartea cuiva. Când am plecat din casa lor am avut, la rândul meu, după multă vreme, un straniu sentiment de liniște. Mi se părea că, orice ar fi încercat Kloster să facă, fără îndoială reușise, și că tragediile fuseseră distribuite în mod egal. Că prin moartea lui Ramiro, chiar dacă sună sinistru, se restabilise un anume echilibru. O moarte de fiecare parte. Am încercat să uit totul și, vreme de câteva luni, am dus din nou o viață aproape normală. Cred că aș fi uitat chiar și de Kloster dacă nu i-ar fi apărut numele prin ziare cu o frecvență tot mai mare și dacă romanele lui nu s-ar fi aflat în toate vitrinele. A trecut așa un an. Când a venit luna decembrie, am hotărât că nu vreau să merg, cum făceam de obicei, la Gesell, cu familia mea. Mi se părea că marea și plaja aveau să-mi redeștepte prea multe amintiri, și am preferat să rămân singură la Buenos Aires. Ei au plecat după Crăciun, și eu am profitat de zilele acelea ca să învăț pentru un examen pe care îl aveam de dat la facultate. Îmi notasem în agendă, ca să nu uit, să-i sun pe părinții mei în ziua aniversării căsătoriei lor. În orice caz, nu cred că aș fi putut uita: era cu o zi înainte să se fi înecat Ramiro. Am așteptat să se facă seară, ca să-i sun: presupuneam că-și petrecuseră ziua pe plajă și voiam să fiu sigură că îi găsesc acasă.

Tăcu, părea că un angrenaj ascuns al memoriei sale rămăsese paralizat. Şi-a privit ceaşca lăsată deoparte şi, când şi-a aplecat capul, lacrimile, cu greu stăpânite până atunci, au început să-i curgă în tăcere. Când şi-a ridicat din nou ochii, câteva lacrimi încă îi mai atârnau pe gene, îndepărtându-le cu un gest rapid şi ruşinat.

— Am sunat la zece seara şi mi-a răspuns mama. Era veselă, binedispusă. Îşi făcuse plăcinta de ciuperci şi mâncase numai cu tata: fratele meu, Bruno, ieşise cu iubita lui de pe vremea aceea, iar Valentina rămăsese peste noapte acasă la una dintre prietenele ei. Mi-a spus că îmi simţeau lipsa şi că vacanţa nu era la fel fără mine. Eu i-am zis că vinul o făcuse să devină sentimentală, iar ea a râs din nou şi a recunoscut că da, băuseră puţin pentru a sărbători. După aceea am vorbit preţ de un minut cu tata: aveam o glumă despre plăcinta cu ciuperci. Mi-a spus că se purtase ca un soţ cuminte şi mâncase tot. Părea şi el puţin nostalgic, şi m-a pus să-i promit că mă duc să-i văd la un sfârşit de săptămână. Înainte de a-şi lua rămas-bun de la mine m-a binecuvântat, ca atunci când eram copil. Eu eram foarte obosită, şi în noaptea aceea am adormit cu televizorul aprins. La cinci dimineaţa m-a trezit telefonul: era Bruno, fratele meu cel mare. Mă suna de la spitalul din Villa Gesell: părinţii mei fuseseră internaţi de urgenţă, cu dureri de stomac extrem de puternice. La primele analize detectaseră resturi din ciuperca *Amanita Phalloides*. E o ciupercă otrăvitoare, care poate fi confundată cu uşurinţă cu cele comestibile atunci când o culegi. Bruno terminase deja facultatea şi a putut purta o conversaţie deschisă cu medicii. Mi-a spus că trebuia să ne pregătim pentru ce era mai rău: toxinele care se răspândiseră în aparatul digestiv puteau distruge

ficatul în doar câteva ore. Ceruse să fie mutați cu o ambulanță aici, la Hospital de Clínicas, unde își făcea el rezidențiatul. Credea că ar mai fi putut exista șansa unui transplant hepatic. Mi-a spus că avea să vină și el cu ambulanța. Eu m-am dus să-l aștept la poarta spitalului. De îndată ce a coborât, de cum i-am văzut fața, am știut că muriseră pe drum.

Tăcu iar, ca și cum gândurile ei ar fi rătăcit din nou undeva departe.

— S-ar fi putut înșela mama ta atunci când a cules ciupercile?

A făcut din cap un gest de neputință.

— Asta era cel mai greu de crezut pentru mine. Mereu le culegea din aceeași pădurice, și niciodată nu apăruseră acolo specii otrăvitoare. Avea o carte cu un ghid pentru culesul ciupercilor, și ne învățase, cu ajutorul unor planșe, să le deosebim, dar niciodată, în timpul nici unei veri petrecute acolo, nu am văzut măcar o singură ciupercă otrăvitoare de felul acelora. De-asta îi dădea voie chiar și Valentinei s-o însoțească la cules. Imediat a avut loc o anchetă. Biologii au ajuns la concluzia că fusese un accident nefericit, dar destul de des întâlnit. Pădurile fără specii otrăvitoare se pot contamina de la un anotimp la altul. Fiecare ciupercă are mii de spori de reproducere, și e de ajuns o rafală puternică de vânt pentru ca aceștia să aterizeze și să germineze la distanțe mari. Și mai ales, această specie este foarte greu de deosebit de ciupercile obișnuite, chiar și pentru cunoscători. Singura diferență vizibilă este inelul piciorului, un fel de punguță albicioasă care înconjoară tulpina pe dedesubt. Dar de multe ori ciuperca este găsită desprinsă, ori inelul piciorului rămâne pe jumătate îngropat sau ascuns de frunzele căzute ale

vreunui copac. De fapt, au şi găsit pe teren câteva care erau aşa, aproape ascunse, şi pe care un culegător prea încrezător în sine putea să nu le observe. Imprudenţa cea mai mare, din câte spunea raportul, fusese că îi îngăduiseră unei fetiţe de vârsta Valentinei să-i însoţească la cules. Ceea ce ei socoteau a fi ipoteza cea mai probabilă era că Valentina adunase o parte din ciuperci fără să dea atenţie acestei chestiuni legate de inelul piciorului şi că, atunci când le luase deja scoase din pământ, mama nu le recunoscuse.

— Şi care este ipoteza ta?

— *Kloster*. Tot el a fost. A reapărut, exact când mă gândeam că totul se terminase. Am ştiut de îndată ce am primit telefonul lui Bruno. Am crezut în acea clipă, când a rostit numele ciupercii, că, dacă deschid gura, voi începe să ţip. Fiindcă eu însămi îi dădusem ideea.

— Îi dăduseşi ideea? Ce vrei să spui?

— În anul în care am lucrat cu el mă punea mereu să decupez şi să păstrez ştiri despre anchete care apăreau în ziar şi care îl intrigau din pricina unui amănunt sau altuia. Odată m-a pus să decupez ştirea că o bunică gătise fără să-şi dea seama ciuperci otrăvitoare pentru ea şi nepoata ei. Amândouă muriseră după o agonie cumplită, câteva ore mai târziu. Ceea ce îi atrăsese atenţia era că bunica se considera o expertă în deosebirea ciupercilor. Mi-a spus atunci că experţii sunt de multe ori cei mai neatenţi şi că, pentru a inventa crime în romanele sale, îl interesa mereu acest lucru, eroarea celor pricepuţi. În notă se menţiona în treacăt că ciupercile otrăvitoare aparţineau tocmai acelei specii, *Amanita Phalloides*. Eu i-am explicat atunci cât este de uşor să le confunzi cu cele comestibile. I-am făcut chiar şi un desen, cu pălăria, tulpina, inelul şi picio-

rul. I-am vorbit despre alte varietăţi, mai puţin cunoscute, dar la fel de primejdioase. Eram mândră că-i puteam povesti despre un lucru la care mă pricepeam. M-a întrebat, surprins, unde învăţasem toate astea, şi atunci i-am povestit... I-am povestit totul: cum mama ne învăţase pe toţi trei fraţii cu ajutorul planşelor. Despre pădurice din spatele casei din Villa Gesell. Despre plăcinta de ciuperci de la aniversare. Gluma pe care o aveam cu tata despre sacrificiul pe care-l făcea el o dată pe an.

— Dar nu ştia data exactă a aniversării, sau o ştia?

— Ba da. O ştia, şi nu cred să o fi uitat. 28 decembrie. Eu am pomenit-o în treacăt, şi el m-a întrebat dacă părinţii mei aleseseră data dintr-un motiv anume. Citise într-una dintre cărţile lui de religie că, după uciderea sfinţilor prunci, multe cupluri creştine alegeau acea zi pentru a se căsători, suprapunând, în mod simbolic, semnul începerii unui nou ciclu. Dar a mai fost ceva: eu nu îl mai văzusem deloc în tot acest timp. De la moartea lui Ramiro, nu îl mai întâlnisem niciodată. Şi totuşi, în ziua înmormântării, când plecam de la cimitir, era acolo.

— Vrei să spui că a venit la înmormântarea părinţilor tăi? am întrebat eu cu neîncredere.

— Nu. L-am văzut de departe, pe una dintre aleile laterale, lângă un mormânt, presupun că cel al fiicei lui. Stătea pe vine, cu mâna întinsă spre piatra de mormânt, şi părea să-i vorbească, sau poate doar mi s-a părut că-şi mişcă buzele. Dar cred că a venit special în ziua aceea, pentru ca eu să îl văd.

— Nu putea fi o coincidenţă? Poate că era ziua de naştere a fiicei lui. Sau ziua din săptămână pe care o alesese pentru a vizita mormântul.

— Nu; ziua ei era în august. Cred că venise acolo cu un singur scop: să fie văzut, pentru ca eu să știu că morțile acelea făcuseră și ele parte din planul lui de răzbunare. Că nu eram, cum crezusem eu, chit. În realitate, el îmi spusese de la bun început, cât se poate de clar. Numai că eu nu am știut cum să decriptez mesajul.

— Îți spusese... ce?

— Ce avea să se întâmple. Dar n-o să mă crezi dacă-ți spun. Mi s-a mai întâmplat o dată: nici propriul meu frate nu m-a crezut. Ar trebui să vezi cu ochii tăi – și s-a aplecat puțin înainte, ca și cum s-ar fi hotărât să-mi dezvăluie o parte a tainei. Are legătură cu Biblia pe care mi-a dat-o la înfățișarea de la tribunal.

Coborâse glasul când mi-a spus asta și rămăsese în așteptare, cu ochii ațintiți asupră-mi, ca și cum acesta ar fi fost secretul ei cel mai bine păstrat, și nu era sigură dacă sunt sau nu vrednic să îmi fie încredințat.

— Ai adus-o? am întrebat.

— Nu, nu m-am putut hotărî să o aduc. Nu am vrut să o scot din casă, pentru că e singura dovadă pe care o am împotriva lui. Voiam să-ți cer să mă însoțești acum, ca să ți-o arăt.

— Acum? am întrebat, uitându-mă, fără să vreau, la ceas.

Începea să se întunece și o ascultasem mai bine de trei ore. Dar Luciana nu părea dispusă să-mi dea drumul.

— Am putea merge acum, da. Cu metroul. De fapt, aveam de gând să-ți cer oricum să mă însoțești acasă. În ultima vreme, mi-e foarte teamă să mă întorc singură după ce se întunecă.

De ce am spus da când totul în mine spunea nu? De ce nu am expediat-o, sub orice pretext, și n-am înde-

părtat-o la mii de kilometri ? Sunt momente în viaţă, arareori, în care ajungi să percepi consecinţele ireversibile, fatale, ale unei acţiuni mărunte. Propria distrugere, care pândeşte în spatele unei decizii banale. Ştiam în seara aceea, mai mult decât orice, că nu trebuie să o mai ascult. Şi totuşi, ca şi cum n-aş fi putut rezista imboldului compasiunii, sau al bunelor maniere, m-am ridicat şi am urmat-o pe stradă.

Trei

Am mers prin frig până la gura de metrou. Se făcuse aproape ora cinei şi, cu magazinele închise, oraşul părea lipsit de viaţă şi întunecat. Oamenii se retrăgeau spre casele lor, iar străzile aveau atmosfera aceea pustie şi silenţioasă a duminicilor, când se apropie noaptea. Pe bulevard, care era ceva mai însufleţit, a trebuit să fac un efort ca să ţin pasul cu Luciana. Toate semnele acelea care îi trădau nervozitatea şi pe care le observasem în timp ce stăteam de vorbă, acum, pe stradă, păreau să se accentueze, ca şi cum s-ar fi crezut cu adevărat urmărită îndeaproape de cineva. La fiecare trei sau patru paşi întorcea capul cu o mişcare involuntară şi, ajungând la colţul străzii, privea în ambele direcţii, atât oamenii, cât şi maşinile. Când ne opream la câte un semafor, îşi ducea pe furiş mâna la gură, ca să-şi muşte pieliţele din jurul unghiilor, privind încordată când în stânga, când în dreapta. Pe peronul metroului s-a oprit cu mult în spatele liniei galbene şi privea peste umărul meu fiecare persoană care se apropia de noi. Pe drum, care a fost foarte scurt, abia dacă am schimbat câteva vorbe, ca şi cum ar fi avut nevoie de toată atenţia pentru a înregistra chipurile din vagon şi a-i studia pe puţinii pasageri care urcau în fiecare staţie. N-a dat semne că se linişteşte din nou decât după ce am ieşit de la metrou şi am cotit pe o stradă, unde mi-a arătat blocul în care

locuia, ca și cum ar fi fost o fortăreață sigură, la care ajungeam după peripeții pline de primejdii. Locuia, mi-a spus, la ultimul etaj, și mi-a arătat sus un balcon mare, suspendat deasupra aleii. Am urcat tot în tăcere cu liftul și am ieșit într-un spațiu strâmt, cu podeaua parchetată și cu ușile marcate cu literele A și B, fiecare în câte o parte. Luciana s-a îndreptat spre stânga și a deschis ușa apartamentului ei cu o mână încă destul de tremurătoare. Am urmat-o într-un living foarte mare, care se întindea în formă de L spre una dintre aripile casei. L-a străbătut cu pași mari, îndreptându-se spre fereastra prin care intra întunericul nopții, și a tras perdelele cu un gest îmbufnat. Mi-a spus că de o mie de ori îi ceruse surorii ei să tragă perdelele înainte de a pleca. Nu-i plăcea să ajungă noaptea și să vadă dreptunghiul acela negru. Dar sora ei părea să facă asta dinadins.

— Și ea unde e acum? am întrebat.

— Acasă la o prietenă, cu care pregătește revista liceului. Trebuiau să aranjeze coperta. Mi-a spus că se întoarce târziu, poate chiar rămâne să doarmă acolo noaptea asta.

Rostise aceste cuvinte fără să se uite la mine, în timp ce lua o cană care rămăsese pe o mobilă și aprindea o lampă pe o măsuță joasă de sticlă. Stinse lumina lustrei și camera rămase în penumbră. Eu eram încă în picioare, neputându-mă hotărî să mă așez pe fotoliul pe care ea îl eliberase de hârtii, cu senzația tot mai acută că picasem într-o capcană pregătită cu grijă. Luciana m-a privit deodată, ca și cum abia atunci și-ar fi dat seama că stăteam nemișcat.

— Pot să pregătesc ceva de mâncare, dacă vrei. Ce zici?

— Nu, am spus, și m-am uitat la ceas. Mulțumesc. Numai o cafea. Trebuie să plec într-o jumătate de oră: încă nu mi-am pregătit cursurile pentru mâine.

S-a uitat la mine fix și i-am susținut cum am putut privirea. Părea rănită și întru câtva umilită, ca și cum i-ar fi trecut prin minte același gând care-mi trecuse și mie: ce n-aș fi dat eu pentru un asemenea aranjament mai demult.

— Mi-ai spus că nu va dura decât un minut, am zis, tot mai jenat. De-asta te-am însoțit. Dar trebuie să mă duc la ore mâine dimineață, devreme.

— Bine, a spus. O cafea. O fac imediat. Și, în orice caz, poți să iei un loc.

A dispărut în bucătărie, iar eu m-am așezat pe unul dintre fotoliile impunătoare și moi din jurul mesei. M-am uitat în jur: candelabrul cu ciucuri de sticlă, mobilele sumbre și greoaie, crucifixul de metal pe unul dintre pereți, obiectele îngrămădite într-o bibliotecă mică, totul dădea impresia unui loc încremenit în timp, cu un mobilier învechit, clasic, pe care îl alesese mama ei cu mulți ani în urmă, sau îl moștenise, și pe care fiicele, rămase acum singure, nu avuseseră puterea de a-l schimba. Era și o fotografie cu o ramă de argint lângă lampă. Acolo erau cu toții. Fusese făcută într-o după-amiază pe plajă, cu siguranță în Villa Gesell, iar fețele le erau îmbujorate de lumina soarelui și de fericire. Tatăl, în picioare, ducea o umbrelă de soare; mama purta un coș, iar cei trei copii erau așezați pe nisip, ca și cum n-ar fi vrut încă să plece. Am văzut-o pe Luciana, din nou slabă și foarte tânără, în spatele surioarei ei. Luciana, așa cum o cunoscusem. Aproape că a trebuit să închid ochii pentru a îndepărta imaginea. Am auzit sunetul pașilor ei apropiindu-se dinspre bucătărie

și am încercat să o pun la loc, dar nu am reușit să desfac suportul la timp pentru a sprijini rama. Luciana a lăsat tava cu cești pe masă și a ridicat și ea poza, pentru a o privi o clipă.

— E ultima fotografie în care suntem cu toții, a spus ea. A fost făcută cu un an înainte de a te cunoaște. Fratele meu, Bruno, încă nu își terminase rezidențiatul. Iar eu aveam vârsta pe care o are Valentina acum. Doar că eram puțin mai matură, cred – spuse ea, și așează din nou poza sub lumina lămpii. Luă o înghițitură și se ridică iar, ca și cum ar fi uitat ce era mai important. Mă duc să aduc Biblia, a spus.

A dispărut pe coridorul care ducea spre celelalte camere, și au trecut două sau trei minute. Când am văzut-o întorcându-se, am avut din nou senzația aceea de alertă înrudită cu teama, pe care o provoacă nebunia altuia. Își pusese niște mănuși de latex care-i acopereau mâinile până la încheieturi și aducea cartea aceea mare ținând-o în față, ca și cum ar fi fost o preoteasă păgână săvârșind un ritual propriu și ar fi purtat o relicvă în pericol de a se dezintegra. De sub unul din brațele ei ieșea o cutie de carton dreptunghiulară. A lăsat cartea pe masă și mi-a întins cutia.

— Sunt mănușile pe care le foloseam la facultate pentru probele de laborator, mi-a spus. Pe pagini sunt amprentele lui Kloster, singurele dovezi pe care le am împotriva lui. Nu aș vrea să le compromit.

Mi le-am pus cu greu, pentru că erau prea strâmte, și mi-am jurat în taină că avea să fie ultima concesie pe care o lăsam să mi-o smulgă. De cum mi-a văzut mâinile acoperite, mi-a întins Biblia, care era cu adevărat impresionantă și foarte frumoasă, cu copertele de piele

încrustată, cantul aurit și un șnur roșu care servea drept semn de carte.

— În seara în care au murit părinții mei, imediat după ce m-a sunat Bruno, mi-am amintit de Biblia aceasta, pe care mi-a dat-o în timpul înfățișării de la tribunal. După ce am închis telefonul, înainte de-a pleca la spital, am deschis-o la pagina la care era semnul. Ți-o dau așa cum am primit-o de la Kloster: cu semnul la aceeași pagină.

Am deschis-o în locul în care era pus semnul, la una dintre primele pagini. Povestea din Vechiul Testament care vorbea despre primul asasinat, uciderea lui Abel de către fratele său, Cain, și ruga acestuia din clipa în care Dumnezeu îl pedepsește, surghiunindu-l. Am citit cu voce tare, pe ton întrebător, fără a fi foarte sigur că acesta era paragraful la care se referea ea: „Iată că Tu mă izgonești azi de pe fața pământului; eu va trebui să mă ascund de Fața Ta, și să fiu pribeag și fugar pe pământ; și oricine mă va găsi mă va omorî"[1].

— Puțin mai jos, făgăduiala pe care o primește de la Dumnezeu.

— „Nicidecum, ci dacă va omorî cineva pe Cain, Cain să fie răzbunat de șapte ori."[2]

— *Să fie răzbunat de șapte ori.* Îți dai seama? Ăsta era rândul pe care voia Kloster să îl citesc. Cel care îmi era destinat. Cât am lucrat cu el, mi-a dictat un roman pe care nu l-a publicat niciodată, despre o sectă cainită care interpretează *ad litteram* această frază, pentru a-i răzbuna pe ai săi. Legea divină, cea pe care o stabilise Dumnezeu pentru ei, nu era ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Era șapte pentru unu.

---

1 Geneza 4:14-15. (N. tr.)

2 Geneza 4:15. (N. tr.)

Privirea ei era din nou ațintită asupra chipului meu, fixându-mă neliniștită, ca și cum ar fi pândit schițarea celui mai mic gest de neîncredere. I-am înapoiat Biblia și mi-am scos mănușile.

— Șapte pentru unu... Dar nu s-a întâmplat chiar așa, nu? am întrebat eu, fără a înceta să o studiez.

Simțeam că încep să mă tem de ea cu adevărat.

— Dumnezeule, nu-ți dai seama? Tocmai se întâmplă, zi după zi. Și dacă nimeni nu bagă de seamă, dacă nimeni nu-l oprește, va continua.

— Eu încă nu înțeleg, i-am spus, cum ar fi putut să fie el vinovatul în cazurile despre care mi-ai povestit.

— Da, ăsta era lucrul cel mai înnebunitor și pentru mine. De când deschisesem Biblia și văzusem fraza asta, nu mai aveam nici o îndoială că el fusese, dar încă nu-mi puteam da seama cum făcuse. Nu mă gândeam decât la asta. Nici nu mai mâncam, îmi simțeam creierul zguduit de o febră care mă împiedica să fac orice altceva. De fapt, bănuiam cum procedase în cazul părinților mei. Nu a trebuit decât să mă urmărească în prima vară până acasă, pentru a localiza pădurricea cu ciuperci. Era singura informație care-i lipsea. Cred că s-a întors la Villa Gesell în taină, cu o zi sau două înainte de data aniversării, și a împrăștiat ciuperci otrăvitoare printre cele comestibile, dar fără inelul piciorului, ca să nu poată fi deosebite. *Le-a smuls inelul piciorului.* Și, înainte de a pleca, a avut grijă să lase două sau trei ciuperci îngropate printre frunze și ramuri, pentru cazul în care ar fi avut loc o anchetă după aceea.

Am încercat să mi-l imaginez pe Kloster, pe acel Kloster care apărea în ziare și pe afișe, ocupat cu asemenea furișări prin grădină.

— Presupun că este posibil, cu toate că sună cam complicat: pare mai degrabă tipul de crimă pe care l-ar alege pentru unul dintre romanele sale, am spus. Dar, în același timp, și poate tocmai pentru asta, a trebuit să admit în sinea mea, nu mi se părea chiar fără noimă. Și cum a procedat în cazul logodnicului tău?

Luciana m-a privit cu ochii strălucind, ca și cum urma să-mi încredințeze o formulă magică pe care numai ea, din toată lumea, o descoperise.

— *Cana de cafea cu lapte*. Asta era cheia. M-am trezit într-o dimineață, speriată: mi-am adus aminte deodată discuția avută cu Ramiro, cu privire la chelneriță și la cafeaua cu lapte care ajungea la mine rece. Eu mă gândisem că era o mică răutate îndreptată împotriva mea, ca să mă necăjească, dar în realitate, acum îmi dădeam seama, privind înapoi, nu era vorba decât despre un prost obicei, tipic tuturor chelnerilor: pentru a scuti un drum, fata aștepta să i se pună pe tavă, odată cu comanda noastră, și comanda altor clienți. Cum era singura chelneriță care servea afară, se întâmpla, de asemenea, foarte adesea, ca acele comenzi să rămână un minut sau două pe tejgheaua de la bar, până când ea intra din nou. Kloster era așezat chiar acolo, în locul în care proprietăreasa lăsa tăvile cu cești. Și știa foarte bine că eu beam cafea cu lapte, așa că știa la fel de bine și că ceașca de cafea neagră era a lui Ramiro. N-a trebuit decât să aștepte prima zi cu mare agitată, pentru a aranja lucrurile în așa fel încât totul să nu pară decât un simplu accident.

— Vrei să spui că a otrăvit cafeaua logodnicului tău?

— Nu cred să fi fost otravă: ar fi fost prea riscant. Știa că va avea loc o autopsie de rutină după aceea. Cred că a ales o substanță pe care medicii legiști să n-o caute

în mod deliberat, ceva care să poată provoca o aritmie sau un început de asfixie sau poate cârcei severi. A fost înotător și știe, cu siguranță, de pildă, că drenarea bruscă a potasiului provoacă apariția cârceilor. Putea fi pur și simplu un diuretic puternic. La început, nu îmi dădeam încă seama cum se întâmplase, m-am gândit că trebuie să-i conving pe părinții lui Ramiro să exhumeze cadavrul, dar acum cred că ar fi fost și mai rău dacă ar fi făcut-o. Sunt sigură că și asta a calculat bine: nu aveau să găsească nimic și el ar fi rămas încă o dată în afara oricăror bănuieli.

— Ai mai povestit cuiva despre toate astea?

Ochii i se umplură din nou de lacrimi.

— Fratelui meu. În dimineața aceea, când totul devenise clar pentru mine, m-am dus să-l văd la spital, unde era de gardă. Cred că eram puțin cam exaltată: trecuseră mai multe zile de la înmormântare, fără ca eu să fi dormit. Îmi tremurau mâinile și simțeam un fel de excitare febrilă. I-am arătat Biblia și i-am povestit despre proces, despre moartea fetiței lui Kloster, despre secta cainită și răzbunările de tipul șapte pentru unu. I-am explicat cum credeam eu că plănuise fiecare moarte în parte. Dar cred că m-am bâlbâit puțin: nu-i puteam povesti cu claritatea cu care văzusem totul. Din clipa aceea am observat că a încetat să mă mai asculte și mă privea cu ochi de medic. Părea cu adevărat îngrijorat. M-a întrebat de câtă vreme nu dormisem și mi-a observat tremurul mâinilor. Mi-a spus să-l aștept acolo și a ieșit pentru câteva secunde din sală. Lăsase cartea pe care o citea pe birou. Am întors-o spre mine, pentru că mi se părea că văd ceva oribil de familiar pe copertă. *Era un roman de-al lui Kloster*. Cred că în clipa aceea m-am prăbușit. Fratele meu s-a întors cu un medic

psihiatru care era de gardă în spital, dar nu am vrut să răspund la nici o întrebare de-a ei. Îmi dădeam seama perfect ce gândeau. Doctorița mi-a explicat că îmi vor da un sedativ, ca să pot dormi. Îmi vorbea pe un ton scârbos de calm, ca și cum i-ar fi explicat ceva unui țânc. Propriul meu frate mi-a făcut injecția. Propriul meu frate, care în timpul orelor de gardă îl citea pe Kloster.

— Dacă era romanul pe care îl publicase în anul acela, nu mi se pare prea ciudat: a avut și mai mult succes decât cel de dinaintea lui, era greu, în orice caz, să găsești pe cineva care să *nu* îl fi citit.

— Exact. De-asta m-a uimit atât de tare. Mi-am dat seama imediat care era planul lui. Nu era nimic ciudat: era firesc. Ca totul să încline în favoarea lui. Este ceea ce îți spuneam la început: asta a fost poate partea cea mai machiavelică. Să fie pe buzele tuturor. Să devină o persoană publică. Să se situeze într-o sferă dincolo de lumea muritorilor de rând. Astfel încât, atunci când aș fi încercat să arăt spre el, să mă privească toți cu fața pe care a făcut-o fratele meu și să alerge să caute psihiatri.

— Și după ce a trecut efectul sedativului?

— Mi-au dat alt sedativ, și pe urmă încă unul. Ca s-o spun elegant, a fost un fel de cură de somn. Până când mi-am dat seama ce trebuia să fac pentru a ieși din clinica aceea și pentru a scăpa de injecții. Nu trebuia decât să evit să-mi scape cuvântul care începea cu K.

O lacrimă de neputință i se scurse pe obraz. Își scoase cu două gesturi bruște mănușile. Mâinile ei, care se iviră din nou, destul de înroșite, păreau și mai tremurătoare decât până atunci.

— Bine, cred că ți-am spus ce era mai rău. Dar voiam să știi totul. Am stat internată două săptămâni și, când am ieșit, învățasem lecția. N-am mai vorbit cu nimeni

despre asta. Timpul trecea. A trecut un an, şi apoi încă unul. Dar de data asta nu mă mai înşelam. Ştiam că totul face parte din strategia lui. Trebuia să treacă un timp înainte să mai moară cineva. Acesta a fost poate lucrul cel mai cumplit: aşteptarea. M-am îndepărtat de prietenele mele; am rămas singură. Nu voiam pe nimeni în preajmă. Nu ştiam de unde va veni următoarea lovitură. Îmi era groază mai ales pentru Valentina, care rămăsese în grija mea, pentru că fratele meu se mutase în apartamentul lui. Nu îndrăzneam s-o las singură nici o clipă. Aşteptarea asta care se prelungea, viaţa în suspensie, *întârzierea*, toate astea erau de nesuportat. Încercam între timp să dau de urma lui cu ajutorul ziarelor, să aflu din ştirile de acolo traiectoria călătoriilor sale şi locurile în care s-ar putea afla. Aveam câteva clipe de linişte numai când ştiam că nu este în ţară. Până când, în sfârşit, s-a întâmplat din nou. Acum patru ani. M-a sunat în zori un comisar. Un hoţ intrase în apartamentul lui şi îl omorâse. Fratele meu, care credea că sunt nebună, era acum mort. Comisarul nu ne-a spus nimic altceva, dar ziarele erau deja pline de detalii macabre. Fratele meu nu opusese rezistenţă, dar hoţul dăduse dovadă de o cruzime ieşită din comun, ca şi cum ar fi fost ceva mai mult între ei. Purta armă, dar preferase să îl omoare cu mâinile goale. I-a rupt braţele. I-a scos ochii. Cred că a făcut ceva şi mai oribil după aceea cu trupul lui: nu am avut niciodată curajul să citesc până la sfârşit raportul medicilor legişti. Când a fost prins de poliţie, avea încă faţa mânjită cu sângele fratelui meu.

— Mi-aduc aminte. Mi-aduc aminte perfect, am spus, uimit de faptul că nu făcusem niciodată legătura. Era un deţinut de la o închisoare de maximă securitate, care

ieșea la furat cu permisiunea paznicului penitenciarului. Dar cel puțin în cazul ăsta e clar că nu a fost Kloster.

— *Ba da, Kloster a fost*, mi-a spus ea, aruncând flăcări din priviri.

Pentru o clipă, am avut o senzație de irealitate. Gura ei împietrise într-un rictus coleric. O spusese într-un mod atât de răspicat, cu hotărârea sumbră a celui care luptă pentru o cauză fanatică și care nu admite nici o contrazicere. Dar după numai o clipă, a izbucnit în plâns, într-un murmur stins, cu sughițuri înăbușite, ca și cum efortul de a ajunge până acolo ar fi extenuat-o. Scoase o batistă din geantă și o strânse în pumn, după ce se șterse la ochi. Când își reveni, vocea îi suna din nou ca mai înainte, controlată, extrem de calmă și de distantă.

— Fratele meu lucra pe vremea aceea la spitalul închisorii. Se pare că acolo o cunoscuse pe soția acestui deținut. Din nefericire, a avut o relație cu ea; cei doi se credeau în siguranță, pentru că bărbatul era condamnat pe viață. Nu și-au imaginat niciodată că avea să aranjeze cu paznicii să poată ieși la furat. A izbucnit un scandal de proporții când a fost dat totul în vileag. Cei de la Ministerul de Interne au fost nevoiți să facă o anchetă amănunțită. Atunci au descoperit scrisorile. Cineva îi trimitea deținutului scrisori anonime în închisoare, în care îi povestea detalii despre întâlnirile dintre fratele meu și soția lui. Scrisorile se află la dosar și le-am putut vedea. Scrisul este deformat, desigur. Cu greșeli gramaticale și de ortografie bine studiate. Dar Kloster mi-a dictat vreme de un an și nu m-aș putea înșela. Era stilul lui. Niște scrisori minuțioase, deliberate, cu detalii dureroase. Gândite rând cu rând pentru a înnebuni și umili pe oricine. Scenele... *fizice* erau

cu siguranță inventate, însă ofereau informații precise despre barul unde se întâlneau, hainele pe care le purta ea de fiecare dată, despre cum își băteau cei doi joc de el. Aceste scrisori au fost, în realitate, arma crimei. Iar cel care le scrisese era adevăratul ucigaș.

— Ai spus ceva atunci la poliție?

— Am cerut să vorbesc cu cel căruia îi fusese încredințat dosarul: comisarul Ramoneda. Un om care părea la început foarte amabil și dispus să mă asculte. I-am povestit totul: procesul, moartea lui Ramiro, otrăvirea părinților mei, trăsăturile scrisului lui Kloster, pe care le recunoscusem în aceste scrisori anonime. M-a ascultat fără să scoată un cuvânt, dar mi-am dat seama că nu-i plăcea turnura pe care ar fi putut-o lua întreaga afacere, dacă se hotăra să mă ia în serios. Pentru ei, în fond și la urma urmei, era un caz clar și închis. Cred că se temea mai ales că l-ar fi putut acuza, în toiul acelui scandal, că voise să absolve de vină sistemul penitenciar. M-a întrebat dacă sunt conștientă de gravitatea acuzației pe care o aduceam și de totala lipsă de dovezi în sprijinul celor afirmate de mine. Dar și-a notat oricum numele lui Kloster și mi-a spus că avea să-l trimită pe unul dintre oamenii săi să stea de vorbă cu el. După două sau trei zile, am primit un telefon prin care îmi cerea să mă întorc în biroul lui. De îndată ce am intrat, mi-am dat seama că ceva se schimbase la el. Îmi vorbea pe un ton părintesc și amenințător în același timp. Mi-a spus că, având în vedere cât de delicat era cazul și cât de multe erau în joc, se dusese chiar el să-l viziteze pe Kloster, pentru că nu își putea permite să lase nici o pistă neverificată, oricât de absurdă ar fi putut părea. Kloster dăduse dovadă, mi-a spus, de o deferență ieșită din comun: tocmai se pregătea să plece la o recepție la Ambasada Franței, și totuși își făcuse timp să îl

primească în biroul lui. Nu mi-a povestit nimic despre anchetă, dar era limpede că Kloster aranjase totul pentru a-l impresiona: cu siguranță au sfârșit prin a vorbi despre romane polițiste. Înainte ca eu să-i fi putut pune vreo întrebare, a scos o foaie scrisă de mâna mea, pe care a pus-o pe birou, și am recunoscut-o imediat. Era o scrisoare pe care i-o trimisesem lui Kloster după moartea părinților mei. O scrisoare în care îi ceream iertare pentru că-l dădusem în judecată.

— I-ai trimis o scrisoare lui Kloster pentru a-ți cere iertare? Despre asta nu mi-ai spus nimic.

— Da, când am ieșit din spital. Eram confuză, speriată. Nu voiam să-mi petrec restul vieții așteptând să moară toți cei din jurul meu. Am crezut că, dacă îi ceream iertare cu umilință, dacă îl rugam și luam asupra mea toată vina, avea să se oprească. A fost o greșeală, într-un moment de disperare. Dar, când am încercat să-i explic asta comisarului, el a scos o altă hârtie: fișa mea de internare în clinica psihiatrică, unde mi s-a făcut cura de somn. A spus că, desigur, fusese nevoit să facă unele cercetări și în privința mea. Atunci a schimbat tonul, ca și cum și-ar fi dat seama ce hram port, și nu mai voia să piardă vremea cu mine. M-a întrebat dacă eram conștientă de faptul că, dată fiind lipsa probelor, cineva cu suficientă imaginație sau cu mințile rătăcite m-ar fi putut învinui chiar și *pe mine*. După aceea și-a reluat tonul părintesc și m-a sfătuit să accept lucrurile așa cum se întâmplaseră: moartea logodnicului meu fusese un accident cauzat de neglijență, cea a părinților mei, o tragedie, nimic mai mult de-atât. Ei îl aveau acum pe asasinul fratelui meu, iar asta era cu siguranță o altă poveste: nu-mi aduceam eu oare aminte că îl găsiseră pe monstrul acela mânjit la gură cu sân-

gele fratelui meu? Voiam eu oare să-l lase în libertate, pentru a-l urmări pe un scriitor decorat cu Marea Cruce a Legiunii de Onoare a Republicii Franceze și cu care avusesem eu nu știu ce problemă personală măruntă în urmă cu cinci sau șase ani? S-a ridicat de pe scaun și mi-a spus că nu mai avea cu ce să mă ajute, dar că exista un procuror care se ocupa de dosar, în caz că voiam să merg cu poveștile mele la el.

— Dar nu te-ai dus, am spus eu.

M-a privit cu o expresie învinsă.

— Nu, nu m-am dus, a răspuns.

S-a lăsat o lungă tăcere apăsătoare, ca și cum, terminând de povestit totul, nu reușise decât să se închidă și mai mult în ea însăși. Rămăsese chircită în fotoliu, puțin aplecată înainte, cu mâinile împreunate pe genunchi, iar umerii și capul i se mișcau, tremurând involuntar. Parcă începea să dârdâie de frig.

— Nu a mai rămas nimeni din familia ta care te-ar putea ajuta?

A tăgăduit clătinând din cap, cu o încetineală resemnată.

— Din familia mea nu au mai rămas decât bunica mea, Margarita, care de ani de zile zace țintuită la pat într-un azil, și sora mea, Valentina, care încă nu a terminat liceul.

— Ce s-a-ntâmplat după aceea? Fiindcă de la moartea fratelui tău au trecut deja câțiva ani, nu-i așa?

— Patru ani. Lasă din nou timpul să treacă. Perioadele astea sunt pentru mine cel mai cumplit martiriu. Trăiesc închisă aici, păzind-o fără încetare pe Valentina. Au ajuns să mă obsedeze traversarea străzilor, gaura cheii, robinetele de gaz. Dar sigur că nu o pot controla pe sora mea în permanență. Nu o pot

împiedica să iasă cu prietenele. Dumnezeule, uneori chiar am urmărit-o fără ca ea să știe, să mă asigur că nu se află pe urmele ei. Nu mă duc decât sâmbăta seara să o văd pe bunica mea, dar am lăsat o cerere scrisă să nu îi fie permis accesul nici unei persoane străine. Mi-e teamă că ar putea intra sub un pretext oarecare, cu o mască...

— Din ce mi-ai povestit până acum, reiese că preferă metodele indirecte. Sau crezi că ar fi dispus să riște?

— Nu știu, nu știu. E înnebunitor să nu știi ce urmează. Am încercat să iau toate măsurile de precauție posibile. Dar nu se pot lua *toate* măsurile de precauție posibile. E atât de greu... În toți acești ani nu-l mai văzusem și, cu toate că nu uitam de el nici o clipă, această așteptare ajunsese să mi se pară până și mie însămi îndepărtată, ireală. Ca și cum ar fi fost întreținută numai de mine. Pentru că numai eu *știam*. Numai eu și el. Până când, ieri, l-am văzut din nou. Probabil că a fost o neatenție din partea lui. Cred că, pentru prima dată, am un ușor avantaj. Sau poate nu, poate că e atât de încrezător, încât se lasă văzut, ca atunci, la cimitir. La un moment dat m-am uitat pe fereastră și l-am văzut stând în picioare pe trotuarul de peste drum, cu privirea ațintită asupra ferestrelor înalte ale azilului. Semaforul arăta verde, ar fi putut traversa, dar el stătea nemișcat lângă trecerea de pietoni, ca și cum ar fi studiat șirul de ferestre sau un detaliu arhitectonic al clădirii. Nu m-a văzut. S-a mai uitat pentru câteva secunde în sus, și apoi s-a îndreptat spre celălalt capăt al străzii, îndepărtându-se, fără să traverseze.

— E o clădire veche? Nu putea oare să admire un vitraliu sau forma balcoanelor?

— Da, poate; presupun că asta ar spune el. Dar bunica mea se află într-una dintre camerele acelea înalte care dau spre stradă.

— Aha... Asta s-a întâmplat ieri. De-asta te-ai hotărât să mă suni?

— De-asta și din încă un motiv. Ceva care ar fi aproape comic, dacă aș mai avea chef să râd. Sora mea e acum în ultimul an de liceu și, în urmă cu o lună și ceva, profesoara de literatură s-a hotărât să le dea de citit romanul unui autor contemporan. Dintre toți scriitorii argentinieni, ghicește pe cine a ales.

— Nu știam că Kloster a ajuns și la liceu: presupun că îi incită destul de mult pe adolescenți.

— Da, probabil că ăsta e cuvântul potrivit, dacă vrei să fii delicat. Valentina a fost cu totul dată peste cap de roman, cred că l-a terminat de citit în două zile. Nu o văzusem niciodată atât de interesată de vreo carte, dar în ultimele două săptămâni a devorat toate romanele scrise de Kloster pe care le-a găsit la biblioteca liceului. Iar apoi... a convins-o pe profesoara ei să-l invite la liceu, să stea de vorbă cu elevii. Ieri-noapte mi-a povestit că Kloster acceptase. Era fericită, radia, pentru că avea să-l cunoască personal. Și mi-a spus ceva care m-a făcut să tremur: că va încerca să-i ia un interviu pentru revista școlii.

— Dar nu i-ai povestit nimic în toți acești ani? Nu știe oare...?

— Nu. Până acum am preferat să nu-i spun nimic: era foarte mică pe vremea când eu lucram împreună cu Kloster, și pentru ea era numai un scriitor, fără nume, care îmi dicta diminețile. Nici măcar nu își imaginează ceva din tot ce a urmat. Am preferat să ducă o viață normală, pe cât posibil. Nu mi-am imaginat că se va

băga singură, tocmai ea, în gura lupului. Când mi-a povestit asta ieri, am crezut că îmi pierd mințile. N-am închis un ochi toată noaptea. Și deodată mi-am amintit de tine.

M-a privit, și a fost ca și cum ar fi întins spre mine o mână rugătoare.

— Mi-am amintit că și tu ești scriitor. Și mi-a trecut prin minte că poate vei găsi un mod de a-i vorbi. De a-i vorbi în locul meu.

Izbucni din nou într-un plâns hohotit și, ca și cum nu i-ar fi păsat de nimic, mi-a spus, aproape strigând:

— Nu vreau să mor. Cel puțin, nu vreau să mor așa, fără să știu măcar pentru ce. Asta e singurul lucru pe care voiam să ți-l cer.

Presupun că ar fi trebuit, în clipa aceea, să încerc să o îmbrățișez, dar nu am putut face prima mișcare și am rămas acolo, împietrit, îngrozit de violența plânsului ei, așteptând răbdător să se liniștească.

— Sigur că n-ai să mori, i-am spus. N-o să mai moară nimeni.

— Nu vreau decât să aflu de ce, a repetat ea printre lacrimile care-i încețoșau ochii. Vreau numai să vorbești cu el și să-l întrebi de ce. Te rog, m-a implorat ea din nou, faci asta pentru mine?

Patru

De îndată ce am ieșit în aerul rece și tăios al nopții, am înțeles cât de dificilă era situația aceea în care mă vârâsem cu capul înainte. O crezusem deci pe Luciana? Oricât de ciudat mi s-ar fi părut acum, în timp ce mă întorceam pe jos acasă și priveam pe străzi rămășițele zilei de duminică, până la un punct chiar o crezusem, așa cum poți ajunge să crezi în revoluție când citești *Manifestul comunist* sau *Cele zece zile care au schimbat lumea*. O crezusem, oricum, îndeajuns pentru a-i face promisiunea aceea stupidă pe care acum, cu cât mă gândeam mai mult, cu atât o consideram mai greu de îndeplinit. Nu-l cunoșteam personal pe Kloster; nici măcar nu-l văzusem vreodată. Cu zece ani în urmă, când scriam pe la diferite suplimente culturale, în perioada în care treceam de la petrecerile literare la lansările de carte și de la mesele rotunde la redacții, mi-ar fi fost imposibil să nu-l cunosc, dacă ar fi apărut pe-acolo. Dar Kloster își făcuse în vremea aceea, din încăpățânata lui izolare, o legendă, care era, presupuneam eu, o altă formă a înălțimii disprețuitoare de la care ne privea. Unii dintre noi chiar cochetaseră cu ideea că Kloster nici măcar nu exista, că era o invenție comună a altor scriitori, de felul lui Nicolas Bourbaki pentru matematicieni, sau poate un duet al unor amanți secreți ai literelor noastre, care nu-și puteau alătura numele.

Cele două sau trei poze nu prea clare care apăreau de ani de zile pe copertele cărților lui puteau fi trucate. Făcuserăm glume și presupuneri și conexiuni de tot soiul, dar Kloster părea prea diferit, separat prin adevărate prăpăstii de galaxia argentiniană, ca o stea rece și îndepărtată. Iar în anii următori, când Kloster își încheiase acea transformare spectaculoasă și se afla, frenetic, peste tot, eu îmi făcusem deja propria călătorie la capătul nopții și, la întoarcere, dacă mă mai întorsesem vreodată, preferasem să mă îndepărtez de toți și de toate, pentru a mă închide, aproape ca un sociopat, între pereții apartamentului meu. Nu revenisem niciodată în arena literară, și acum abia dacă ieșeam să-mi fac plimbările și să-mi țin orele. Astfel, fuseserăm într-un dezacord total. Iar acum, ceva ne despărțea și mai tare. Când Kloster comisese greșeala de neiertat de a avea primul său mare succes, mașinăria micilor resentimente din lumea literară, se pusese în mișcare împotriva lui. Ceea ce fusese un secret bine păzit, care se transmitea în șoaptă, cu admirație năucă, printre căutătorii de nume ascunse, era acum în văzul tuturor, la un preț democratic, alături de oricare alt autor argentinian, iar ca urmare a acelui mare val de recunoaștere, fuseseră republicate inclusiv cărțile anterioare ale lui Kloster. Cititorii de rând, cu miile, puneau mâna imediat pe aceste prime ediții, care circulaseră ca o parolă secretă printre cunoscători. Asta nu putea însemna decât un singur lucru: Kloster nu era atât de bun pe cât crezuserăm noi. Trebuia, și încă repede, să ne îndreptăm greșeala și să tragem în el. Spre rușinea mea, făcusem și eu parte din plutonul de execuție, cu un articol în care încercam toate formele de ironie împotriva scriitorului pe care-l admiram cel mai mult. Asta se întâmplase la

puțină vreme după ce renunțasem la Luciana, rănit încă să știu – să cred – că ea se întorsese la el. Și deși trecuseră aproape zece ani, și cu toate că articolul apăruse într-o revistă obscură care acum nici măcar nu mai exista, eu cunoșteam prea bine rețeaua intrigilor literare: cineva, fără îndoială, îi pusese la un moment dat sub ochi articolul și, dacă îl citise – și era numai pe jumătate la fel de răzbunător pe cât credea Luciana –, nu m-ar fi iertat niciodată.

Nu-mi puteam imagina nici măcar posibilitatea de a-l suna și a-i spune numele meu: mi-era teamă că avea să închidă telefonul imediat, înainte ca eu să apuc să rostesc prima propoziție. M-am gândit la alternative care mai de care mai nebunești: să mă prezint direct la ușa casei lui, să bat sub alt nume, drept ziarist. Dar chiar dacă aș fi trecut de primul gard, chiar dacă aș fi reușit să mă înfățișez acelui bărbat, în fortăreața faimei sale, pentru a schimba câteva vorbe cu el, cum să-i vorbesc despre Luciana, cum să introduc în discuție adevărata temă, fără ca întâlnirea noastră să se termine înainte de a începe? M-am dus la culcare supărat pe mine însumi, pentru că mă băgasem, încă o dată, într-o problemă care nu era a mea și din care ceream deja, cu disperare, să ies. De ce îi spusesem da, când totul înăuntrul meu spunea nu? m-am întrebat din nou. Suntem întotdeauna prea buni cu femeile, ar fi spus Queneau. Ba chiar și cu fantomele lor, m-am gândit, în bezna de nepătruns a camerei mele, fără să reușesc să evoc nici o trăsătură a adevăratei Luciana, cea din urmă cu zece ani.

Ziua următoare m-am trezit binedispus, lăsând în urmă noaptea aceea agitată, calm și liniștit, în ciuda

migrenei, cu simţurile în repaus, ca nişte instrumente de încredere. În lumina călduţă şi familiară a soarelui care pătrundea pe fereastră, am simţit că înclinam către a nu o mai crede şi către bănuiala că fusesem învăluit de fantoma aceea din trecut într-o serie de minciuni meticulos ticluite. Am coborât să iau micul dejun la un bar, dornic mai ales de cofeină, şi, în timp ce revedeam în minte povestea Lucianei în căutarea unor contradicţii sau scăpări, îmi dădeam seama, prin portiţa aceleiaşi lucidităţi imparţiale, că, dacă preferam acum să mă îndoiesc de ceea ce ascultasem, era mai ales pentru a mă elibera de misiunea absurdă pe care mi-o asumasem.

Nu trebuia să ţin ore în lunea aceea, desigur, dar trebuia, în schimb, să merg până la Bajo, să ridic biletele pentru zborul de miercuri către Salinas, unde fusesem invitat să ţin un curs postuniversitar la Universitatea de Vest. În Bajo se afla, de asemenea, redacţia unuia dintre ziarele pentru care scrisesem recenzii o vreme. Am hotărât că, înainte de a face orice pas, merita să merg să consult arhivele, să mă asigur că, cel puţin, faptele erau, în mare, adevărate. Când am dat de clădirile vechi din apropierea râului, m-am simţit eu însumi o fantomă ajunsă într-un loc ciudat, care deja nu mai exista. Faţada era ascunsă, ca o catedrală în restaurare, în spatele reticulelor de fier, irecognoscibilă din pricina unui proces de renovare ce nu fusese încă terminat. Am încercat să găsesc intrarea la capătul unor culoare de trecere provizorii, din scânduri, marcate prin afişe cu săgeţi. Cineva care ieşise să fumeze afară m-a salutat de la depărtare, fără prea mare surprindere sau entuziasm; am întors salutul automat, fără să fiu prea sigur cine ar fi putut să fie. Şi recepţionerele de la intrare

se schimbaseră, dar pivnița cu documente de arhivă rămăsese intactă, ca și cum ar fi fost prea greu să muți trecutul. Am coborât scările, am tras din nou în piept mirosul umed al pereților coșcoviți și am simțit sub tălpi scârțâitul care trăda parchetul de pitchpin[1] ros de vreme. Nu mai era nimeni acolo jos, și am presupus că bibliotecara ieșise să ia prânzul. Am căutat eu însumi printre rafturile ordonate după dată. Primele două tragedii avuseseră loc pe vremea când ziarele încă nu aveau și un suport electronic, dar am găsit rapid bibliorafturile care conțineau exemplarele din acei ani. Am fost pe punctul de a rata prima știre: abia dacă ocupa o coloană pierdută în josul unei pagini. Titlul era „Salvamar înecat". Nici măcar nu apărea acolo numele Lucianei, nu se spunea decât că operațiunile de salvare eșuaseră și că temperatura apei și extenuarea îi provocaseră tânărului salvamar cârcei severi, în ciuda faptului că era antrenat. Asta era tot: ziua următoare nu apăruseră nici un fel de știri, și mi-am închipuit că nimeni de pe coastă nu voise să facă prea mare caz de întâmplarea aceasta la începutul sezonului estival.

Vestea despre otrăvirea părinților, aproape la finalul biblioraftului următor, ocupa, în schimb, mai mult de o jumătate de pagină. Era și o fotografie, cam ștearsă acum, care înfățișa un copac, cu două sau trei ciuperci la rădăcină, și un grafic în care se compara *Amanita Phalloides* cu o ciupercă obișnuită. O săgeată indica inelul piciorului desprins, așa cum îmi explicase Luciana. În articol se mai menționa că acel cuplu avea trei copii, dar că nici unul nu fusese acasă cu ei. Nu se dădeau

1 Arbore din familia coniferelor, al cărui lemn dur se folosește ca materie primă în confecționarea mobilierului de lux și la construirea vaselor maritime. (N. tr.)

numele, iar numele de familie al Lucianei era destul de comun, aşa că este posibil ca eu să fi ignorat vestea în cazul în care aş fi citit-o la vremea respectivă. Subiectul era dezbătut şi în ziua următoare, într-un spaţiu ceva mai redus, unde se explica faptul că ancheta confirmase prezenţa speciei otrăvitoare în pădure. Se vorbea despre migraţia sporilor purtaţi de vânt şi erau trase semnale de alarmă cu privire la pericolele la care se expuneau persoanele neavizate.

Am dus exemplarele la fotocopiator şi, în timp ce inseram monedele şi aranjam paginile sub capac, aşteptând ca lumina să le străbată, am avut senzaţia că o idee încă nedefinită căuta o modalitate de a se exprima, ca şi cum ar fi fost un animal fugar care ar fi dat târcoale, gata să mă atingă, gata să o ia la goană în liniştea din pivniţă. M-am întors dintr-un impuls la şirurile de biblioraftur şi am căutat exemplarele care conţineau ştiri legate de cea de-a treia tragedie. Evoluţia era inversă în acest caz: evenimentul fusese menţionat sub forma unei coloane pierdute pe pagina de ştiri poliţieneşti şi apoi, pe măsură ce se descopereau implicaţiile politice, căpătase proporţii tot mai mari, până când ajunsese chiar pe prima pagină. Am citit cronica din prima zi, încă fără fotografii. Se părea că asasinul îl aşteptase pe medic până foarte târziu în noaptea aceea, aproape de intrarea imobilului în care locuia, şi îl ameninţase cu pistolul. Fratele Lucianei nu opusese rezistenţă, poate pentru că fusese încredinţat că era vorba despre un furt. Urcaseră împreună cu liftul până în apartamentul lui. Vecinii auziseră atunci un zgomot teribil şi strigătele medicului, aflat parcă în toiul unei lupte. Cineva sunase la poliţie. Uşa apartamentului rămăsese deschisă, şi pistolul era la vedere, pe o consolă, ca şi

cum ucigașul l-ar fi lăsat acolo de îndată ce trecuse pragul casei. Trupul doctorului zăcea în mijlocul sufrageriei, cu orbitele ochilor golite și o rană enormă la gât, făcută probabil cu dinții. Îl prinseseră pe asasin încolțindu-l pe terasa blocului, cu gura mânjită de sânge; când au reușit să-i deschidă pumnul, au văzut că strângea în el, strivindu-i, cei doi globi oculari. În declarație spusese că se gândea să îi azvârle în față nevestei lui, înainte de a o ucide. Am căutat exemplarul din ziua următoare. Știrea ocupa acum mai mult de o jumătate de pagină. Se descoperise că bărbatul pe care tocmai îl prinseseră figura ca deținut la o închisoare de maximă securitate, fiind condamnat pe viață, și nimeni nu putea da o explicație cu privire la modul în care evadase. Era publicată și o fotografie frontală a acelui chip, cu ochii goliți de orice expresie, probabil cea care apărea în fișa lui de la poliție. O frunte înaltă, cu țeasta curată și rasă, cu două fâșii înguste de păr deasupra urechilor, un nas subțire, niște trăsături fine și comune, care nu spuneau nimic despre crime și măcel. Autopsia scosese la iveală alte câteva detalii. Agresorul, de fapt, nu-și folosise decât mâinile și dinții, victima abia dacă apucase să opună rezistență, nu reușise să întoarcă nici o lovitură. Deținutul era faimos în închisoare pentru faptul că-și lăsa unghiile să crească și că scosese cu ajutorul lor ochiul unui pușcăriaș, în timpul unei încăierări. Nu se putuse stabili cu exactitate dacă medicul era sau nu conștient când îi golise orbitele. Cauza morții fusese, în orice caz, secționarea arterei jugulare. Se mai pomenea în articol și faptul că medicul avusese o relație cu soția asasinului, pe care o cunoscuse în timpul uneia dintre vizitele acesteia la închisoare, dar

nu se amintea nimic despre scrisorile anonime de care îmi vorbise Luciana.

Am trecut la ziua următoare. Protagoniştii ajunseseră în prim-plan. Se descoperise că prizonierul nu fugise, ci că paznicii închisorii îl lăsaseră să iasă pentru a participa la un jaf. Ministerul de Interne se autosesizase şi se aştepta de la o clipă la alta demisia şefului Serviciului Penitenciar. Ancheta fusese preluată de către altcineva, fiind condusă acum de comisarul Ramoneda, cel despre care îmi vorbise Luciana. Dar în timp ce citeam acest articol – de departe cel mai lung – simţeam că pierd firul, ca într-un joc din copilărie, trecând de la cald, cald, la rece. Nu, în mod sigur nu era nimic din ceea ce mi se păruse că întrevăd. Era altceva care, încă o dată, citind, îmi scăpase neobservat. Am dus la fotocopiator cronica din prima zi, apoi m-am îndreptat spre unul dintre birouri şi am aşezat, una în prelungirea alteia, copiile articolelor despre cele trei evenimente. Le-am citit din nou. Aproape nimic nu părea să le lege, în afară de povestirea Lucianei. Nu exista regularitate în alegerea datelor: primele două tragedii avuseseră loc la interval de un an, ce-a de-a treia, abia trei ani mai târziu, iar acum trecuseră mai bine de patru ani fără să se întâmple nimic. Părea să se fi înregistrat, în orice caz, un proces de încetinire a ritmului. Nu exista nici un tipar evident care să le articuleze şi să poată fi recunoscut „din afară". Ba chiar era ceva ce aducea cu o incongruenţă estetică: dacă primele două cazuri aminteau până la un punct de categoria crimelor subtile pe care le inventa Kloster în romanele sale, cea de-a treia, brutală şi sângeroasă, se afla la antipodul a ceea ce era considerat a fi stilul lui, stilul lui literar, cel puţin. Cu toate că şi lucrul acesta putea, foarte bine, desigur, să

facă parte din plan, și asta din cea mai evidentă prudență: unele crime trebuiau să fie foarte diferite de cele care apăreau în cărțile sale. Mi-am adus aminte de vocea neliniștită a Lucianei când mă sunase prima oară. *Nimeni nu știe, nimeni nu bagă de seamă.* Nu, nimeni nu știa, nimeni nu băga de seamă, deși în ziare apăruseră articole despre toate cele trei tragedii, deși cele trei victime erau acolo, în văzul tuturor, iar una dintre crime căpătase dimensiunea unui scandal. Dar oare chiar nu exista nici un fir care să le unească? Avusesem impresia că observ ceva cu un moment în urmă, ceva care îmi scăpa și care totuși continua să fie acolo. Am primit deodată răspunsul, cu toate că nu părea să îmi fie de prea mare ajutor. Era un detaliu pe care îl menționase Luciana în timp ce îmi povestea despre moartea fratelui ei. Mâinile *goale*. În cronica din prima zi se pomenea acest lucru: asasinul lăsase deoparte arma, și nu folosise altceva decât mâinile și dinții. Presimțeam că făcusem o descoperire importantă, dar chipul abia întrezărit se dizolva din nou, și nu reușeam să leg lucrurile între ele. Dar aveau ele oare vreo legătură? Chiar dacă acceptam faptul că Kloster se afla în spatele acelor crime, chiar dacă acceptam că într-adevăr scrisese scrisorile acelea anonime despre care nu se amintea nimic în nici unul dintre articolele din ziar, nu părea să existe vreo modalitate în care el sau oricine altcineva să prevadă că ucigașul nu avea să folosească arma, asasinându-și victima cu mâinile goale. Sau exista oare un cod secret în închisoare, pe care eu nu-l cunoșteam și care prevedea că infidelitatea se pedepsește printr-o confruntare corp la corp, cu mâinile goale? Mi-am promis că voi verifica. Dar, înainte de asta, mai era ceva: Kloster ar fi putut afla, urmărindu-l pe

fratele Lucianei, despre legătura acestuia cu soția deținutului, însă nu ar fi avut de unde să știe și că acest prizonier, condamnat la închisoare pe viață, ieșea pe stradă ca să fure.

De fiecare dată când mă gândeam la Kloster, argumentele împotriva lui deveneau întortocheate și incredibile, dar, în același timp, și știam bine asta, intrigile concepute de el în romanele sale erau, la rândul lor, întortocheate și incredibile, de la prima până la ultima pagină. Era tocmai acest element excesiv, exagerat, acela care mă împiedica să îl absolv de orice vină.

Am împăturit paginile și am ieșit din subsol direct în stradă, fără să mă pot hotărî să urc la redacție să-i salut pe cei care-mi fuseseră cândva colegi. Mi-era teamă, de fapt, că nu voi mai da de nici unul. M-am întors pe jos, cu speranța că în timpul plimbării avea să-mi vină în minte o scuză rezonabilă – sau măcar o minciună convingătoare – pentru a-l suna pe Kloster. În timp ce urcam, pe când mă aflam încă în lift, în spatele ușii apartamentului meu am auzit telefonul sunând pentru ultima oară și apoi amuțind. Nimeni nu mă mai suna în ultimul timp, și când am deschis, în liniștea amplificată de ultimul ecou, apartamentul meu părea mai trist ca niciodată. Nu-mi făceam, în același timp, iluzii cu privire la persoana care mă căutase: știam bine cine era și ce avea să mă întrebe. M-am gândit că, în orice caz, avea dreptate cu privire la covorașul cenușiu: trebuia să găsesc la un moment dat puterea să-l schimb. M-am dus la bucătărie să-mi pregătesc o cafea, și înainte de a clăti ceașca a sunat din nou telefonul. M-am întrebat oare de la ce oră a dimineții mă tot suna așa, din cinci în cinci minute. Era, într-adevăr, Luciana.

— Ai reușit să vorbești cu el?

Vocea îi trăda neliniștea, dar, în același timp, era în tonul ei ceva oarecum poruncitor, ca și cum favoarea pe care mi-o smulsese printre lacrimi în noaptea precedentă s-ar fi transformat de dimineață într-o obligație cu privire la care trebuia să dau deja socoteală.

— Nu, încă nu; de fapt, nici măcar nu am numărul lui de telefon, mă gândeam să-l sun acum pe editorul meu...

— Îl am eu, m-a întrerupt ea, ți-l dau chiar acum.

— E numărul de la casa unde mergeai tu?

— Nu, a trebuit să se mute de acolo după divorț.

M-am întrebat cum reușise să pună mâna pe noul număr. Imediat după aceea mi-am dat seama că Luciana trebuia să cunoască noua adresă: altfel cum i-ar fi putut trimite scrisoarea? Dacă era adevărat că Kloster îi spiona fiecare pas, nu mai puțin adevărat era, din câte se părea, că și ea stătuse la pândă. Se auzi din nou vocea ei, calmă, dându-mi de înțeles că acum nu mai aveam nici o scuză.

— Așadar, ai să-l suni acum?

— Adevărul e că habar nu am cum să procedez. Nici măcar nu îl cunosc. Și să-l sun dintr-odată ca să-i vorbesc despre așa ceva... Mai mult – i-am spus –, am scris odată un articol nu prea plăcut despre el și, dacă din întâmplare l-a citit, n-o să mă lase nici să deschid gura.

Pe măsură ce îngăimam scuză după scuză, mă simțeam tot mai prost. Dar ea nu m-a lăsat să continui.

— Există o modalitate – a spus ea, pe un ton sumbru –, ceva ce îi poți spune dacă toate celelalte pretexte dau greș. La urma urmei, el este convins probabil că eu mi-am pierdut deja mințile. Îi poți spune că ai avut o discuție cu mine, care te-a îngrijorat. Că ai vrea să îi vorbești despre asta, pentru că ți-a lăsat impresia că

sunt într-o stare de disperare, că mă simt încolțită și te-am lăsat să înțelegi că aș putea chiar atenta la viața lui. În fond, m-am gândit de mii de ori la ceva de genul ăsta: *să i-o iau înainte*. Și aș acționa în legitimă apărare. Aș fi făcut-o deja, dacă aș fi avut curajul sau dacă mi-ar fi trecut prin minte, ca lui, un mod de a mă ține la distanță de cercul suspecților. Când va auzi că viața lui e în pericol, cu siguranță va vrea să știe mai mult.

Ascultând-o, mă treceau fiorii și simțeam cât de adânc este hăul pe care îl cască între doi oameni obsesia unuia dintre ei, dar trebuia să recunosc că era o idee mai bună decât toate cele care îmi veniseră mie până atunci.

— Bine, am spus, în ultimă instanță, voi avea în vedere și această posibilitate.

— O să-l suni deci acum? Te rog, a spus ea, și vocea i s-a frânt deodată. Nu știu cât timp mai avem la dispoziție: sunt sigură că e pe punctul de a încerca ceva.

— Sigur că da, doar ți-am promis, i-am răspuns. Îl sun acum, vorbesc cu el și totul se va lămuri.

Am pus receptorul în furcă și m-am uitat cu iritare la numărul de telefon pe care tocmai îl notasem, ca și cum ar fi fost o inscripție lăsată de un străin, un răvaș însuflețit. Nu găsisem nici o hârtiuță la îndemână și îl scrisesem pe caietul liniat pe care îmi luam notițe, sub o listă de titluri provizorii ale unor cărți rămase în așteptare. Am știut dintr-odată ce trebuie să fac, și simplitatea soluției aproape că m-a făcut să zâmbesc. Sigur că da. Sigur că da. Nimic mai firesc. Singurul lucru pe care l-ar fi crezut Kloster. Îi voi spune că vreau să scriu un roman.

Cinci

— Kloster?

— Da?

Vocea era gravă și aspră, cu un ton puțin iritat, ca și cum ar fi ridicat receptorul în toiul unei activități.

— Am numărul dumneavoastră de la Campari, am spus, dispus să mint ori de câte ori era necesar. Mi-am rostit numele și am rămas în așteptare. M-am temut că fusesem prea direct, dar interlocutorul meu nu dădea nici un semn că m-ar fi recunoscut. Și eu mi-am publicat primele două romane cu Campari, am adăugat, nu prea sigur că acest lucru l-ar ajuta să mă identifice.

— A, da, sigur că da: autorul *Dezamăgirii*.

— Al *Dezertării*, l-am corectat eu, puțin umilit, și am clarificat, dintr-un reflex de apărare. Ăsta a fost primul.

— *Dezertarea*, sigur, acum îmi amintesc mai bine. Un titlu ciudat, destul de exagerat pentru un prim roman. Îmi aduc aminte că am încercat să-mi închipui cum avea să sune al doilea. *Cu coada între picioare?* Se pare că la vremea respectivă dumneata nu îl citiseși decât pe Lyotard: eram nerăbdător să las cartea din mână încă dinainte de a o începe. Cu toate că era și ceva care bătea spre finalul *Iluziilor pierdute*, nu-i așa? Mă bucur că după aceea ai scris alt roman. Ăsta este paradoxul celor care anunță dezertări, limite, drumuri fără

ieșire: că după aceea vor, oricum, să mai scrie un roman. Eu aș fi pariat că dumneata aveai să te dedici criticii. Cred că la un moment dat ți-am văzut numele pe o recenzie. O recenzie cu tot felul de cuvinte jignitoare. Și m-am gândit atunci că nu mă înșelasem.

Prin urmare, era cu putință să fi citit, de asemenea, articolul pe care îl scrisesem despre cărțile sale? Nimic din tonul vocii lui nu-mi îngăduia să-mi dau seama cu certitudine. Dar cel puțin nu-mi trântise telefonul în nas.

— Am făcut critici dure acum câțiva ani, am spus eu. Dar nu am renunțat niciodată la scris: al doilea roman, *Întâmplările*, a apărut în același an cu cartea dumneavoastră, *Ziua mortului*, chiar dacă nu s-a bucurat de la fel de mult succes. Și în anii din urmă am mai scris două, am spus, rănit fără să vreau că nu știa nimic despre romanele mele.

— Nu am aflat, presupun că ar trebui să fiu mai atent la noutăți. Dar mă bucur pentru dumneata: dintr-un profet al abandonului, ești pe cale să te transformi într-un autor prolific. Cu toate că, în mod sigur, nu m-ai sunat ca să-mi vorbești despre cărțile dumitale sau ale mele.

— Este adevărat, am spus. Vă sun pentru că sunt pe punctul de a scrie acum un roman despre o poveste adevărată...

— *Adevărată*? m-a întrerupt el pe un ton batjocoritor. Câte schimbări! Credeam că dumneata detești realismul și că nu te interesează decât nu știu ce experiment extrem de riscant al limbajului.

— Aveți dreptate, am acceptat, dispus să-l las să lovească. Acesta e foarte diferit de tot ce am scris până acum. E ceva ce mi s-a povestit și aș vrea să transcriu exact, aproape ca pe o cronică, sau un reportaj. În orice

caz, sună atât de incredibil, încât nimeni nu l-ar percepe ca pe un caz real. Cu excepția, poate, a câtorva persoane implicate. Din pricina asta v-am sunat, am spus, și am rămas în așteptarea reacției lui.

— Sunt una dintre persoanele implicate? – părea amuzat și încă ușor neîncrezător.

— Eu aș spune că sunteți personajul principal.

La capătul celălalt al firului s-a lăsat tăcerea, ca și cum Kloster ar fi presimțit corect și s-ar fi pregătit să joace alt joc.

— Aha, zise el. Și despre ce este vorba în povestea care v-a fost istorisită?

— Despre o succesiune de morți inexplicabile, în jurul aceleiași persoane.

— O poveste cu *crime*? Așadar, vreți să pătrundeți pe teritoriul meu? Ce nu înțeleg, spuse el după o secundă, este cum aș putea fi eu protagonistul unei asemenea istorii. Sunt poate următoarea victimă? a întrebat el pe un ton plin de o îngrijorare prefăcută. Știu că unii scriitori din generația dumitale ar vrea să mă vadă mort cât mai curând posibil, dar m-am gândit mereu că este vorba despre o moarte metaforică, sper că nu sunteți dispuși să treceți la fapte.

— Nu; dumneavoastră nu ați fi victima, ci mai degrabă persoana ascunsă în spatele acestor crime. Asta e, cel puțin, ceea ce pare să creadă persoana care mi-a povestit totul.

Și am pronunțat numele complet al Lucianei. Kloster a izbucnit, auzindu-i numele, într-un hohot de râs sec și dezagreabil.

— Mă întrebam cât mai avea să dureze până să o spună în gura mare. Așadar, doamna de Shalott[1] și-a

1 Referire la tabloul *Doamna de Shalott* al pictorului prerafaelit John William Waterhouse. (N. tr.)

reluat atacul. Presupun că ar trebui să-i fiu recunoscător: ultima dată mi-a trimis un polițist, văd că s-a mai rafinat puțin în privința ambasadorilor. Ceea ce nu pot să cred este că încă mai există oameni dispuși să o asculte. Dar, desigur, dumneata aveai, parcă, o relație cu ea, nu-i așa?

— Nu am mai văzut-o de zece ani. De fapt, nu știu cât am crezut din ceea ce mi-a spus. Dar cred că destul pentru a mă apuca să scriu povestea. Cu toate că n-aș vrea s-o public, desigur, fără să cunosc și versiunea dumneavoastră.

— Versiunea mea... E ciudat că spui asta. Și eu scriu de mai mulți ani o poveste, să-i spunem, cu aceleași personaje. Cu siguranță, va fi foarte diferită de istoria dumitale.

Ceea ce tocmai auzisem mi se părea o veste providențială, care îmi venea în ajutor. La urma urmei, nimic nu-l neliniștește mai mult pe un scriitor decât să afle că altcineva se învârte în jurul subiectului său. Acum nu trebuia să fac altceva decât să-mi joc cu băgare de seamă cartea.

— Dacă vă convine, am spus, am putea să ne întâlnim oricând aveți un minut liber. V-aș arăta ce am scris până acum, pornind de la ce mi-a povestit ea. Dar, dacă dumneavoastră îmi explicați de ce n-ar trebui s-o cred, aș renunța cu totul la idee. N-aș vrea, bineînțeles, să public ceva care v-ar putea face rău în mod gratuit.

Spusesem, ca de obicei, un cuvânt în plus.

— La modul în care pui dumneata problema, zise Kloster tăios, pare aproape o extorsiune. Mi-a fost dat cândva să suport extorsiunile acestei fete. Sau despre asta nu ți-a pomenit nimic? Eu nu sunt obligat să te conving de nimic, nu trebuie să dau nimănui explicații.

Dacă dumneata acorzi credit unei nebune, trebuie să înțelegi că problema nu e a mea. Este a dumitale.

Tonul vocii lui devenise foarte ridicat, și am crezut că e pe punctul de a închide telefonul.

— Nu, nu, sigur că nu, am încercat să-l liniștesc. Vă rog, nu sunt trimisul ei, nu am nici o legătură cu ea, a venit să mă vadă după zece ani și, cum vă spuneam mai devreme, mi s-a părut și mie puțin rătăcită.

— Puțin rătăcită... Dumneata chiar că ești binevoitor. În fine, dacă ți-e clar ce spuneam, nu am nici o problemă să ne întâlnim și să-ți povestesc și eu câteva lucruri. În plus, e ceva ce mi-ar plăcea să te întreb, un detaliu pe care aș vrea să-l includ în roman. Dar vom vorbi despre asta. Ai adresa mea?

I-am spus că da.

— Bine, te aștept atunci mâine, la șase după-amiaza.

Șase

— Cum mi se pare? a întrebat Kloster.

Făcuse un gest de respingere după ce citise ultima pagină și dădu la o parte teancul care se formase într-o parte, ca și cum n-ar mai fi vrut să-l vadă. S-a lăsat pe spate în fotoliu și și-a ridicat palmele, unindu-le deasupra capului. În ciuda frigului de afară, avea pe el numai o bluză cu mânecă scurtă, iar brațele, lungi și goale, formau două triunghiuri simetrice suspendate.

Eu nu închisesem un ochi toată noaptea și nu mă simțeam acum prea pregătit pentru înfruntarea care mă aștepta. Lucrasem contra-cronometru, ca să duc mai departe mica farsă. Îmi propusesem să transcriu povestea Lucianei cu maximă exactitate, din clipa în care intrase în apartamentul meu. Încercasem să îmi așez la locul lor, pe rând, întrebările pe care i le adresasem, pauzele ei, ezitările, chiar și frazele ei întrerupte. Dar omisesem toate gândurile mele despre ea și, de asemenea – mai ales –, impresia pe care mi-o provocase înfățișarea ei, precum și propriile mele îndoieli cu privire la sănătatea ei psihică. Nu rămăsese pe hârtie decât succesiunea goală a liniilor de dialog, alternanța vocilor, așa cum le-ar fi înregistrat un reportofon. Lucrasem sub hipnoza nopții, dând târcoale de mai multe ori aceleiași amintiri: chipul Lucianei în penumbra crescândă din încăpere și strigătul îngrozit cu care mă

implorase că nu vrea să moară. Corectasem și adăugasem detalii care reapăreau și dispăreau cu intermitența tot mai lentă a memoriei, și în zori, în sfârșit, am tipărit vreo douăzeci de pagini. Aceasta era momeala cu care mă prezentasem, punctual, la șase după-amiaza, acasă la Kloster.

Înainte de a suna, m-am oprit uimit în fața impunătoarei uși de fier. Când țârâitul soneriei m-a anunțat că pot intra, am trecut în revistă scara mare de marmură, statuetele de bronz, oglinzile vechi, cu un sentiment de admirație vecin cu invidia, și nu m-am putut abține să nu mă întreb câte mii și mii de exemplare trebuiau să se vândă pentru a plăti o asemenea casă în zona aceea. Kloster, care mă aștepta sus, mi-a întins mâna și m-a privit pentru o clipă, ca și cum ar fi vrut să se asigure că nu ne mai văzuserăm niciodată. Era mai înalt decât te lăsau să bănuiești fotografiile și, cu toate că trecuse probabil de cincizeci de ani, era ceva ce inspira putere în figura lui semeață și tinerească, o fanfaronadă care te făcea să-ți amintești mai degrabă de înotătorul din el decât de scriitor. Dar chiar și așa, și în contrast cu tonusul pe care îl răspândea trupul lui, fața îi era consumată, secătuită cu cruzime, ca și cum carnea s-ar fi retras pentru a scoate la iveală șirul agresiv și dezgolit al oaselor, iar ochii, în aceeași tendință de retragere, se izolaseră într-o adâncitură rece și celestă, de unde mă scrutau cu o fixitate dezagreabilă. Contactul cu mâna lui fusese rapid și uscat, și prin aceeași mișcare îmi indicase drumul către bibliotecă. Nu se îndurase să schițeze nici un surâs, nici să rostească banalitățile de rigoare, ca și cum ar fi vrut să îmi fie clar de la început că nu eram deloc bine-venit. Dar, în același timp, această renunțare la cordialitatea

convenţională netezea, în mod paradoxal, drumul: nici unul dintre noi nu trebuia să îşi facă iluzii. Cu toate acestea, în timp ce îmi arăta fotoliul pe care să mă aşez, s-a oferit să facă o cafea, iar eu, care băusem mai multe cești încă de dimineaţă, pentru a mă menţine treaz, am acceptat şi, de îndată ce a ieşit pe unul dintre coridoare, m-am ridicat să privesc în jur. Biblioteca era impunătoare, cu rafturi care ajungeau aproape de tavan. Cu toate astea, nu dădeau senzaţia de sufocare, pentru că cele două ferestre cu vitralii aeriseau încăperea. Era un lampadar cu picior lângă un alt fotoliu, aflat ceva mai departe, unde, cu siguranţă, Kloster se aşeza pentru a citi. Am mers prin bibliotecă, lăsându-mi degetul arătător să alunece pe câte o copertă. În spaţiul gol de pe un raft, între două enciclopedii, nici ascunsă, nici afişată în mod ostentativ, odihnea panglica tricoloră a Crucii de Onoare a Legiunii Franceze. M-am dus la cealaltă bibliotecă de cedru, aflată între ferestre, mai îngustă şi cu uşi de sticlă. Kloster adunase acolo ediţiile propriilor sale cărţi, multiplicate în traduceri în zeci de limbi, în tot felul de formate, de la ediţiile ieftine, de buzunar, până la voluminoasele tomuri de lux, cu coperte de carton. Am simţit din nou, şi mai acută, invidia aceea care mă făcea să mă ruşinez, aveam sentimentul că, şi ştiam asta, dincolo de Luciana, mă ridicasem împotriva lui Kloster în acel articol nedemn dintr-un motiv care putea fi rezumat în plângerea mută: *de ce el, şi nu eu?* Nu pot spune în apărarea mea decât că era greu, în faţa acestei biblioteci, să nu te simţi un Enoch Soames[1] deposedat şi şters. În direcţia opusă celei în care o apucase Kloster se afla un alt coridor,

1 Personaj din povestirea cu acelaşi titlu a lui Max Beerbohm. (N. tr.)

mai strâmt şi mai scurt, care părea să ducă spre camerele de serviciu, sau poate spre biroul în care lucra. Lumina deja prea slabă a după-amiezii scălda acest culoar de trecere în penumbră, dar am reuşit să văd că pereţii erau înţesaţi, pe ambele părţi, de fotografii. M-am apropiat, atras în mod irezistibil, de primul perete: era o fetiţă foarte frumoasă, de trei sau patru ani, cu părul încâlcit şi o rochiţă cu buline, care, cocoţată pe un scaun, încerca să ajungă la înălţimea lui Kloster. Faţa scriitorului era cu totul transformată, sau poate s-ar cuveni să spun transfigurată, de un surâs, aşteptând ca mâna aceea aflată în echilibru să îi atingă capul. Fotografia avea o tăietură într-o parte, care înainta în unghi drept în sus, ca şi cum ar fi făcut să dispară, cu o foarfecă pricepută, altă figură din scenă. Am ascultat sunetul paşilor care se întorceau de la bucătărie şi mi-am reluat locul pe fotoliu. Kloster a lăsat două căni de dimensiuni militare pe o măsuţă de sticlă şi a mârâit ceva despre lipsa de zahăr din casă. S-a aşezat în faţa mea şi a pus mâna imediat pe dosarul transparent în care îmi aşezasem foile.

— Aşadar, asta e povestea, a spus el.

Preţ de aproape patruzeci de minute, asta a fost tot. Kloster scosese foile din dosar şi le aşezase într-un mic teanc pe masă. Le ridica una câte una pentru a le citi şi a început să formeze un al doilea teanc, lăsându-le să cadă din nou, cu faţa în jos. Eu eram pregătit să protestez, să-l fac să se indigneze, pentru ca, de la un punct încolo, să le azvârle deoparte sau să le rupă, dar Kloster înainta fără să scoată un sunet şi părea tot mai sumbru, ca şi cum, citind, ar fi pătruns din nou într-un trecut care-l epuizase şi care i se înfăţişa iar sub forma unor fantome cu braţe lungi. Doar în vreo două rânduri a dat neîncrezător din cap, şi când, în sfârşit, a terminat,

a rămas cu ochii în gol preț de câteva clipe lungi, în care s-a lăsat o tăcere profundă, ca și cum ar fi uitat complet de mine. Nu m-a privit nici când l-am întrebat cum i se păruse, și n-a făcut decât să repete întrebarea, ca și cum ea nu ar fi venit de la un interlocutor uman, ci din adâncul propriei sale ființe.

— Cum mi se pare? Povestea uimitoare a unui bolnav mintal. Ca acelea pe care le scrie Oliver Sacks, inspirat de comportamentul pacienților săi. Extracția pietrei nebuniei. Presupun că trebuie să îți mulțumesc pentru faptul că nu apar cu adevăratul meu nume. Cu toate că cel pe care l-ai ales – și îl repetă cu dispreț – cui i-ar fi trecut prin minte?

— Am căutat doar un nume care să evoce prin sunetele sale ceva închis, ca o mănăstire, am încercat să-i explic.

Nu m-aș fi gândit niciodată că, dintre toate acuzațiile pe care tocmai le citise, l-ar fi putut deranja așa ceva.

— Ceva închis, văd. Și dumneata cine ai fi? Ouvert cel deschis?

Acel lucru m-a surprins din două motive. Nu mi-aș fi imaginat că Kloster îl citea pe Henry James, și cu atât mai puțin că avea să îmi arunce în față din nimic, ca pe o provocare, numele unuia dintre personajele sale. Asta nu putea însemna decât un singur lucru: că Kloster citise și seria mea de articole despre James. Și dacă citise acele articole, am tras eu concluzia, în mod firesc, văzuse și articolul împotriva lui, care apăruse în aceeași revistă, iar acum se juca de-a șoarecele și pisica. I-am spus numai prima parte: că nu bănuisem că l-ar putea interesa Henry James. Asta a părut să-l jignească foarte tare.

— De ce? Pentru că în romanele mele nu sunt niciodată mai puțin de zece morți, în vreme ce în cele ale

lui James cel mult nu se căsătorește cineva cu altcineva? Dumneata, ca scriitor, nu ar trebui să te lași amăgit de amănunte precum asasinatele și căsătoriile. Ce se povestește mai ales într-un roman polițist? Nu faptele, desigur, nu succesiunea de cadavre, ci conjecturile, posibilele explicații, ceea ce trebuie citit *printre rânduri*. Și nu este tocmai asta, ceea ce presupune fiecare personaj în parte, materia primă principală a lui James? Importanța fiecărei acțiuni, abisul consecințelor și al bifurcațiilor... *Omul nu e altceva decât seria actelor sale*, a scris cândva Hegel. Și totuși, James și-a construit întreaga operă pe interstițiile dintre acte, pe intercalările liniilor de dialog, pe intențiile secundare și terțiare, pe infernul ezitărilor și pe calculele și strategiile care reprezintă anticamera fiecărui act.

— Și la fel de bine s-ar putea spune – am adăugat eu pe ton împăciuitor – că în romanele lui James căsătoria *este* o formă de asasinat.

— Sigur că da: sechestrare urmată de moarte, a încuviințat el, ca și cum nu s-ar fi gândit niciodată la asta și l-ar fi surprins, mai ales, că eu rostisem o frază întreagă cu care se putea declara de acord. E curios că vorbim despre James, spuse, iar tonul lui fu, pentru prima oară, mai puțin agresiv, pentru că la baza tuturor acestor întâmplări a stat o carte de-a lui: *Caietele de însemnări*. – Și arătă spre unul dintre rafturile de sus –. Dacă le-ai citit vreodată, îți amintești poate prologul lui Leon Edel. Nu citisem niciodată o biografie a lui James, în general nu am prea mare încredere în biografiile scriitorilor, dar în această introducere se comentează un lucru interesant: momentul în care James renunță la scrisul de mână și începe să își dicteze romanele unor dactilografe și stenografe. Eu traversam în

perioada aceea o problemă asemănătoare. Nu era tocmai un moft scriitoricesc, așa ceva ar fi cu neputință în cazul meu. Dar am avut mereu o gândire ambulatorie și nu reușeam să stau așezat la birou cât ar fi fost nevoie. Mă plimbam prin încăpere, mă așezam să scriu câteva rânduri, și pentru a putea continua trebuia să mă ridic aproape imediat. Asta mă împiedica teribil să progresez. Citind acest prolog, am avut deodată soluția în fața ochilor. Așa am ajuns să o angajez pe Luciana.

— Cum ați intrat în legătură cu ea? l-am întrerupt eu. Asta m-a intrigat întotdeauna.

— Cum am găsit-o? Un anunț în ziar. N-a fost greu. Era singura, dintre toate aspirantele, care nu făcea greșeli de ortografie. Sigur că am observat imediat că era foarte frumoasă. Dar nu am crezut că asta ar fi putut reprezenta o problemă. Nu era genul de femeie față de care să mă simt atras fizic. Ca s-o spun pe șleau: nu avea sâni. Asta cu siguranță știi dumneata mai bine decât mine, mi-a trântit-o el. Și mi se părea perfect că era așa: după cum ți-am spus, voiam să lucrez mai mult, nu mai puțin.

— În cazul ăsta, nimic din ce povestește ea în legătură cu dumneavoastră nu s-a întâmplat? am întrebat eu.

Părea enervat din nou de tonul meu neîncrezător.

— S-a întâmplat. Dar într-un mod destul de diferit de ceea ce afirmă ea. De aceea voiam să povestesc și eu câteva lucruri. La început, totul mergea bine. Incredibil de bine. Luciana trecuse fără probleme de prima inspecție a fostei mele soții, care avea ochiul format în anticiparea eventualelor probleme și primejdii cauzate de orice femeie care s-ar fi putut apropia de mine. Cred că a subestimat-o pentru că a văzut-o prea tânără.

Sau pentru că avea trupul acela subțire de adolescentă și atitudinea entuziastă a unei școlărițe conștiincioase. La primul interviu, și mie mi s-a părut că nu exista în ea nici un fel de vibrație sexuală. Mai mult, mi-a dat de înțeles imediat că are un logodnic, și totul părea clar și deslușit precum discursul cartezian. Fiica mea, mai ales, a adorat-o din prima clipă. I-a dedicat o întreagă serie de desene, câte unul pe zi. Și alerga să o îmbrățișeze când ajungea dimineața. Cel puțin, lucrul acesta este adevărat: Pauli își imagina că sunt surori. Luciana era foarte drăguță cu ea. Uneori îi dăruia câte o agrafă de-a ei sau etichete cu bandă adezivă, din dosarul ei. Avea răbdare să asculte micile ei povești și se lăsa dusă de mână, pentru o vreme, în camera de joacă, după ce își termina programul cu mine. Dar principalul beneficiar eram eu: de când lucram cu ea, făcusem progrese extraordinare. Credeam că descoperisem metoda perfectă. Era inteligentă, vioaie, nu trebuia să-i repet niciodată o frază, mă urmărea fără să greșească, indiferent cât de repede i-aș fi dictat. Este adevărat că niciodată nu îi dictam fragmente lungi fără pauză, nu am neapărat darul elocinței, dar acum puteam să mă plimb de la un capăt la altul al biroului, să gândesc cu voce tare și să uit de griji. În același timp, puteam avea încredere că mi-ar fi atras atenția cu privire la vreo virgulă care lipsea sau la o repetiție pe aceeași pagină. Eram încântat, nutream față de ea o afecțiune sinceră. Îi dictam în perioada respectivă începutul unui roman despre o sectă de asasini cainiți și, pentru prima dată în viața mea de scriitor, reușeam să termin o pagină pe zi. Și, desigur, ca o recompensă neașteptată, era plăcută ochiului. Eu, care mă plimbasem ani de-a rândul singur dintr-o parte într-alta a biroului, cu privirea ațintită

la liniile dintre plăcile de parchet, acum puteam să ridic ori de câte ori voiam capul și, doar văzând-o acolo, așezată cu spatele drept pe scaunul meu, gata să continue, mă simțeam liniștit. Da, era foarte plăcut să o privești, dar eu eram prea fericit cu aranjamentul nostru și nu eram dispus să-l pierd. Eram preocupat numai de ideea că trebuie să lucrez și mă feream până și să mă apropii prea tare de ea sau să o ating, chiar și din întâmplare, evitând orice contact fizic care să nu fi fost pupatul pe obraz când ajungea și când pleca.

— Dar cum s-a putut atunci întâmpla să...

— Și eu m-am întrebat de multe ori după aceea cum de lucrurile au luat o asemenea *turnură*. Pentru că nu a fost, după cum poate vă închipuiți, un singur moment. Să spunem că la început nu mi-am dat seama decât că voia să-mi fie pe plac și nu am interpretat acest lucru în nici un fel. Mi se părea firesc: era primul ei serviciu și voia să fie sigură că sunt mulțumit de ea. Am fost pe punctul de a-i spune uneori să nu se mai străduiască atât, pentru că reușise deja. Cred că îi dădeam și eu de înțeles asta, în diverse moduri, dar poate mă vedea prea serios, sau distant. Sau îi era puțin teamă de mine. Oricum ar fi fost, făcea eforturi să pună la punct fiecare detaliu și, ca și cum ar fi avut un talent telepatic, reușea de multe ori să anticipeze ceea ce aveam să îi cer. Asta mi s-a părut cu adevărat frapant, era ca și cum ar fi reușit să mă cunoască foarte bine într-un interval scurt de timp. I-am spus asta o dată și mi-a răspuns că poate acest lucru se întâmpla fiindcă semănam întru câtva cu tatăl ei. Într-o zi m-am plâns cu voce tare că Biblia pe care o consultam pentru romanul meu nu avea note, și în dimineața următoare a apărut cu cărțoaia lui Scofield, pe care ai văzut-o și dumneata.

Am aflat atunci că tatăl ei avea, pe lângă serviciu, misiunea de a fi, într-o viață paralelă, pastor al unei mișcări numite dispensaționaliste, eu nici măcar nu știam că există o asemenea grupare. Sunt fundamentaliști, au mai ales o manieră literală de interpretare a Bibliei. Tatăl avea un anumit statut aici în țară, mi-a spus că oficia botezuri. Presupun că a avut o educație religioasă foarte strictă, cu toate că nu vorbea niciodată despre asta. Îmi dau seama după expresia feței dumitale că nu știai nimic.

— Nu. Nu mi-aș fi imaginat că provine dintr-o familie atât de religioasă.

— Cu siguranță încerca să scape de povestea asta. Poate că de-aici i s-a tras hotărârea de a începe să lucreze. A fost singura dată când mi-a vorbit despre tatăl ei. Mi-a povestit cu ironie, ca cineva care explică un lucru în care nu mai crede cu convingere, o activitate bine intenționată, dar care acum o făcea să se rușineze puțin. Mi-a mărturisit că mama ei nu prea împărtășea aceste idei. Iar ea se străduia, desigur, să nu se observe nimic. Dar ceva îi rămăsese. Atitudinea puțin prea gravă și fără echivoc. Dorința de a face totul perfect. Avea, da, întipărită o pecete ecleziastică. Părinții le lasă moștenire copiilor lor propriile ticuri. Deși, cred că în perioada în care a început să lucreze cu mine descoperise că putea să îngenuncheze nu numai pentru a se ruga.

Rostise aceste ultime vorbe fără să-mi caute privirea sau complicitatea, ca și cum n-ar fi făcut altceva decât să consemneze un fapt pe care îl dedusese singur. Acest lucru coincidea, m-am gândit, cu prima imagine pe care o avusesem eu despre Luciana: o adolescentă hotărâtă, care stăpânea primele secrete ale atracției sexuale și încerca să le pună în aplicare în alte direcții.

— La început, cum îți spuneam, nu era decât atât: mici atenții. Detalii. O solicitudine imediată, atentă. Dar la un moment dat mi-am dat seama că, dincolo de recunoștința mea, Luciana voia și să îmi atragă atenția asupra *ei*. A început să își lase o secundă în plus mâna pe umărul meu când își lua rămas-bun, îmi căuta privirea tot mai des. Asta mă amuza puțin, dar nu i-am dat importanță, credeam că este vorba numai despre orgoliul vârstei, acea aroganță a femeilor frumoase care spun uită-te la mine fiecărui bărbat. Îi dictam în acel moment un capitol teribil de senzual și, cunoscându-i acum formarea religioasă, eram mai degrabă îngrijorat că ar putea fugi, speriată. Cele două femei care îl seduceau pe protagonist aveau sâni voluptuoși, și eu insistasem destul de mult asupra descrierii lor. Presupun că și asta ar fi putut-o răni în orgoliul ei și a vrut să își demonstreze ei înseși că poate să îmi atragă atenția. Când am trecut la capitolul următor, se vorbea despre semnul pe care îl lăsase o viperă pe brațul uneia dintre aceste femei. Un crater micuț care supura neîncetat și care făcuse loc unei cicatrici adânci, de forma unei monede. Era la începutul primăverii, și Luciana purta o cămașă ușoară, cu mânecă lungă. Mi-a spus că și ea are un semn ca acela, de la un vaccin, și și-a coborât cămașa de la gât spre umăr, ca să mi-l arate. Eu stăteam în picioare lângă ea și am văzut umărul gol, cu breteaua sutienului căzută, adâncitura minusculă dintre sâni și apoi brațul pe care mi-l oferea cu o privire inocentă. Am rămas stană de piatră pentru o clipă, înaintea acelei cicatrici: era rotundă și profundă, ca o arsură de țigară. Îmi dădeam seama, mai ales, că voia să i-o *ating*. Mi-am apropiat degetul mare și am mângâiat-o împrejur. Cred că și-a dat seama cât eram de tulburat. Când am ridicat

privirea și i-am văzut ochii, am observat în ei o scăpărare scurtă de triumf, înainte să-și așeze breteaua cu un gest nepăsător și să-și ridice cămașa pe umăr. O vreme, nu s-a mai întâmplat nimic altceva. Voise să îmi atragă atenția asupra ei și reușise. Îmi dădeam seama, cu durere, că devenisem dependent de orice semn sau privire din parte-i și de repertoriul mereu același, mereu repetat, al tipicurilor din fiecare dimineață. Apoi, într-o altă zi, a început un mic joc cu gâtul. Își mișca dintr-o parte într-alta capul pentru a-și face vertebrele să trosnească și îl dădea de fiecare dată pe spate, ca și cum ar fi simțit o durere înțepătoare.

— Da, da, l-am întrerupt eu, fără să-mi vină să cred. Trucul cu gâtul. Mi-l făcea și mie.

Dar Kloster părea să nu mă audă și nu s-a oprit, ca și cum ar fi fost prea absorbit de povestirea lui.

— Am întrebat-o, desigur, ce i se întâmplase, și mi-a dat o explicație pe care am crezut-o doar pe jumătate, cu privire la ținuta și tensiunea brațelor atunci când scria și la rigiditatea discurilor dintre vertebre. Se pare că nu o liniștea nici ibuprofenul, nici alte antiinflamatorii: mi-a spus că i se recomandaseră yoga și masaj. Am întrebat-o unde anume o durea. S-a aplecat deasupra tastaturii, a pus o mână pe gât și și-a aruncat tot părul în față. A fost un gest spontan, încrezător. I-am văzut gâtul lung și gol, întins pentru mine, de-a lungul căruia se vedeau clar inelele vertebrelor. Am atins cu degetul un loc intermediar, mi-am spijinit mâinile pe umerii ei și am lăsat degetele mari să îmi alunece de-a lungul gâtului ei. Ea stătea nemișcată, liniștită, palpitând: cred că era la fel de tulburată ca și mine. Dar n-a spus nici un cuvânt, și am simțit că se lăsase în voia mișcării degetelor mele. Un val de căldură îmi urca

prin mâini pornind din umerii Lucianei. Simţeam că gâtul şi totul înăuntrul ei cedează şi se dizolvă sub apăsarea degetelor mele. Cred că şi ea a simţit deodată primejdia şi jena de a se fi abandonat pentru o clipă. S-a îndreptat din nou în scaun, şi-a dat părul pe spate cu ambele mâini, mi-a mulţumit ca şi când într-adevăr i-aş fi alinat durerea şi mi-a spus că se simte mult mai bine. Avea faţa îmbujorată, şi ne-am prefăcut amândoi că fusese un episod lipsit de importanţă, care nu merita nici un comentariu. I-am cerut să pregătească o cafea, s-a ridicat fără să se uite la mine şi, când s-a întors cu ceaşca, am continuat să îi dictez ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Aş spune că acesta a fost al doilea moment de derapaj. Am crezut că acolo avea să se sfârşească totul şi că ea nu va vrea să meargă mai departe. Dar, în acelaşi timp, aşteptam în fiecare zi pasul următor. Îmi dădeam seama că începusem să îmi pierd concentrarea şi că eram tot mai dependent de semnalele abia perceptibile pe care le emitea trupul ei. Plănuisem în perioada aceea o călătorie în Italia, la o reşedinţă pentru scriitori, aveam să lipsesc din ţară pentru o lună şi îmi părea deja rău că acceptasem. De când începusem să îi dictez Lucianei, nu-mi puteam nici măcar imagina că ar fi trebuit să scriu din nou singur, aşezat în faţa ecranului. Sigur că nici nu puteam *s-o iau cu mine*. Cred că mi-era teamă, mai ales, că intimitatea aceea mută care se crease între noi s-ar fi putut pierde. Cu o zi înainte de plecarea mea, ea, care nu se mai plânsese de dureri, şi-a făcut din nou gâtul să trosnească, ca şi cum durerea nu ar fi cedat, revenind acum, în forţă. Mi-am strecurat o mână pe sub părul ei şi am apăsat-o pe gât. Am întrebat-o dacă o mai doare, şi a făcut un gest afirmativ, fără să ridice ochii. Am început să îi masez gâtul cu o singură mână, iar ea şi-a aplecat capul

înainte, pentru a-i îngădui palmei mele să urce pe gâtul ei. Mi-am sprijinit cealaltă mână lângă umărul ei, să-i susțin capul. Avea doi nasturi descheiați la bluză, iar când mâinile mele i-au înconjurat gâtul, în alunecarea materialului, s-a mai descheiat unul. Ea n-a schițat nici un gest ca să-l încheie. Stăteam amândoi nemișcați, ca hipnotizați, și nu se mișcau decât mâinile mele pe gâtul ei. Le-am lăsat să alunece la un moment dat spre umeri și mi-am dat seama că nu purta sutien. M-am înclinat puțin și i-am zărit sânii mici de copiliță, care de-abia se ghiceau pe sub cămașă. Dintr-un motiv oarecare, această goliciune neașteptată, atât de neprevăzută, m-a făcut să mă opresc. Am fost eu cel care și-a retras mâinile de data asta, ca și cum m-aș fi aflat pe buza prăpastiei. M-am dat înapoi, iar ea și-a strâns părul, l-a răsucit cu un gest nervos și m-a întrebat, tot fără să se uite la mine, dacă să facă o cafea. Presupun că acesta a fost momentul decisiv al derapajului. Și l-am lăsat să treacă. Când s-a întors de la bucătărie, avea iarăși bluza încheiată și din nou părea că nu se întâmplase nimic între noi. Am stabilit că aveam să o sun la întoarcere și i-am plătit pentru toată luna aceea în care urma să lipsesc, cu speranța că nu își va căuta altă slujbă. Ne-am luat rămas-bun, ca și cum ar fi fost o zi obișnuită. În Italia i-am cumpărat un cadou, pe care nici măcar nu i l-am dat vreodată. De mai multe ori m-am stăpânit să nu-i trimit o carte poștală. A trecut luna aceea și, când m-am întors, am sunat-o imediat. Am crezut că totul avea să fie ca până atunci, că aveam să reluăm firul acela subteran, aproape imperceptibil, care mergea într-o singură direcție, din punctul în care îl lăsaserăm. Dar ceva se schimbase. Ceva se schimbase și totul se schimbase. Când am întrebat-o ce făcuse în tot

acel timp, mi-a vorbit despre dumneata. Din tonul vocii, din strălucirea ochilor, mi s-a părut că înţeleg totul.

— Totul? l-am întrerupt fără să mă pot abţine. N-a fost aproape nimic. Abia dacă m-a lăsat să o sărut o dată.

Kloster m-a privit de data asta cu mare atenţie. A luat câteva înghiţituri din cafeaua lui şi m-a studiat din nou pe deasupra ceştii, ca şi cum nu ar fi ştiut în ce măsură putea avea încredere în mine şi ar fi vrut să se asigure că îi spuneam adevărul.

— Nu părea aşa, după modul în care vorbea ea. Sau, mai bine spus, după ceea ce insinua. Sigur că nu exista nici o posibilitate de a o întreba direct, dar, din ceea ce a spus la un moment dat, mesajul era cât se poate de clar şi destul de umilitor. A vrut să-mi dea de înţeles că dumneata ai avut, în decursul unei singure luni, rapiditatea necesară. Oricum ar fi fost, nu reuşeam să îi dictez nici un singur rând, eram prea furios şi obsedat de senzaţia că o pierdusem. Aşezată pe scaunul ei, o simţeam acum ca pe o străină despre care nu ştiam absolut nimic. Nu reuşeam să mă mai concentrez asupra romanului meu. Mi-am dat seama cu amărăciune că, dacă metoda folosirii secretarelor şi a dactilografelor funcţionase pentru Henry James, acest lucru se datorase numai indiferenţei sale faţă de farmecele feminine. Marele Smintitor nu e Răul – nici infinitul, cum credea Poetul nostru –, ci sexul. Şi eu o subestimasem pe Luciana. Iar acum eram abject de dependent de ea, ca şi cum aş fi fost din nou un adolescent orbit de hormoni. Mă disprețuiam pe mine însumi. Nu puteam să cred că mi se întâmpla din nou la vârsta aceea. Au trecut aşa câteva zile din ce în ce mai tensionate: nu reuşeam să îi dictez nici un cuvânt, ca şi cum bariera aceea mută care se ridicase împotriva mea ar fi închis

şi evoluţia romanului meu. Nu puteam înainta nici măcar un centimetru cu ea acolo, şi cel mai tare mă temeam că nu mai puteam înainta nici fără ea. Ceea ce îmi închipuisem că avea să fie un aranjament perfect se transformase într-un coşmar perfect. Romanul meu cel mai ambiţios, opera pe care o concepusem vreme de ani de zile în tăcere şi pentru care îmi exersasem mâna în toate cărţile mele anterioare, stagna în aşteptarea unei vibraţii, a unui semn din partea acestui trup nemişcat, închis. Dar într-o dimineaţă mi-am revenit, în sfârşit, şi mi-am recăpătat motivaţia. Ceva din amorul meu propriu. Am început să îi dictez una dintre scenele cele mai crude ale romanului, prima crimă premeditată a asasinilor cainiţi, şi m-am trezit deodată purtat de propriile mele cuvinte, care păreau la rândul lor dictate de altă voce dinăuntrul meu, o voce puternică, liberă şi sălbatică. Eu, care de atâtea ori râsesem de fanfaronada romantică, de scriitorii care-şi fac un titlu de glorie din ordinele dictate de personajele lor, de legendele referitoare la inspiraţie. Eu, care întotdeauna scrisesem cel mult frază cu frază, în toiul şovăielilor, al părerilor de rău, al calculelor infinitezimale, eram acum târât de această furtună de violenţă vociferantă şi primitivă, care nu lăsa timp şi spaţiu pentru îndoieli, care pusese stăpânire pe fiinţa mea printr-un rapt feroce, dar bine-venit. Îi dictam cu o repeziciune nemaiîntâlnită, frazele se îngrămădeau şi se izbeau una de alta, dar Luciana putea să ţină ritmul şi nu m-a întrerupt nici măcar o singură dată. Părea posedată de aceeaşi forţă, ca şi cum ar fi fost o pianistă virtuoasă căreia nu îi dădusem încă şansa de a se afirma. Asta a durat poate chiar două ceasuri, cu toate că mi se părea că timpul se ştersese, că mă aflam în afara lui, în afara

oricărei unități de măsură cunoscute. Am privit pe deasupra umărului Lucianei și am văzut că se mai adăugaseră aproape zece pagini la textul inițial, mai mult decât scriam într-o săptămână întreagă. M-a împresurat un val de bună dispoziție și am văzut, pentru prima oară în acele zile, lucrurile dintr-o perspectivă diferită. Poate că eu exagerasem și mă grăbisem să trag concluzii. Poate că ea nu voise decât să mă înțepe și te pomenise pe dumneata doar ca pe o parte dintr-o tactică adolescentină menită a-mi pune la încercare gelozia. Am făcut câteva glume cu ea, și a râs cu aceeași seninătate dintotdeauna. Am interpretat greșit semnele propriului meu entuziasm, ale acelei euforii bruște. I-am cerut să facă o cafea și, când s-a ridicat de pe scaun, și-a arcuit spatele, și-a dus o mână la gât și a scos din nou acel trosnet pe care îl așteptasem atât de mult. Era foarte aproape de mine și am crezut că era modul ei de a folosi o parolă veche, de a-mi da un semn. O a doua șansă. Mi-am sprijinit mâinile de umerii ei, am întors-o spre mine și am îmbrățișat-o, pentru a o săruta. Dar mă înșelasem, într-un chip fatal. Ea s-a opus, m-a împins și, cu toate că i-am dat drumul imediat, a scos un țipăt ascuțit, ca și cum s-ar fi temut cu adevărat că aș vrea să o atac. Am rămas tăcuți pentru o clipă. Avea ochii ieșiți din orbite și tremura. Eu încă nu puteam înțelege ce anume se petrecuse. Nici măcar nu îi atinsesem buzele. Fiica mea a apărut în prag. M-am gândit în clipa aceea că poate și soția mea auzise strigătul ei. Am reușit s-o liniștesc pe Pauli și, când ea a închis ușa biroului, am rămas din nou singuri. A trecut prin fața mea pentru a-și lua poșeta. Mă privea de parcă m-ar fi văzut pentru prima oară, îngrozită și scârbită totodată, ca și cum aș fi comis o crimă de neiertat. Mi-a

spus cu o furie abia reținută că nu avea să mai calce niciodată în casa mea. Ceva din tonul ei indignat m-a revoltat, dar am reușit să mă controlez. I-am amintit numai că ea îmi dăduse toate semnalele. Asta a indignat-o și mai mult: ce semnale, ce semnale, îmi repeta ea, și a început din nou să ridice glasul. Se agita când vorbea și se căznea să nu îi dea lacrimile. Mie mi se părea în continuare de necrezut faptul că reacționase într-un mod atât de disproporționat și de neașteptat, dar am auzit, în amestecul confuz al acuzațiilor, cuvântul „judecată", și deodată, încet, totul a părut să capete alt sens. Un sens mai sordid și meschin. Mi-am amintit că în urmă cu numai câteva zile mă văzuse semnând mai multe contracte de traducere. Mi-am adus aminte că o trimisesem la poștă cu contractele respective și că nimic n-ar fi împiedicat-o să tragă cu ochiul la cifre pe drum. Purtasem, prin poșta electronică, negocieri privitoare la unele dintre sumele cuvenite mie. Eu fusesem întotdeauna deosebit de generos cu ea, era modul meu de a-i arăta că eram mulțumit de munca ei. Iar Luciana mă vedea călătorind și acceptând invitații din diverse țări. Presupunea pesemne că eram cel puțin milionar.

— Ea mi-a spus că în cursul acelei discuții nu se gândea cu adevărat să vă dea în judecată, că a fost numai o vorbă aruncată la întâmplare. Și că imediat după aceea a convins-o mama ei. Dumneavoastră credeți că făcea parte dintr-un plan? Că ar fi putut premedita totul?

— Tocmai am citit basmul cu zâne și căpcăuni pe care ți l-a povestit dumitale, spuse el cu răceală. Nu ți se pare curios că a uitat atât de multe amănunte? O poți întreba pe ea despre tot ceea ce îți povestesc. Sau poate dumneata crezi că eu aș fi în stare să mă reped

asupra unei femei fără să dau sau să primesc nici un semnal înainte? A fost prima și singura dată din viața mea când mi s-a întâmplat ceva de genul ăsta: nu puteam pricepe ce anume se petrecuse. Nu mă refer la refuzul ei, ci la reacția aceea atât de extremă. Singurul lucru care dădea o oarecare noimă întregii situații era amenințarea cu datul în judecată. Și mie mi-a fost greu să cred la început. După ce a plecat, m-am întrebat de vreo sută de ori dacă făcusem un lucru chiar atât de grav. Nu voisem decât să o sărut. O dată. M-am gândit și eu că era probabil o amenințare aruncată la întâmplare. Dar a sosit declarația oficială. A sosit două zile mai târziu. Am deschis-o de unul singur, în biroul meu. Când am văzut scrisul de mână și suma absurdă pe care o solicita, m-am gândit că fusese scrisă când încă se afla sub acel impuls, imediat după ce plecase, în ziua respectivă, o bravadă și nimic mai mult. Prima frază, cu acuzația de hărțuire sexuală, aproape că m-a făcut să sar de pe scaun de indignare. Dar părea o acuzație atât de nebunească, încât nici măcar nu m-am gândit să îi răspund. Am rupt-o pur și simplu în bucăți, astfel încât să nu o găsească soția mea. Îi spusesem lui Mercedes că Luciana nu avea să mai vină, pentru că își luase un serviciu cu program complet și, cu toate că a surprins-o faptul că nu își luase rămas-bun de la Pauli, n-a pus prea multe întrebări. Pauli, în schimb, nu contenea să-mi vorbească despre ea. S-a scurs o lună fără să se mai întâmple nimic altceva și m-am gândit că furtuna trecuse. Dar poștașul a sunat din nou la poartă într-o dimineață. Eu eram închis în birou, iar soția mea, pentru a nu mă deranja, a coborât să semneze în locul meu. Când a bătut la ușă, citise deja, desigur, numele expeditorului. A lăsat scrisoarea pe birou și și-a încru-

cișat brațele în spatele meu, așteptând să o deschid. Cred că am citit în același timp prima frază, repetată cu aceeași caligrafie, ca și cum scrisoarea pe care o rupsesem s-ar fi întors intactă. A văzut cele două cuvinte, acuzația infamă, și mi-a smuls-o din mână. Am știut că era începutul unui coșmar. Când a terminat-o de citit, Mercedes tremura de ură și de fericire. Era șansa pe care o căutase atât de multă vreme. Șansa de a pleca și de a mi-o smulge pe Pauli. De a o lua pentru totdeauna. În timp ce striga și mă insulta, ridica scrisoarea și îmi repeta că avea să o păstreze, pentru ca Pauli să știe, când va crește, cine era tăticul ei. Bineînțeles că nu m-a lăsat să-i explic nimic. Nu voia să audă nici o scuză, și cred că nici eu nu aș fi avut în acel moment puterea necesară pentru a-i explica. O mințisem în ziua când plecase Luciana, și în ochii ei asta putea însemna că eram vinovat. Eram buimac, mut, ca și cum ar fi fost puse deja în mișcare mecanismele unei catastrofe, și nu îmi rămânea decât să suport consecințele. Căsătoria noastră, de fapt, era de mult încheiată. Dar înainte de a-ți vorbi despre Mercedes, pentru a fi corect față de ea, ar trebui să îți arăt ceva, mi-a spus deodată, și s-a ridicat din fotoliu. Dacă reușesc să o găsesc. Sau mai bine vino, vino cu mine, spuse el și, în timp ce aștepta să mă ridic, mi-a arătat una dintre arcade, în dreptul căreia se bifurca holul casei.

Șapte

M-am ridicat în spatele lui și l-am urmat pe un coridor lat, cu parchet de stejar, trecând prin dreptul mai multor uși, toate închise. A deschis-o pe ultima și am intrat în biroul lui. Mi-a sărit în ochi în primul rând o fereastră mare, care dădea spre o grădină neîngrijită, cu câțiva copaci și plante agățătoare care îmbrăcau toate zidurile. În colțul cel mai luminos, se afla un birou imens, îngropat sub cărți și hârtii, cu două rânduri de sertare și un scaun rotativ de lemn. Printr-o cărare strâmtă, tăiată în mormanele de cărți, se vedea un laptop cu monitorul aprins. O parte dintre hârtii, precum și multe, tot mai multe cărți păreau să fi aterizat, în diverse perioade, pe masa din centrul camerei, făcând-o să se transforme într-un spațiu dominat de haos. Kloster mi-a făcut semn să mă așez pe singurul scaun și a început să deschidă, unul câte unul, sertarele biroului. În cele din urmă, a părut să dea peste ce căuta și a extras de pe fundul unui sertar o revistă cu programe de televiziune, puțin șifonată de trecerea timpului, pe coperta căreia se afla poza unei actrițe pe care eu nu mi-o aminteam.

— N-am păstrat poze cu Mercedes, dar uite-o aici, așa cum era când am cunoscut-o, spuse Kloster, și îmi întinse revista. Am înțeles că era modul lui de a-mi explica de ce se căsătorise cu ea, care fusese singurul lui

motiv, unul greșit, dar scuzabil. Cu toate că pieptănătura demodată părea ușor ridicolă, chipul și ochii ei triumfau și captau atenția. Zâmbetul senzual își făcea încă efectul, iar trupul, care se dezvăluia privirii cu o neglijență studiată, lăsa, cu plenitudinea formelor sale, o impresie cât se poate de puternică. Mi-am imaginat că ar fi fost cu adevărat dificil să nu se uite la ea. Kloster, care aprinsese o lampă, se duse la fereastră și rămase în picioare, cu spatele la mine, privind afară în grădina tot mai întunecată, ca și cum ar fi încercat să rămână departe de imaginea aceea.

— La foarte puțină vreme după ce ne-am căsătorit, înainte să se nască Pauli, eu observasem la Mercedes primele semne de... dezechilibru. Am ajuns să îi propun divorțul, dar ea m-a amenințat că se va sinucide dacă o abandonez. Am crezut-o. Am făcut un fel de armistițiu, iar ea a profitat de el, cu viclenia pe care ți-o dă disperarea, ca să rămână gravidă. A avut o sarcină cumplită, cu o serie de complicații despre care eu nu reușeam să aflu dacă sunt reale sau inventate. Când s-a născut Pauli, Mercedes a rămas vlăguită, țintuită la pat, vreme de o lună întreagă. Ura bebelușul. Nu voia să mă lase să mă apropii nici eu de copilă. Nu voia nici s-o atingă. Cu chiu, cu vai, am reușit să o conving să o țină în brațe numai pentru a o alăpta. Spunea că Pauli o epuizase cu totul și că acum sugea din ea puținul care-i mai rămăsese. Era impresionant să vezi toate astea, pentru că într-adevăr ceva părea să se fi transformat în mod ireversibil în timpul acelei sarcini. Se îngrășase, trăsăturile chipului ei deveniseră șterse, liniile rămaseseră într-o ciudată derivă, iar trupul nu reușea să își redobândească formele. Mai mult decât atât, când în sfârșit s-a ridicat din nou din pat, a început să mănânce

cu hotărârea rece a unui robot, ca și cum ar fi vrut să își facă cel mai mare rău posibil. Și tot ceea ce fusese odată frumusețea ei era acum întipărit, ca și cum și-ar fi luat zborul pentru a se reașeza, întocmai, pe fețișoara lui Pauli. Nu văzusem niciodată până atunci o asemănare atât de extremă, definită atât de timpuriu, la un prunc. Era copia fidelă a mamei sale, a ceea ce fusese Mercedes în perioada ei cea mai strălucitoare, când o cunoscusem eu. În cele din urmă, Mercedes a reușit să o accepte, dar, în timpul care se scursese, Pauli se obișnuise să stea la mine în brațe și plângea ori de câte ori ea încerca să o ia. E lesne de înțeles că asta n-a fost de prea mare ajutor. Am convins-o să înceapă un tratament psihologic și, pentru o vreme, la suprafață cel puțin, lucrurile au părut să meargă mai bine. A făcut eforturi să o recucerească, rezultatul fiind acela că, cel puțin, Pauli nu mai plângea atunci când rămânea singură cu ea. A făcut, de asemenea, eforturi să slăbească, fără prea multe rezultate, însă. De la un moment dat, nu a părut să-i mai pese de asta: se hotărâse să nu mai lucreze. De fapt, era preocupată doar de un singur lucru: să mi-o ia pe Pauli. Eu mă ocupasem zi și noapte de fetiță imediat după ce se născuse și era, în mod firesc, mai atașată de mine. În același timp, eu o adoram pe copilă cu un fel de dragoste violentă, absolută, pe care nu o simțisem niciodată față de nimic și de nimeni altcineva. Nici măcar față de Mercedes, iar ea știa asta. Nu reușea să își ascundă gelozia și încerca prin toate mijloacele să urzească intrigi ca să mă despartă de ea. Primul cuvânt pe care l-a rostit Pauli a fost „tata", iar Mercedes m-a acuzat că o învățasem pe ascuns, pe la spatele ei, numai ca să o chinuiesc. În nebunia ei, credea cu adevărat că ducem o bătălie. Situația s-a înrăutățit

pentru că Pauli nu învăța să spună „mama". Am remarcat atunci primele semne a ceva care mă îngrozea prea tare ca să recunosc imediat: lui Pauli îi era teamă să rămână singură cu ea. Am început să observ semne pe pielea ei, zgârieturi, alteori câte o vânătaie. Nu se întâmpla decât atunci când Pauli rămânea singură cu mama ei. Și întotdeauna exista o explicație perfect plauzibilă, pentru că Mercedes era, în felul ei, foarte vicleană. Uneori mi-o lua înainte și îmi povestea că Pauli avusese un accident sau că se zgâriase singură cu unghiuțele prea lungi. Se prefăcea a fi și mai îngrijorată decât mine din pricina fiecăreia dintre aceste mici răni. Dar mi-am dat seama că-i lăsa la îndemână ceașca ei de cafea fierbinte sau că nu făcea nici o mișcare pentru a o opri când se îndrepta, în patru labe, spre scară. Părea să caute, într-un fel sau altul, ca Pauli să se accidenteze. Dar asta era, desigur, atât de îngrozitor de presupus, încât nu găseam un mod de a o înfrunta pentru a i-o spune în față. Chiar și așa, presimțeam că viața lui Pauli era cu adevărat în pericol și că nu o puteam păzi decât dacă o aveam mereu sub ochi. Am încercat s-o învăț să vorbească mai repede: voiam să fie în stare să îmi povestească orice rău pe care i l-ar fi făcut mama ei. Și într-adevăr, de îndată ce Pauli a fost în stare să vorbească, nu a mai suferit accidente, și nici nu s-a mai lovit singură. O vreme am crezut că se sfârșise coșmarul, dar cred că a fost numai o perioadă de acalmie, în timpul căreia Mercedes și-a putut plănui următoarea mișcare. Nu pot numi altfel decât ură ceea ce simțea față de propria ei fiică. Mai ales de când Pauli, învățând să vorbească, făcuse și mai evidentă dragostea entuziastă, copilărească, pe care o simțea față de mine. Mercedes nu putea, pur și simplu, să tolereze așa ceva.

Atunci a vorbit *ea*, pentru prima dată, de divorț. Se opusese mereu ideii că ne-am fi putut despărți, dar dintr-odată a început să repete, rece și metodic, aceleași argumente pe care i le prezentasem eu cu ani în urmă. Adevăratul motiv, și amândoi știam asta, era că se baza pe faptul că orice judecător avea să i-o încredințeze pe Pauli. Era un mod simplu și perfect de a o lua de lângă mine. Asta m-a adus la disperare, bineînțeles. Am jucat teatru, am căzut în genunchi în fața ei, m-am umilit. Ea a simțit pentru prima oară puterea pe care o exercita asupra mea prin acea simplă amenințare. Și a folosit-o. Era o jucărie nouă, care-i producea un amuzament neașteptat. Ca nevasta pescarului din *O mie și una de nopți*, a cerut, a cerut, a cerut. Iar eu i-am dat, i-am dat. În special bani. Bani pe care în nici un caz nu ne permiteam să îi cheltuim și pe care îi făcea să dispară, cu multă plăcere, pe capricii de fată bogată, chiar în fața ochilor mei. A redevenit cinică și, când făcea câte o cheltuială cu adevărat mare, îmi spunea că e pentru binele literaturii, pentru că astfel eram obligat să scriu un alt roman. În perioada aceea m-am străduit să scriu o carte în mai puțin de un an, în pofida lentarii mele dintotdeauna, numai pentru a încasa avansul. Era un roman în care un scriitor își strângea de gât nevasta. Știam că oricum nici măcar nu s-ar fi obosit să-l citească. Exact asta ar fi trebuit să fac, s-o strangulez. Și acum Pauli ar fi fost în viață. Dar eu credeam că găsisem o altă modalitate de a o calma. Că, prin acel pact oarecum monstruos pe care îl aveam, Pauli era în siguranță. Mercedes se mulțumea acum să râdă de ea și de dragostea pe care mi-o purta, dar o lăsa în pace. În orice caz, eu nu am coborât nici un moment garda, și când am plecat în Italia pentru o lună, am plătit-o

pe infirmiera care avusese grijă de mama mea până în ultima clipă, rugând-o să rămână acasă ca babysitter. Am vorbit între patru ochi cu ea și a fost singura persoană căreia i-am putut mărturisi de ce îmi era teamă. M-a ascultat în tăcere și mi-a promis că nu avea să se depărteze nici o clipă de Pauli și că avea s-o păzească până și atunci când dormea. Îngrijise pe vremuri o femeie care suferea de sindromul Münchaussen, cu o patologie foarte asemănătoare, și m-a sfătuit să cer ajutor medical de îndată ce mă întorceam din călătorie. Am telefonat zilnic, și totul a fost bine. Prea bine. Când m-am întors, mi-am dat seama că Mercedes reușise într-un fel oarecare să se prefacă magistral în acea lună și să o convingă pe femeie că ea era de fapt o mamă foarte iubitoare, iar eu, un fel de pervers periculos care încerca să o întoarcă pe Pauli împotriva ei încă din ziua în care se născuse. Am mirosit imediat că făcuseră o alianță. Am aflat mai târziu, din păcate mult mai târziu, că infirmiera îi dezvăluise lui Mercedes ceea ce îi spusesem eu despre ea. Asta a pus-o în gardă și a determinat-o să se grăbească, dar eu nu am dat suficientă atenție tuturor acestor semne: eram prea fericit că mă întorsesem, că o strângeam din nou în brațe pe Pauli, că știam, mai ales, că în ziua următoare aveam s-o revăd pe Luciana.

Făcu o pauză și, când deschise din nou gura să vorbească, tonul vocii lui coborâse, înfrânt, ca și cum încă n-ar fi reușit să găsească un sens pentru acea succesiune a faptelor.

— Apoi... s-a întâmplat cu Luciana ceea ce ți-am povestit deja, iar Mercedes avea deodată în mână acea scrisoare. Scrisoarea care îi pecetluia triumful. În mai puțin de patruzeci și opt de ore intentase deja procesul

de divorț și obținuse ordin judecătoresc să mă dea afară din casă. Din casa pe care o cumpăraserăm integral cu banii mei. A rămas singură acolo cu Pauli. Eu a trebuit să mă duc la un hotel până la soluționarea recursului înaintat de avocatul meu. Niciodată până atunci nu fusesem nevoit să apelez la un avocat, și dintr-odată eram deja implicat în două procese. În timpul primei vizite la cabinetul lui, am primit o lecție de neuitat despre ce puteam aștepta de la sistemul judiciar. Am vrut să-i povestesc în amănunt ce se întâmplase cu Luciana, dar m-a întrerupt aproape înainte de a începe. Ceea ce se petrecuse între noi, între patru ochi, într-o cameră închisă, era pentru judecători lipsit de importanță: n-ar fi putut niciodată să se decidă între cuvântul unuia și al altuia. Fraza cu privire la hărțuirea sexuală nu avea, din punct de vedere legal, nici o relevanță: era un mod de a se declara concediată, după cum ar fi putut recurge la oricare altul. Justiției nu îi pasă care este adevărul, mi-a spus, nu îi pasă decât de versiunile care se pot demonstra. Discuția avea să alunece către problema contribuțiilor sociale și a celor de pensie neplătite. Cu alte cuvinte, hârtiuțe care puteau sau nu să fie prezentate. Mie trebuia să-mi fie clar că totul se reducea la o problemă financiară și să hotărăsc dacă preferam să închid cazul cu o cifră X în timpul perioadei de conciliere sau să aștept ca judecătorul să stabilească o altă cifră Y în urma unui proces. Cu toate acestea, i-am atras eu atenția, fraza cu privire la hărțuirea sexuală era folosită acum de soția mea, împotrivă-mi, în înscrisul prezentat pentru a-și întemeia cererea. Avocatul mi-a spus că trebuia să mă pregătesc pentru acuzații cu mult mai grave. Și asta făcea parte din joc. I-am povestit atunci despre temerile mele cu privire la Pauli,

care rămăsese singură cu mama ei. M-a întrebat dacă mai exista cineva care să fi băgat de seamă tăieturile și rănile pe care le văzusem eu când Pauli era bebeluș. Mi-a spus că și el avea copii și că de multe ori bebelușii se lovesc singuri. Poate că soția mea era puțin mai neatentă decât mine când venea vorba despre supraveghere. Avusese vreun accident mai grav? Îi rămăsese vreo urmă sau vreo cicatrice? Eram absolut sigur de ceea ce sugeram? A trebuit să recunosc că nu i se mai întâmplase nimic rău lui Pauli în ultimii ani. M-a întrebat dacă infirmiera pe care o angajasem pe perioada călătoriei detectase în absența mea ceva neobișnuit, despre care să fi putut depune mărturie. A trebuit să îi răspund că nu. A desfăcut brațele într-un gest de neputință. Ar fi din nou, mi-a spus, cuvântul tău împotriva cuvântului ei. L-am întrebat dacă nu puteam depune, oricum, o plângere, menită să tragă un semnal de alarmă. Mi-a spus că orice judecător ar fi ignorat-o, că era nevoie de mult mai mult decât de o acuzație neîntemeiată pentru a-i suspenda unei mame custodia fiicei sale, că nu trebuia să intrăm pe terenul lor și că el prefera să joace, în timpul procesului, cartea rațiunii. Mi-a cerut să las cele două chestiuni pe mâna lui și că va încerca să obțină cât mai grabnic un ordin prin care să o pot vedea din nou pe Pauli. Asta a durat aproape o lună și am avut, pe la mijlocul acelei perioade, prima înfățișare în procesul de conciliere cu Luciana, la care s-a dus numai el. Mie nu-mi păsa de chestiunea aceea. De fapt, singurul lucru care mă preocupa atunci era să o văd din nou pe Pauli. În sfârșit, a sosit ordinul în care erau stabilite orele mele de vizită. Prima zi era o joi, la cinci după-amiaza. Am sunat cu puțin înainte de ora fixată și nu mi-a răspuns nimeni. M-am gândit

că era un ultim subterfugiu de-al lui Mercedes, menit să mă necăjească. M-am dus la ușa a ceea ce fusese casa mea și am sunat, dar nu cobora nimeni să îmi deschidă. Am încercat să descui cu cheia mea, dar Mercedes schimbase yala. Am văzut că la una dintre ferestre era lumină și am strigat numele fiicei mele. Nu mi-a răspuns nimeni. Am crezut atunci că-mi pierd mințile. M-am dus la o lăcătușerie și am venit cu un bărbat care a reușit să forțeze ușa cu un picon. Am urcat la etaj, sărind treptele două câte două. Am văzut mai întâi trupul lui Mercedes, nemișcat pe pat, cu cutia de medicamente pe noptieră. Nu am intrat în cameră. O strigam pe Pauli, dar în casă era o tăcere mormântală. Nu era în camera ei, nici în camera de joacă. Am văzut atunci, prin sticla jivrată, lumina aprinsă în baie. Am intrat și am dat la o parte paravanul din fața căzii, care rămăsese întredeschis. Pauli era acolo, scufundată în cadă, înecată în treizeci de centimetri de apă, nemișcată, albă, moartă pesemne de ore întregi, cu părul răsfirat ca o algă. Am scos-o din apă. Era rece și alunecoasă. Pe o băncuță am văzut, împăturite, hainele pe care voia să și le pună pentru prima întâlnire cu mine. Departe, foarte departe, am auzit strigătele lăcătușului. Mercedes era vie, și omul îmi spunea că trebuia să chemăm o ambulanță.

— Ce s-a întâmplat atunci? Credeți că ea...?

— Potrivit celor declarate după aceea, băuse unul sau două pahare de coniac în timp ce pregătea baia lui Pauli. A lăsat-o în cadă și s-a dus să se culce puțin. Avusese, a spus ea, o zi extenuantă și a dormit mai mult de o oră. Când s-a trezit, a alergat în baie, pentru că nu auzea clipocitul apei. O găsise ca și mine, înecată pe fundul căzii. Nu încercase să scoată trupul din apă.

A spus că, văzând-o așa, singurul lucru pe care și l-a dorit a fost să moară și ea imediat. Că nu putea tolera ideea că era, într-un anumit sens, vinovată. Așa că s-a dus din nou în pat și a luat toate somniferele care-i rămăseseră în cutie. Doar că nu au fost destule. Nu au fost destule pentru a o ucide. Și mai ales, cunoscând programul de vizitare, Mercedes se putea bizui pe faptul că aveam să ajung la timp. Așa s-a și întâmplat, iar de îndată ce i-au făcut o spălătură stomacală a fost în afara oricărui pericol.

— Dar a avut loc o anchetă, presupun. Sau au luat de bună versiunea ei?

— A avut loc o anchetă și au luat de bună versiunea ei. La examenul medico-legal au descoperit că Pauli avea un hematom la ceafă. Conform reconstituirii pe care au făcut-o, Pauli a încercat la un moment dat să iasă singură din cadă. Când a tras paravanul, a alunecat, iar lovitura de la ceafă a făcut-o să leșine înainte de a cădea pe fundul căzii. Poate că a strigat în clipa în care a alunecat, dar, admițând că Mercedes dormea, au considerat că un strigăt nu ar fi fost suficient pentru a o trezi. Modul în care apa îi intrase în plămâni era compatibil cu un leșin anterior.

— Dumneavoastră ați acuzat-o?

Kloster a rămas pentru o clipă tăcut, ca și cum întrebarea mea ar fi ajuns la el dintr-o dimensiune îndepărtată sau ar fi fost rostită în limba unei alte civilizații. M-a privit ca și cum eu însumi aș fi aparținut altei specii.

— Nu: când îți moare un copil în brațe, se schimbă multe lucruri. Și văzusem deja ce pot aștepta de la justiție. Dar, mai ales, știam cine era adevărata vinovată. Iar justiția oamenilor n-ar fi putut să pună mâna pe ea niciodată. În zilele acelea m-am simțit pentru prima

oară în afara speciei umane. Examinasem cu mult timp înainte, pentru romanul meu despre cainiţi, câteva idei cu privire la justiţie, ba chiar îi şi dictasem Lucianei câteva însemnări, fusese pentru mine, în acel moment, aproape un joc intelectual. Prima era cu privire la străvechea lege a Talionului, care figurează în Codul lui Hamurabi: viaţă pentru viaţă, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână. O lege pe care suntem obişnuiţi să o considerăm crudă şi primitivă. Şi totuşi, dacă o privim cu atenţie, are o latură umană, un element de echivalare milostiv: recunoaşterea celuilalt ca egal şi o limitare, o înfrânare a represaliilor. Pentru că, de fapt, prima pedeapsă care se anunţă în Biblie este cea pe care o stabileşte Dumnezeu ca avertisment împotriva celor care ar dori să îl ucidă pe Cain. Şapte pentru unu. Desigur, aceasta ar putea fi considerată o cifră pe care o alege Dumnezeu pentru sine, în puterea Lui absolută. Puterea este mereu interesată ca pedeapsa să fie excesivă, de neuitat. Să fie, mai ales, o învăţătură de minte. Dar, în acelaşi timp, mă întrebam, dat fiind faptul că provenea de la suprema divinitate, de la ceea ce se presupune că este „izvorul oricărei idei de justiţie", ar putea ea reprezenta ceva mai mult decât voinţa de a strivi? Ar putea chiar să existe un germene de raţiune în această asimetrie? Voinţa, poate, de a face diferenţa între atacator şi atacat? De a se asigura că nu vor rămâne egali în privinţa pagubelor şi că agresorul va suferi mai mult decât victima? Cum ar pedepsi cineva dacă ar fi Dumnezeu? Făcusem aceste însemnări aproape în joacă, sub forma unei gimnastici de încălzire pentru romanul meu. Şi deodată, fiica mea era moartă, iar eu abia puteam să înţeleg cuvintele acelea pe care le dictasem. Pentru că orice idee de justiţie

sau de despăgubire privește înainte, este legată de ideea de viitor și de o comunitate de oameni. Iar eu simțeam că ceva se rupsese definitiv în mine. Că încetasem să mai aparțin oricărei comunități și oricărui timp viitor. Că eram încremenit, urlând, în afara umanității. În orice caz, revizuindu-mi însemnările, am găsit și Biblia pe care mi-o împrumutase Luciana și mi-am amintit, ca și cum ar fi făcut parte dintr-o altă viață, de-acum îndepărtată, viața altcuiva, că se stabilise o dată pentru înfățișarea de conciliere legată de scrisoarea care declanșase totul. L-am sunat pe avocatul meu pentru a-i spune că renunțam la serviciile lui: după cum ți-am zis, nu mai voiam să am de-a face cu justiția omenească. M-am dus eu însumi la tribunal și i-am înapoiat Lucianei Biblia. Bineînțeles, șnurul roșu se afla la pagina aceea pentru că acolo rămăsese de când îi dictasem ultima dată. Nu aveam nici o intenție de a o amenința. În realitate, nu voiam decât *s-o anunț*. Este paradoxal tot ce s-a întâmplat după aceea, acea serie de... nefericiri, pentru că pedeapsa pe care mi-o imaginasem pentru ea la început era cu totul alta.

Tăcu dintr-odată, ca și cum n-ar fi putut să ducă mai departe fraza aceea sau ca și cum ar fi spus ceva pentru care i-ar fi putut părea rău mai târziu.

— Dar de ce să o pedepsiți pe Luciana pentru moartea lui Pauli? În orice caz, nu a fost oare soția dumneavoastră răspunzătoare pentru asta?

— Dumneata nu pricepi. Ți-am povestit doar că eu și Mercedes făcurerăm un pact. Și până atunci îl respectaserăm. Ai jucat vreodată Go? m-a întrebat el deodată.

Am tăgăduit clătinând din cap.

— Uneori se ajunge într-o poziție în care rivalii rămân prinși într-o repetiție a mișcărilor. Poziția Ko.

Nici unul dintre cei doi nu poate să iasă din țarc, pentru că o mișcare în afara celor obligatorii l-ar face să piardă imediat. Nu se pot mișca decât în cerc, de mai multe ori. Așa erau zilele mele cu Mercedes. Ajunsesem la un echilibru. O poziție Ko, de care depindea viața lui Pauli. Era doar o chestiune de timp, până când Pauli ar fi crescut suficient. Dar scrisoarea Lucianei a distrus totul.

— Ați spus mai devreme că vă imaginați o altă pedeapsă pentru ea. Care era aceea?

— Nu voiam decât ca ea să își *amintească*. Voiam ca în fiecare zi, atunci când se trezea, și în fiecare noapte, când stingea lumina, să fie nevoită să își amintească, așa cum îmi aminteam eu, că, în timp ce ea era în viață, fiica mea era moartă. Voiam ca viața ei să încremenească, așa cum se întâmplase cu a mea, în amintirea aceea. Pentru asta am călătorit în prima vară la Villa Gesell. Știam, desigur, că aveam s-o întâlnesc acolo. Nu puteam tolera ideea că ea își va petrece zilele la soare, pe când Pauli era pentru totdeauna sub pământ, în coșciugul acela micuț în care a trebuit să o las. Voiam numai să mă vadă acolo, zi după zi. Ăsta era tot planul meu de răzbunare. Nu-mi închipuiam, bineînțeles, că logodnicul ei ar fi putut să fie atât de imbecil încât să intre în mare în dimineața aceea. L-am văzut dispărând de pe chei, în timp ce plecam, dar nu m-am gândit în clipa aceea decât că se îndepărtase prea mult. Dimineața următoare, când m-am dus să-mi beau cafeaua ca de obicei, am aflat că se înecase. Trebuie să spun că m-a impresionat această moarte, deși în alt sens. Eu fusesem întotdeauna ateu, dar îmi era greu să nu văd o simetrie în coincidența aceea, un semn de sus: fiica mea murise înecată în cadă, iar băiatul ăsta se înecase

și el, cu toate că era salvamar. Ca și cum ar fi fost băgat la fund de un deget. Și nu e oare marea o cadă a lui Dumnezeu? Într-un mod cu totul accidental, dar în același timp *magic*, în sensul vechi al cuvântului simpatie, se realizase și împlinise pentru mine legea străveche ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Acum era, cum ți-a spus și ea, câte un mort de fiecare parte. Dar să fi fost oare suficient? Era cu adevărat echilibrată balanța? Simțeam deodată, în carne și oase, această întrebare pe care o formulasem cu câteva luni în urmă la modul abstract. M-am hotărât să mă întorc la Buenos Aires, să încep lucrul la un roman. Acesta este romanul despre care ți-am vorbit și pe care îl scriu foarte încet, cu întreruperi, în paralel cu toate celelalte, de zece ani. Cum ar pedepsi cineva dacă ar fi Dumnezeu? Nu suntem dumnezei, dar fiecare scriitor este Dumnezeu în propria lui operă. Mi-am dedicat nopțile scrierii acestui roman secret, pagină cu pagină. E modul meu de a mă ruga. Iar asta este tot ce am făcut și, în fond, singurul lucru pe care l-am făcut în toți acești ani. Nu am mai văzut-o niciodată pe Luciana.

— Totuși, ea mi-a spus că v-a întâlnit la cimitir, în ziua înmormântării părinților ei. A fost poate o coincidență că vă aflați acolo tocmai în dimineața aceea?

— Sunt acolo în *fiecare* dimineață. M-ar fi putut vedea în oricare altă zi: vizita la mormântul fiicei mele face parte din plimbarea mea zilnică. Și, în realitate, doar ea m-a văzut pe mine. Eu nu am știut de moartea părinților ei până când nu am primit scrisoarea aceea. Scrisoarea în care îmi cerea iertare. Mă ruga, mă implora, ca și cum eu aș fi fost în spatele tuturor acestor nenorociri. Sau ca și cum aș fi avut puterea de a le opri. Mi-am dat seama, după sintaxă, că era destul de rătăcită.

Dar chiar și așa, când a fost ucis fratele ei, a reușit să convingă poliția să îi acorde, într-o oarecare măsură, credit. Voia să pună și asta pe seama mea. A venit comisarul acela, Ramoneda, să mă viziteze. Nu știa cum să se mai scuze. Dar mi-a spus că era obligat să cerceteze toate pistele, dată fiind dimensiunea pe care o căpătase problema deținuților care ieșeau din închisoare ca să fure. Voia să știe dacă eu purtasem corespondență cu vreun prizonier din acea pușcărie. I-am explicat că, din pricina faptului că în romanele mele apar adesea morți și crime, mulți oameni le confundă cu romanele polițiste, și au destul de mult succes prin închisori. I-am povestit că primisem de-a lungul anilor scrisori de la deținuți, în care îmi semnalau chiar și câte o greșeală într-o carte sau alta și îmi propuneau, pentru cărțile următoare, propriile lor povești. A vrut să le vadă și i le-am arătat pe toate cele pe care le păstrasem. Mi-a vorbit despre Truman Capote în timp ce le răsfoia. Era mândru că citise *Cu sânge rece* și putea să o comenteze cu mine. La un moment dat, mi-a arătat acele scrisori anonime destul de grotești, care păreau scrise de o fostă amantă furioasă. M-a întrebat dacă eu, în calitate de scriitor, puteam face vreo presupunere cu privire la autor sau autoare. Nu m-am gândit nici o clipă că mi-ar fi putut întinde o capcană sau că bănuia că le-aș fi scris *eu*. Credeam până atunci că vizita se datora numai corespondenței mele cu deținuții de la închisoarea aceea. Puțin mai târziu, când i-am spus puținul pe care mi-l puteam imagina despre persoana ascunsă în spatele acelor fraze, mi-a vorbit despre Luciana. Făcuse deja câteva cercetări la clinica de psihiatrie în care fusese internată, și s-a scuzat din nou pentru a fi deschis discuția asupra unei chestiuni

personale de mult uitate. Eu i-am arătat scrisoarea pe care o păstrasem. A comparat de față cu mine caligrafia. În orice caz, părea mai înclinat să o bănuiască pe ea decât pe mine. Mi-a spus că era obișnuit să i se facă mărturisiri în modurile cele mai neașteptate și ciudate. Mi-a pomenit *Inima povestitoare* a lui Edgar Allan Poe. Cred că voia să-mi demonstreze că și el citise niște cărți. Am mai conversat puțin despre autori de cărți polițiste, mi-a inspectat biblioteca și mi-am dat seama că aștepta să îi dăruiesc un roman de-al meu. Așa că asta am și făcut, iar el a plecat. N-am mai avut vești despre ancheta aceea, nici despre Luciana. Am crezut că nu voi mai auzi niciodată de ea. Până când am primit telefonul dumitale.

Se apropie de masă, unde lăsasem revista, și o puse din nou la păstrare, în sertar. A tras jaluzele și mi-a făcut semn să ne întoarcem în bibliotecă. Ne-am reluat în liniște locurile pe fotolii. Teancul de foi rămăsese pe măsuță, dar nu am făcut eu primul gest pentru a le ridica.

— Ei bine, mai ai să mă întrebi ceva?

Erau multe lucruri despre care aș fi vrut să-l întreb, dar la nici unul dintre ele, îmi dădeam eu seama, nu ar fi vrut să răspundă. Chiar și așa, m-am hotărât să îi pun măcar o întrebare.

— Ea spune că pe vremuri detestați tot ceea ce avea legătură cu apariția în public. Și eu îmi amintesc că ați fost, vreme de ani de zile, un scriitor aproape invizibil. Și este adevărat că, dintr-odată, situația s-a schimbat.

Kloster consimți, ca și cum el însuși ar fi fost surprins de această transformare.

— După moartea lui Pauli am crezut că-mi voi pierde mințile. Aș fi înnebunit, fără îndoială, dacă aș fi

rămas închis aici. Interviurile, conferințele, invitațiile mă obligau să ies, să mă îmbrac, să mă bărbieresc, să îmi amintesc cine fusesem, să gândesc și să răspund ca o persoană normală. Era singurul fir de legătură cu lumea de afară, unde viața își urma cursul. Făceam toate aceste lucruri deoarece știam că, de îndată ce m-aș fi întors aici, aveam să rămân singur, cu un unic gând. Erau excursiile mele în normalitate, modul meu de a-mi păstra luciditatea. Jucam un rol, bineînțeles, dar, când ai renunțat la orice voință de a fi și de a supraviețui, a juca un rol în mod constant poate fi ultima metodă de apărare împotriva nebuniei.

Mi-a făcut un semn să-l urmez.

— Vino cu mine, mi-a spus; mai e ceva ce vreau să-ți arăt.

L-am urmat spre capătul coridorului pe pereții căruia văzusem prima fotografie în penumbră. A aprins o lampă, și holul s-a luminat. Erau poze atârnate de pereți, pe ambele părți, de toate dimensiunile, foarte apropiate între ele, într-o succesiune multicoloră care transforma vestibulul într-un tunel înspăimântător, cu imaginea fetei repetată în toate posturile. Singurul criteriu de ordonare părea să fie acela a suprapunerii.

Am traversat coridorul, și Kloster a spus:

— Îmi plăcea să-i fac poze: astea sunt toate cele pe care am reușit să le salvez.

A deschis o ușă la capătul holului, și am intrat în ceea ce părea să fie un cabinet sau o cameră de serviciu părăsită. Pereții erau goi; era un singur scaun într-un colț și o blibiotecă de metal pe care se odihnea o mică mașinărie dreptunghiulară. Abia când Kloster a stins lumina de pe hol și am rămas pe întuneric mi-am dat seama că era vorba despre un proiector. Peretele din fața noastră s-a luminat, s-a auzit un scârțâit mecanic

și imediat a apărut, întoarsă în mod miraculos la viață, fiica lui Kloster. Stătea aplecată în depărtare, în ceea ce părea a fi un parc sau o grădină. Se ridica deodată și alerga spre cameră, cu un buchețel de flori pe care le culesese din iarbă. Venea spre noi entuziasmată, fericită și, întinzând buchețelul, s-a auzit pentru o clipă vocea ei de copil: „Pe-astea le-am adunat pentru tine, tati". O mână se deschidea pentru a primi florile, în timp ce fiica lui Kloster alerga din nou, îndreptându-se spre grădină. Scriitorul, prin cine știe ce metodă, făcuse ca scena să se repete, și fiica lui se îndepărta și se întorcea fără încetare, cu același buchet în mână și aceste cuvinte care, repetate, sunau tot mai fantasmagoric și mai sinistru: *Pe-astea le-am adunat pentru tine, tati.* M-am uitat în spate. Lumina de pe perete lăsa să se întrevadă o parte din chipul lui Kloster. Era absorbit, țeapăn, adâncit în contemplare, cu ochii ficși și împietriți ca ai unui mort, și numai degetul i se mișca de colo-colo, cu rigiditatea unui robot, pentru a apăsa mereu pe întrerupător.

— Ce vârstă avea când ați făcut filmul ăsta? l-am întrebat. Nu voiam, în fond, decât să-l întrerup, să fug din cripta aceea.

— Patru ani, a spus Kloster. E ultima imagine pe care o am cu ea.

A stins proiectorul și a aprins din nou lumina. Ne-am întors în bibliotecă și a fost pentru mine ca și cum aș fi ieșit din nou la aer. Kloster a arătat înapoia lui.

— În primele luni după moartea ei am stat închis în camera asta. Acolo am început să scriu și romanul. Mi-era teamă, mai ales, să nu cumva s-o uit.

Eram din nou față în față în bibliotecă. S-a uitat la mine cum îmi pun paltonul și adun foile pentru a le băga în servietă.

— Ei bine, nu mi-ai spus încă ce te gândeşti să faci cu astea. Sau încă o mai crezi pe ea şi nu pe mine?

— Din ce mi-aţi spus, am răspuns ezitând, nu ar exista nici un motiv pentru ca Luciana să se teamă de altă nenorocire. Iar această serie de morţi care i-au decimat familia ar fi ceva asemănător excesului de hazard, unei cruzimi a destinului. Dumneavoastră nu vă atrage atenţia?

— Nu chiar atât de mult. Dacă arunci în sus o monedă de zece ori la rând, cel mai probabil este ca ea să se răsucească în aer într-un dans, căzând de trei sau patru ori la rând pe faţa care arată cap sau pajură. Luciana ar fi putut prea bine să aibă parte de o serie de ghinioane şi să îi fi picat numai pajură toţi anii ăştia. Distribuţia nefericirilor, ca şi aceea a darurilor, nu este egală. Şi poate că în destin este inclusă, pe termen lung, şi o formă superioară de administrare a pedepselor. Conrad, cel puţin, spunea asta: *Nu Justiţia este cea care le slujeşte cel mai bine oamenilor, ci accidentul, hazardul, norocul, aliaţii răbdătorului timp, care fac bilanţul egal şi exact.* Dar nu este oare paradoxal să trebuiască să îţi amintesc tocmai dumitale faptul că există şi hazard? Nu eşti dumneata cel care a scris un roman intitulat *Întâmplările*, nu erai dumneata apărătorul înfocat al construcţiilor lui Perec şi al cărţilor de joc ale lui Calvino, atât de mândru să poţi opune învechita cauzalitate în literatură perimatului determinism acţiune-reacţiune? Şi deodată vii aici, în cătarea Cauzei Prime, a demonului lui Laplace, a unei explicaţii lipsite de echivoc, dintre cele pe care le disprefuiai atât de mult. Un roman întreg dedicat hazardului, dar este evident că niciodată nu ţi-ai asumat sarcina de a arunca o mone-

dă în aer, de vreme ce nu știi că hazardul are și el paradigmele sale.

Am rămas tăcut pentru o clipă, susținând privirea disprețuitoare a lui Kloster. Așadar, nu numai că citise acel articol nefericit, ci și-l amintea suficient ca să îl citeze din memorie. Nu-mi dădea oare, împotriva voinței sale și fără să își dea seama, o dovadă a naturii lui răzbunătoare și ranchiunoase? Dar și eu, în fond și la urma urmei, îmi aduceam aminte cuvânt cu cuvânt criticile nefavorabile pe care le primisem, și eu aș fi putut repeta câteva dintre ele. Și dacă asta nu mă transforma pe mine într-un criminal, de ce l-ar fi transformat pe Kloster? În orice caz, m-am simțit obligat să-i dau replica.

— Este adevărat că mă plictisește cauzalitatea clasică în literatură, dar sunt în stare să separ ideile mele literare de realitate. Și presupun că, dacă ar muri patru dintre rudele mele cele mai apropiate, și eu aș începe să mă alarmez și să caut alte explicații...

— Poți cu adevărat? Vreau să spun: să separi ficțiunea de realitate. Bine sau rău, pentru mine ăsta a fost cel mai greu lucru de când am început să scriu la roman. *Ficțiunea se ia la întrecere cu viața*, spunea James, și e adevărat. Dar dacă ficțiunea *este* viață, dacă ficțiunea creează viață, tot la fel de bine poate crea și moarte. Eu eram un cadavru după ce am înmormântat-o pe Pauli. Și cu toate că un cadavru nu poate aspira să creeze viață, încă mai poate crea moarte.

— Ce vreți să spuneți? Că în romanul dumneavoastră există și morți?

— Nu există altceva decât morți.

— Și nu vă e teamă că ar putea deveni... neverosimil?

M-am simțit puțin stupid și mârșav: dorința de verosimilitate în romanele lui Kloster era ceva de care eu însumi îmi bătusem joc.

— Dumneata nu pricepi. Și nu ai putea pricepe. E de-ajuns ca *eu* să cred. Nu e un roman pe care să-l public. Nu e un roman scris pentru a convinge pe cineva. Este, să spunem, o credință personală.

— Dar în romanul dumneavoastră, am insistat eu, susțineți și ipoteza hazardului?

— Eu nu susțin ipoteza hazardului. Ceea ce spun este că *dumneata* ar trebui să o susții. Sau măcar să o iei în calcul. Dar presupun că pot exista și alte explicații, pentru un scriitor cu suficientă imaginație. Până și un polițist ca Ramoneda a putut concepe o altă posibilitate.

— Vă rog! Este singurul lucru pe care-l poate gândi un polițist argentinian: că victima ar putea fi, în același timp, suspectul principal. De ce ar face Luciana așa ceva?

— Din cel mai evident motiv: vinovăția. Pentru că se știe vinovată și își administrează singură pedeapsa pe care crede că o merită. Pentru că tatăl ei, care era un fanatic religios, i-a inculcat biciul și autoflagelarea. Pentru că este nebună, da, dar într-un mod extrem, pe care nici dumneata, nici eu nu ni-l putem imagina. Și, în plus, nu era ea expertă în ciuperci? Nu a studiat ea biologia și cunoștea substanțele care puteau trece neobservate la un examen medico-legal? Nu a fost ea închisă de către fratele ei și știa totul despre relația lui cu femeia aceea?

Kloster spunea toate aceste lucruri fără emfază, cu răceala indiferentă a unui jucător de șah care examinează, din afara jocului, posibilele mutări ale rivalilor.

Am tăcut, și el a arătat din nou spre dosarul transparent de sub brațul meu.

— Prin urmare, ce vei face cu foile astea? Nu mi-ai spus încă.

— Am să le păstrez într-un sertar deocamdată, am răspuns. Și am să aștept: dacă nu mai apar și alte pajuri în acest dans, vor rămâne acolo.

— Dar este un lucru destul de nedrept, spuse Kloster, ca și cum ar fi trebuit să-i bage mințile în cap unui băiat capricios. Dacă-mi aduc bine aminte, Luciana avea o bunică foarte bătrână chiar și acum zece ani. Era internată într-un azil. Dacă nu a murit încă, se poate întâmpla în orice clipă.

Nu am putut detecta în expresia sau în vocea lui nici cea mai mică urmă de amenințare. Părea numai să expună o obiecție logică.

— Nu ar intra în discuție, bineînțeles, o moarte *naturală*, am spus eu.

— Dar nu ți-ai dat seama încă? Pentru Luciana, nici o moarte nu ar fi naturală. Chiar dacă bunica ei ar muri în somn, ar crede că mi-am dat drumul pe horn în jos, pentru a o asfixia cu perna. Dacă își poate imagina că pun otravă în cești de cafea, că presar ciuperci otrăvitoare prin poieni și eliberez deținuți din închisoare, nimic nu o poate opri.

— Dar eu pot judeca singur și fac diferența între patru pajuri și șapte.

— Numărul șapte... spuse Kloster, ca și cum ceva l-ar fi deranjat. N-ar trebui să cazi și dumneata în aceeași capcană. După câte se vede, există o lecție pe care Luciana nu a primit-o de la tatăl ei, cea privitoare la simbolismul biblic. Rădăcina ebraică a lui „șapte" are legătură cu perfecțiunea ciclurilor. Cu acest sens

este folosit numărul șapte în Vechiul Testament. Când Dumnezeu le atrage atenția celor care ar dori să îl ucidă pe Cain, nu vorbește despre o cantitate anume, despre o măsură numerică, ci despre o răzbunare care va fi completă și perfectă.

— Și nu vi se pare că moartea a patru rude apropiate este o răzbunare și așa suficient de „completă"?

Kloster m-a privit ca și cum am fi dus o luptă crâncenă și ar fi recunoscut eforturile mele, dar nu ar fi fost dispus să cedeze cu nici un chip.

— *Eu nu pot să cunosc decât durerea mea*, a spus el. Nu în asta constă, în fond, toată problema pedepsei? O dilemă, cum ar spune Wittgenstein, a limbajului privat. Nu știu cu câte alte morți echivalează moartea unei fiice. În orice caz, nu este o chestiune care să depindă de mine, pe care să o pot controla. După cum ți-am spus, nu fac altceva decât să scriu un roman. Dar nu mai are nici o importanță, văd că nu am reușit să te conving. Și este deja târziu: trebuie să primesc acum o elevă de liceu care vrea să-mi ia un interviu pentru un ziar școlar...

Kloster s-a oprit, poate pentru că a observat un gest de surprindere sau alertă pe chipul meu. Eu, care nu inclusesem în paginile pe care i le dădusem temerile Lucianei cu privire la sora ei, am rămas paralizat, așteptând să-mi mai spună ceva despre fata pe care o aștepta. Dar el mi-a arătat scara, cu un gest fără echivoc, invitându-mă să cobor și să plec odată. În timp ce coboram treptele, m-am întors deodată și l-am văzut în capul scărilor, în picioare, ca și cum ar fi vrut să se asigure că într-adevăr plecam.

— Mi-ați spus la telefon că vreți să mă întrebați ceva, mi-am amintit eu deodată, dar nu mi-ați pus nici o întrebare.

Kloster a făcut un gest asemănător cu un salut.

— Nu-ți face griji: mi-ai spus singur ce voiam să știu.

Opt

De îndată ce am ieșit în stradă, am căutat un telefon public. Nu aveam agenda la mine, dar am sunat la Informații și am cerut numărul Lucianei, după nume și adresă. Câteva secunde mai târziu, vocea unui robot mi-a dictat cifrele, și le-am format imediat, înainte să mi se șteargă din memorie.

— Tocmai am vorbit cu Kloster, i-am spus de îndată ce i-am auzit glasul. M-a expediat pentru că aștepta o fată de la un ziar școlar. E posibil să fie sora ta?

De partea cealaltă a firului s-a lăsat o tăcere încărcată de incertitudine și confuzie, care a durat doar o clipă.

— Da, Dumnezeule, da, spuse ea cu voce sfârșită. Am crezut că am reușit să-i scot din cap ideea asta. Dar, evident, a făcut totul pe la spatele meu. A plecat de curând, n-a vrut să-mi spună unde, dar am reușit să văd că băga o carte de-a lui Kloster în geantă. O carte pe care o citise deja, asta mi s-a părut ciudat. Cu siguranță i-o duce ca să-i ceară un autograf – vocea ei căpătă un accent de disperare. Aș putea să iau un taxi, dar e deja prea târziu, nu cred că o mai pot ajunge din urmă. De unde mă suni acum?

— Sunt la colțul casei lui, la un telefon public.

— Atunci, poate că ai putea să o aștepți și să o oprești... Până ajung eu. Ai face asta pentru mine? Chiar acum cobor să iau un taxi.

— Nu, nu voi face așa ceva, am spus eu pe tonul cel mai ferm. Dar, înainte de orice, ar trebui să stăm puțin de vorbă. Sunt sigur că Kloster nu va încerca nimic prostesc în propria-i casă. E un bar la colț și cred că de acolo se vede intrarea. Ce pot să fac, în orice caz, este să păzesc ușa până vii tu, și stăm de vorbă din nou. Am să te aștept așezat la o masă de lângă fereastră.

— Bine, s-a resemnat ea. Plec chiar acum. Sper numai să nu te fi convins și pe tine Kloster.

Am intrat în bar, care la ora aceea era aproape gol, și m-am așezat lângă una dintre ferestrele de pe colț, de unde reușeam să văd, pe trotuarul de peste drum, poarta casei lui Kloster. Nici nu-mi comandasem cafeaua când am văzut trecând, aproape lipită de geam, o poșetă în bandulieră pe care aș fi recunoscut-o oriunde. Mi-am lungit gâtul să mă uit afară, dar fata traversase, și un grup de persoane oprite la semafor mă împiedicau să o urmăresc cu privirea de-a lungul străzii. Când în sfârșit pietonii au luat-o din loc, nu mai era nici urmă de Valentina, și poarta mare a lui Kloster tocmai se închidea. Nu reușisem să văd din ea decât acea poșetă moștenită de la Luciana și o mânecă a paltonului albastru-închis.

O jumătate de oră mai târziu, a ajuns și Luciana. Trecând de ușa batantă, s-a privit în sticla ferestrei, făcând un gest grăbit și disperat de a-și aranja părul; mi-am imaginat că telefonul meu o dăduse jos din pat și că abia acum era atentă la înfățișarea ei. Avea fața descompusă, nemachiată, cu ochii sticloși și privirea prea fixă, ca și cum ar fi fost sub efectul unui medicament.

— A intrat? m-a întrebat ea, înainte de a mă saluta.

Eu, care mă ridicasem în picioare, i-am cedat locul ca să poată supraveghea ea însăși intrarea și m-am așezat de cealaltă parte a mesei, în fața ei.

— De curând, da. De fapt, abia am reușit s-o zăresc, dar presupun că ea era: avea poșeta pe care o purtai tu și un palton albastru-închis.

Luciana încuviință printr-o mișcare a capului.

— Un mantou lung. Era tot al meu, i l-am dat ei. La ce oră a intrat?

— Acum vreo zece minute. Dar ți-am spus deja, nu o să i se întâmple nimic. Tocmai am vorbit cu el.

— Și te-a convins. M-a privit în ochi, hotărâtă, ca și cum și-ar fi propus să găsească acolo adevăratul răspuns. Acum îl crezi pe el.

— N-am spus asta, i-am răspuns eu jenat. Dar sunt sigur că nu ar acționa într-un mod atât de *direct*. Și cu atât mai puțin la el acasă.

— Îi poate face alte lucruri, a spus ea pe un ton sumbru. Valentinei nici măcar nu-i trece prin cap: este doar o adolescentă nesăbuită. Nu știe nimic despre el. Cine știe ce imagine și-a făcut prin prisma cărților lui. Dar nu uita că eu îl cunosc și îi cunosc și latura ademenitoare.

— Despre asta voiam să-ți vorbesc, de fapt. Versiunea pe care o povestește el despre ceea ce s-a petrecut între voi este destul de diferită.

Am văzut că trupul ei se retrage dintr-un prim impuls dictat de prudență.

— Presupun că un scriitor poate inventa orice poveste. Ce ți-a spus?

— Că atunci când ai început să lucrezi cu el, nu i-a trecut prin minte nici o clipă să încerce ceva deplasat. Că era prea mulțumit de aranjamentul vostru și de modul în care progresa munca lui, pentru a strica totul

încercând să meargă mai departe. Că te considera frumoasă, dar că nu simțea față de tine o atracție fizică. Mi-a spus că tu ai fost cea care a făcut totul pentru a-i atrage atenția. Mi-a povestit că odată îți dicta ceva despre cicatricea de pe brațul unei femei. Mi-a spus că ți-ai dezgolit umărul și i-ai arătat urma unui vaccin, provocându-l să te atingă.

— I-am arătat semnul pe care îl am, este adevărat. Dar niciodată nu i-am cerut să mă *atingă*. Și nu mi s-a părut că ar fi ceva rău în asta. Nici măcar nu-mi mai aminteam, mi se pare incredibil ca el să dea acum alt sens acestui fapt.

— Mi-a spus că atunci a fost prima dată când te-a atins. Și că tu păreai mândră că reușiseși să-i atragi atenția. Mi-a povestit și că după aceea l-ai lăsat să îți facă masaj la gât.

— Bine, văd că ați devenit prieteni. Cum ai reușit să-l faci să vorbească despre asta? Odată m-a întrebat despre durerea mea de gât. Mi-am aplecat capul ca să-i arăt locul, și el a început să îmi facă masaj. E adevărat că nu m-am opus: nu credeam că ar avea vreo intenție. Aveam încredere în el. Ți-am spus că pentru mine era o figură paternă: nu credeam că s-ar putea gândi la altceva. Dar s-a întâmplat o singură dată.

— O dată... și încă o dată. Mi-a spus, de asemenea, că a doua oară s-a oprit pentru că nu aveai sutien.

— S-ar putea să fi fost de două ori. Iar eu nu prea purtam sutien pe vremea aceea.

— Cu mine purtai, i-am atras eu atenția.

— Pentru că mi-era foarte clar că de tine trebuia să mă feresc. Dar niciodată nu m-am gândit că în mintea lui ar putea încolți astfel de idei. Până să se întoarcă din călătoria aceea și să-l văd deodată transformat

într-o altă persoană, nimic din toate astea nu i-ar fi trecut prin cap. Dar unde vrei să ajungi? Chiar dacă i-aș fi dat vreo ocazie, deși nu i-am dat-o, chiar dacă aș fi greșit atunci când l-am dat în judecată: justifică asta oare ceea ce s-a întâmplat după aceea? Justifică asta moartea întregii mele familii?

— Sigur că nu, am recunoscut eu. Nu justifică moartea nimănui. Voiam numai să știu dacă până aici, în această parte a poveștii, mi-a spus adevărul.

— Toate acestea s-au întâmplat, a spus ea, ferindu-și privirea, dar el a tras concluzia greșită. Pe de altă parte, ți-am spus de mii de ori că mi-a părut rău că l-am dat în judecată. Dar nu pot să cred că asta e pedeapsa pe care trebuie să o ispășesc.

— De fapt, te consideră răspunzătoare pentru moartea fiicei sale. Aici aveai dreptate.

I-am povestit ceea ce îmi dezvăluise Kloster despre relația cu soția lui, despre temerile care nu l-au slăbit de când se născuse Pauli, despre pactul tacit pe care îl făcuseră în ultimii ani. Luciana, care nu părea să știe sau să-și fi imaginat niciodată ceva asemănător, era tot mai uimită. I-am povestit despre reacția și izbucnirea soției atunci când citise acuzația din primul paragraf al scrisorii, despre hotărârea imediată de a divorța și trucul prin care îl îndepărtase pe Kloster de fiica lui, folosindu-se exclusiv de acea acuzație. I-am povestit despre cum a locuit Kloster la hotel, așteptând să fie lăsat să-și revadă fiica, și despre ce se petrecuse în cele din urmă, în ziua vizitei sale. Am încercat să repet cu exactitate cuvintele folosite de Kloster când îmi povestise despre după-amiaza aceea, în clipa în care dăduse telefon și până când găsise cadavrul fiicei sale scufundat în cadă. I-am povestit despre criptă, despre galeria

de fotografii și despre filmul cu fiica lui și bucheţelul de flori. Când am terminat, ochii Lucianei străluceau, scăldaţi în lacrimi.

— Dar eu nu sunt vinovată pentru nimic din toate astea, s-a tânguit ea.

— Sigur că nu, am spus. Însă el crede că eşti.

— Dar de vreme ce a fost soţia lui... Soţia lui a fost, în orice caz, spuse ea fără vlagă.

— El crede că ceea ce a distrus pactul a fost scrisoarea ta. Era sigur că ar fi putut păstra acest acord dintre ei încă vreo câţiva ani, până când Pauli ar fi crescut suficient. Aşa mi-a spus: crede că fiica lui ar fi fost încă în viaţă dacă soţia lui nu ar fi citit scrisoarea aceea. Şi mai aveai dreptate în privinţa unui lucru: faptul că şi-a petrecut vara următoare la Villa Gesell nu a fost o simplă coincidenţă. Mi-a spus că nu putea tolera ideea că tu erai în continuare în viaţă, în timp ce fiica lui murise. Că voia să fie acolo pentru a te face să-ţi aminteşti. Să-ţi aminteşti în fiecare zi, ca şi el. Şi viaţa ta să încremenească în acel moment, aşa cum încremenise şi viaţa lui.

— Dacă n-ar fi fost decât asta... De multă vreme a obţinut acest lucru. Doar vezi cu ochii tăi: a recunoscut că voia să se răzbune. Asta e, în fond, ceea ce voiam să ştiu. Fiindcă nu cred să îţi fi mărturisit că a comis vreuna dintre crime, nu-i aşa?

— Nu. Mi-a spus numai că în ziua aceea, pe plajă, a văzut la plecare, de pe coastă, cum logodnicul tău dispărea în mare. Şi, când a aflat în ziua următoare că se înecase, i s-a părut că vede în acea moarte împlinirea legii ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Mi-a spus că lucrul acesta i-a dat ideea unui roman despre justiţie şi măsura pedepsei.

— Dar nu i-a fost de-ajuns, Dumnezeule, această moarte nu i-a fost de ajuns.

Ochii ei priviră din nou strada, în timp ce mâna pipăia interiorul buzunarului, căutând o batistă. S-a uitat iar la ceas și și-a dus batista la ochi.

— Se poate, am încuviințat eu. Dar el spune că din ziua aceea nu a făcut altceva decât să se ocupe de acest roman. Un roman în care voi doi sunteți personajele principale. M-a asigurat că nu te-a mai văzut niciodată și că nu a știut de moartea părinților tăi până nu a primit scrisoarea ta.

A tăgăduit clătinând din cap și privind încontinuu pe fereastră.

— Minte: era acolo, la cimitir, în ziua înmormântării.

— L-am întrebat: merge acolo în fiecare zi, să viziteze mormântul fiicei lui. Mi-a spus că el nu te-a văzut.

S-a întors cu fața spre mine, nervoasă:

— Presupun că nu mă puteam aștepta să recunoască nimic. Și că avea pregătită câte o minciună pentru orice.

— Dar ceea ce m-a surprins cel mai tare este faptul că părea să-mi spună adevărul. Îmi vorbea de parcă nu ar fi avut nimic de ascuns. A spus chiar ceva ce mi-ar fi putut tăinui, în legătură cu moartea fratelui tău. Ceva ce nu știam: că a păstrat corespondență, în diferite perioade, cu mai mulți deținuți de la închisoarea aceea. Mi-a povestit că poliția a făcut cercetări cu privire la asta și că i-a dat comisarului Ramoneda scrisorile pe care le păstrase.

— Dar ar mai fi putut exista și altele, pe care le-a aruncat, pe care a avut grijă să le arunce, m-a întrerupt Luciana. Poate că a aflat, de la alți deținuți, că acest asasin ieșea să fure. Și dacă-l urmărise pe fratele meu și știa despre relația lui cu soția lui, nu mai trebuia

decât să trimită câteva scrisori anonime, ca să-l provoace. Pentru că el a scris mesajele alea. Am știut de îndată ce le-am văzut. Pe mine nu mă putea păcăli.

— Mi-a spus că a stat de vorbă cu Ramoneda despre romane polițiste și că, la un moment dat, comisarul i-a arătat scrisorile anonime și i-a cerut o părere despre profilul persoanei care le-ar fi putut scrie. Se pare că Ramoneda credea mai degrabă că le-ai scris tu.

Acel lucru a făcut-o să amuțească pentru o clipă, și am observat că mâinile îi tremurau de indignare.

— Îți dai seama? a șoptit ea. Îți dai seama cum reușește să răstălmăcească totul și să îi ducă de nas pe toți? Te-a făcut să crezi că eu aș putea fi în spatele acestor crime?

— Sincer, nu. Tocmai asta mi s-a părut cel mai ciudat. Kloster pare să creadă că există o altă explicație, mult mai plauzibilă: presupun că este cea despre care scrie în romanul lui. Mi-a spus că nu mi-aș putea-o imagina niciodată.

— Nu există nici o altă explicație: el este. Nu înțeleg cum de te mai poți îndoi. O să lovească iar și iar, până mă va lăsa singură. Până când voi rămâne doar eu. Asta e răzbunarea pe care o caută. Cea pe care a însemnat-o pe pagina din Biblie: șapte pentru unu. Iar acum, în timp ce noi vorbim, Valentina se află acolo, înăuntru, singură cu el. Nu mi-aș putea-o ierta niciodată dacă i s-ar întâmpla ceva. Cred că nu voi mai aștepta nici un minut, spuse ea și făcu o primă mișcare, ca și cum ar fi vrut să se ridice. Am oprit-o cu un gest imperativ.

— Când i-am pomenit de fraza asta din Biblie, mi-a spus că este o greșeală să o interpretez astfel. Numărul șapte ar fi mai degrabă un simbol al desăvârșirii,

al lucrurilor perfect săvârșite. Răzbunarea care i-ar reveni lui Dumnezeu. Chiar dacă este el cel care se află în spatele acestor morți, poate că măsura lui e perfectă.

— În romanul pe care mi-l dicta despre această sectă, numărul șapte nu avea nicidecum un sens metaforic. Îi ucideau, unul câte unul, pe șapte dintre membrii familiei. Asta plănuiește cu mine de la bun început și de aceea nu a publicat niciodată acest roman, pentru a nu se da singur de gol. L-ai întrebat de ce stătea în fața azilului bunicii mele?

Am tăgăduit printr-o mișcare a capului.

— Nu puteam să-i iau un interogatoriu *ca la poliție*, am spus, puțin supărat. Am încercat doar să-l facă să vorbească. Și cred că am reușit.

Ceva din tonul meu a făcut-o să reflecteze, ca și cum, pentru prima dată, ar fi băgat de seamă că fusese nedreaptă cu mine.

— Iartă-mă, ai dreptate, spuse ea. Cum ai reușit să-l faci să te primească?

— I-am spus că scriu un roman despre această succesiune stranie de evenimente tragice legate de persoana ta și că vreau să aflu care este versiunea lui. Mi s-a părut, în același timp, un mod de a-l înștiința că mai este cineva care știe ce ți se întâmplă.

Am observat că Luciana nu mă mai asculta și se uita în direcția porții casei lui Kloster.

— Slavă Domnului, a șoptit ea. Am văzut-o, tocmai a ieșit.

M-am uitat peste umăr, pe fereastră, dar o pierdusem pentru a doua oară. Evident, se îndrepta în direcția opusă, cu toate că Luciana, din locul în care era așezată, încă o mai putea urmări cu privirea.

— Cred că se duce să ia metroul, spuse ea.

— Teafără și nevătămată, sper, am zis eu. Acum putem să plecăm și noi – și am făcut un gest către chelner, să ne aducă nota.

— Chiar în seara asta am să-i povestesc. Totul. Trebuie să știe cu cine are de-a face, înainte să fie prea târziu. Pot să te sun zilele astea dacă observ ceva ciudat la ea? Îmi dau seama că îmi scapă printre degete, că nu o mai pot supraveghea.

— Plec mâine la Salinas, i-am spus. Să țin un seminar. Lipsesc cincisprezece zile.

A amuțit pentru o clipă, ca și cum i-aș fi spus ceva neașteptat și din cale-afară de brutal. M-a privit și am citit pentru o clipă neajutorarea din ochii ei, lipsită de apărare și în pragul nebuniei. Într-o mișcare spasmodică, aproape involuntară, mâinile ei s-au agățat de ale mele peste masă. Nu părea să-și dea seama de puterea disperată cu care mi le strângea, nici de faptul că unghiile ei mi se adânceau în carne.

— Te rog, nu mă lăsa singură, mi-a spus ea, cu o voce răgușită. De când l-am văzut la azil, am coșmaruri în fiecare noapte. Știu că e pe cale să ni se întâmple ceva rău.

I-am dat încet mâinile la o parte și m-am ridicat în picioare. Nu voiam decât să plec cât mai repede.

— N-o să se mai întâmple nimic, am spus. Acum este conștient că mai știe cineva.

Nouă

Ieșisem din bar ca și cum aș fi vrut să fug, și totuși, când m-am trezit din nou pe stradă, departe de a mă simți în sfârșit eliberat, mi se părea că aud din nou, în liniștea de afară, ultima rugăminte a Lucianei, de a nu o lăsa singură, și nu puteam uita senzația degetelor ei agățate de încheietura mâinii mele. Cu toate că noaptea era foarte răcoroasă, la începutul unui august mohorât și întunecat, m-am hotărât să merg puțin pe jos, fără țintă precisă, înainte de a mă întoarce acasă. Voiam, mai ales, să *mă gândesc*. Am încercat să mă conving că făcusem deja prea mult pentru ea și că nu ar fi trebuit să mă las antrenat de nebunia ei. Mă plimbam pe străzile rămase pustii, pe care nu se vedeau decât magazine închise și tomberoane de gunoi aliniate pe lângă borduri. Din când în când întâlneam câte un vânzător ambulant de cartoane, care-și târa căruciorul în liniște spre câte o stație de tren. Marea de oameni se retrăsese din oraș. Rămăseseră acum mirosul putred al pungilor golite și, din când în când, zgomotul și lumina orbitoare a farurilor câte unui autobuz gol. Crezusem oare cu adevărat, după cum mă acuza Luciana, în inocența lui Kloster? Crezusem, da, că, bucată cu bucată, ceea ce îmi povestise era adevărat. Dar Kloster mi se păruse, în același timp, un fel de jucător care se controla, care putea minți adevărul. Ceea

ce-mi spusese fusese poate adevărul, dar cu siguranță nu tot adevărul. Și, în același timp, în lumina rece a faptelor, așa cum aproape că îmi strigase Luciana, nu părea să existe nici o explicație care să nu-l indice pe Kloster. Pentru că, dacă nu fusese el, ce mai rămânea? O serie de coincidențe incredibile? Kloster spusese ceva despre asta, despre o serie de ghinioane. Reușise să mă facă să mă rușinez, îmi aduceam încă aminte de tonul lui disprețuitor în timp ce îmi vorbea despre seriile de ghinioane, ca și cum și-ar fi închipuit că eu aș fi putut scrie vreo carte fără să știu atâta lucru. Am ajuns pe un bulevard și am văzut un bar al taximetriștilor, deschis încă. Am intrat și am cerut o cafea și o felie de pâine prăjită. Ce voia să spună, de fapt, Kloster? Să mă gândesc la monedele aruncate în aer. Că a nimeri trei capete sau pajuri la rând din zece aruncări nu era un lucru ciudat, ci cât se poate de probabil. Că hazardul are și el paradigmele lui. Am găsit într-un buzunar o monedă argintie de douăzeci și cinci de cenți. Mi-am căutat stiloul și am despăturit un șervețel pe masă. Am aruncat moneda în aer de zece ori la rând și am numărat prima serie de capete și pajuri. Am aruncat de alte zece ori moneda, cu o mișcare tot mai pricepută a degetului arătător, și am notat încă vreo câteva serii pe același șervețel, una sub alta, până când chelnerul mi-a adus cafeaua și pâinea prăjită. În timp ce mâncam, am examinat aceste prime serii, care perforau șervețelul ca un cod secret. Ceea ce-mi spusese Kloster era adevărat, uimitor de adevărat: aproape în fiecare colț erau serii de trei sau mai multe capete sau pajuri. Am desfăcut alt șervețel pe masă și, ca și cum m-aș fi aflat sub un impuls de nestăpânit, am azvârlit moneda cu scopul de a ajunge la o sută

de aruncări și am înghesuit însemnările, ca să le fac să încapă în pătrățelul acela de hârtie. De vreo două ori moneda mi-a alunecat din mână, și zgomotul pe care l-a făcut când a căzut pe masă a atras atenția chelnerului. Barul se golise și știam că trebuie să plec, dar, ca și cum mișcarea aceea repetată ar fi pus stăpânire pe mâna mea, nu puteam să mă opresc din aruncat moneda în aer. Când am scris ultimul rezultat, am citit succesiunea de semne de la început și am subliniat seriile care apăreau. Erau acum serii de câte cinci, de câte șase și chiar de câte șapte semne repetate. Așadar, exista oare, după cum îmi spusese în batjocură Kloster, și o paradigmă a hazardului? Moneda oarbă părea să aibă încă nostalgia repetiției, a formei, a figurii. Pe măsură ce sporea cantitatea aruncărilor, seriile deveneau tot mai lungi. Poate că exista chiar și o regulă statistică pentru a calcula această lungime. Dar atunci, existau și alte forme oculte, alți embrioni de întâmplare în hazard? Alte figuri, alte tiparuri, nevăzute pentru mine, în această succesiune pe care tocmai o notasem? Poate chiar o paradigmă care să explice ghinionul Lucianei? M-am uitat din nou la acea succesiune care se închidea pentru mine ca o scriere indescifrabilă. *Dumneata* ar trebui să susții teza hazardului, îmi spusese Kloster. Am simțit deodată că ceva șovăie în mine, ca și cum o certitudine intimă și constitutivă, de care nici măcar nu eram conștient, ar fi fost distrusă. Rezistasem criticii, strecurate într-o recenzie, cum că romanul meu, *Întâmplările*, era construit, în fond și la urma urmei, pe baza unui element de calcul menit să simuleze cu grijă hazardul. Dar această simplă aruncare de monede se dovedise a fi mai devastatoare decât oricare dintre aceste măsuri de precauție. O aruncare de zaruri nu

va desființa niciodată hazardul, ar fi spus Mallarmé. Și totuși, șervețelul despăturit pe masă desființase pentru totdeauna ceea ce gândeam eu despre hazard. Dacă dumneata crezi *cu adevărat* în hazard, ar trebui să crezi în aceste serii, ar trebui să ți se pară firești, ar trebui să le accepți. Asta era ceea ce voise să-mi spună Kloster și abia acum înțelegeam pe deplin. Dar în același timp – și asta era poate cel mai derutant, ăsta era detaliul înnebunitor – el, Kloster, nu părea să creadă că pajurile Lucianei fuseseră doar o serie cu ghinion. El însuși, pe care îl favoriza și căruia îi convenea cel mai tare această ipoteză, fusese suficient de sigur de inocența lui sau de imposibilitatea de a fi pedepsit, pentru a înclina către cealaltă ipoteză. Care? Despre asta nu spusese nimic, insinuase numai că avea să fie scrisă în romanul lui. Dar făcuse o comparație ciudată: marea ca o cadă a lui Dumnezeu. Kloster, ateul feroce pe care-l admirasem, cel care râdea în cărțile sale de orice idee de autoritate divină, vorbise în timpul conversației noastre de mai multe ori în termeni aproape religioși. L-ar fi putut afecta atât de tare moartea fiicei sale? Cel care încetează să mai creadă în hazard începe să creadă în Dumnezeu, mi-am amintit. Așa stăteau lucrurile? Kloster credea acum în Dumnezeu sau totul fusese doar o grijulie punere în scenă pentru a convinge un unic spectator? Am chemat chelnerul, am achitat nota și am ieșit din nou în stradă. Trecuse de miezul nopții, și nu vedeai decât cerșetori chirciți pe cartoane. Ultimele camioane de gunoi își clămpăneau în depărtare mandibulele de metal. Am dat colțul unei străzi laterale și m-a atras în mod irezistibil o scânteiere neașteptată ce lumina trotuarul dintr-o vitrină. M-am apropiat și m-am oprit. Era vitrina unui mare magazin de mobilă,

și în fața ochilor mei, tainic, incredibil, un incendiu izbucnea înăuntru. Preșul de la intrare era deja în flăcări, ondulându-se lent, într-o poziție nefirească, ce părea să-l ridice de la pământ. Răspândea fum și scântei, care au ajuns deodată în dreptul unui cuier și al unei măsuțe de cafea aflate aproape de intrare, făcându-le să ardă cu flăcări mari, tot mai înalte. Cuierul s-a prăbușit deodată într-o ploaie de foc și a atins căpătâiul unui pat matrimonial. Abia atunci am observat că în vitrină era aranjat interiorul unui dormitor ideal, cu noptierele și leagănul unui bebeluș așezate într-o parte. Peste pat era așezată o pilotă bulgărească, ce a luat foc cu o combustie bruscă și flăcări sălbatice. Totul se petrecea în aceeași liniște imperturbabilă, ca și cum vitrina nu ar fi lăsat să treacă zgomotul provocat de flăcări. Îmi dădeam seama că vitrina ar fi putut exploda în orice moment, însă nu reușeam să mă îndepărtez de spectacolul acela hipnotic și orbitor. Totul se răsucea frenetic în fața ochilor mei, fără să se fi declanșat încă nici o alarmă, fără ca nimeni să se fi ivit pe stradă, ca și cum focul ar fi vrut să-mi spună ceva strict personal. Camera, leagănul, simulacrul de căsuță, toate se dizolvau și se transformau. Mobilele încetaseră să mai fie mobile și erau din nou lemne, lemnul acela rudimentar, care nu vrea decât să dea ascultare, să se supună, să alimenteze flăcările. Limbile de foc se înălțau acum, într-o imagine unică și violentă, fulgurantă, amintind de un balaur care se răsucește și își schimbă forma încontinuu. Am auzit deodată sunetul isteric al sirenei pompierilor. Am știut că totul era pe cale să se termine și am încercat să mă agăț de această ultimă imagine care nu se lăsa descifrată, ermetică și fabuloasă, din spatele vitrinei. Atrase de zgomot, mă înconjurau acum toate

creaturile famelice ale nopții, beţivani treziți din somn şi copii care dormeau în gurile de metrou. Câteva ferestre s-au deschis deasupra capului meu. Apoi s-au auzit glasuri omeneşti, au urmat ordinele, şuvoiul implacabil de apă, flăcările care dădeau înapoi şi lăsau urme negre pe pereţi. Am plecat pentru că nu voiam să contemplu acest spectacol, mult mai deprimant, al incendiului stins.

Am ajuns acasă foarte târziu şi nu îmi pregătisem încă bagajul pentru călătorie. Avionul meu spre Salinas pleca a doua zi după-amiază, aşa că m-am hotărât să las totul pentru a doua zi dimineaţă. Am avut un somn înţesat de imagini confuze, care se suprapuneau şi mă urmăreau cu recurenţa coşmarurilor. În vis, pe marginea alunecoasă a dimineţii, am crezut că sunt pe punctul de a înţelege ceva: era de-ajuns să pot vedea o succesiune de capete şi pajuri. Am deschis ochii prea repede, cu acea senzaţie de iminenţă a pierderii cu care se scurg imaginile atunci când te trezeşti din somn. Era nouă dimineaţa şi, în timp ce-mi făceam bagajul, mi-am amintit de incendiu. Am coborât să iau micul dejun într-un bar şi să citesc ziarul şi am căutat ştirea fără prea multă speranţă, gândindu-mă că nu fusese decât un incident minor, care poate nici nu merita să fie menţionat. Şi totuşi, era acolo, într-una dintre paginile din interior, în rubrica *La închiderea ediţiei*. Era un articol foarte scurt, cu titlul *Incendii*. Se referea în primul rând la un alt incendiu, tot într-un magazin de mobilă, care fusese aproape mistuit. Puţin mai jos se adăuga că în aceeaşi noapte avuseseră loc „alte două dezastre, foarte asemănătoare", în două magazine de mobilă din cartiere diferite. Unul dintre ele era cel pe care îl văzusem eu, dar abia dacă se pomenea adresa, fără nici un alt

detaliu. În articol se menționa faptul că se efectuau primele investigații pentru a stabili dacă fuseseră accidentale sau provocate. Și asta era tot: nu se risca nici o ipoteză, doar promisiunea vagă că investigația poliției se desfășura pe mai multe piste.

Am împăturit ziarul pe masă și am cerut încă o cafea. Trei incendii în trei magazine de mobilă, în aceeași noapte. Dincolo de capete și pajuri, acest lucru chiar că nu putea fi întâmplător. O amintire a început să se zbată în străfundurile memoriei mele, încercând să iasă la suprafață. Un chip care se întorcea, vehement și batjocoritor, împroșcând fraze și teorii care se susțineau numai pentru o clipă, ca niște baloane plutind în văzduh, așezat la o masă de cafenea de pe strada Corrientes, mijind dindărătul fumului neplăcut al țigării sale. Îl vedeam din nou, cu codița și barba lui, înconjurat de fețe tinere și îmbujorate, printre care și fața mea. De la studenți și aspiranți, la scriitori care se luptau să se așeze lângă el și-l ascultau scuipând fraze și scufundând sau consacrând cărți cu o singură frază: o ciudată mașină vorbitoare de răutate și sarcasm, care avea totuși sclipiri neașteptate, scântei dăinuitoare. La el, și nu la un piroman în accepțiunea primară a cuvântului mă gândisem mai întâi. Mi se părea că îl aud din nou: se întâmplase oare la bar sau la petrecerea prin care sărbătoriserăm apariția singurului număr al revistei? Cineva vorbise despre arta efemeră și spectacolele stradale: urma de vopsea și cercul de cretă al lui Greco[1] în jurul trecătorilor. Altcineva a amintit sculptura subversivă: cărămida care zboară în capul criticului. El propusese atunci incendierea magazinelor de mobilă.

1 Referire la Alberto Greco, artist argentinian. (N. tr.)

Nu erau ele oare, pe dinăuntru, căsuța burgheză perfectă? Patul nupțial, leagănul pruncului, masa rotundă în jurul căreia se așeza familia să mănânce, bibliotecile menite a etala vechea cultură. Liniștitoarea măsuță de cafea din living. Totul era acolo, spunea el, iar ochii îi străluceau, răi, provocatori. Dacă voiam într-adevăr să fim incendiari, magazinele de mobilă din Buenos Aires erau la îndemâna noastră, în așteptarea primului băț de chibrit. Ar fi irezistibil. Contagios. Un oraș în flăcări, într-o singură noapte. Focul: supremul și ultimul manifest artistic, forma care consumă toate formele.

Dar putea fi el, după atâția ani? Știam că nu: îl reîntâlnisem odată pe stradă și mă surprinsese să-l văd la costum și cu cravată. Mi-a povestit, cu un aer de satisfacție abia disimulată, că lucra într-un departament de la Cultură. Eu exagerasem cu neîncrederea: acum *lucra*? Și încă pentru *guvern*? A zâmbit, destul de jenat, dar a încercat, și el, să revină la ceea ce simțea în trecut. Tocmai, că nu era vorba despre lucru, s-a apărat el. Era un fel de pensie, pe care i-o dădeau contribuabilii răbdători și minunatul partid peronist. Îndeplinea, în fond și la urma urmei, porunca lui Duchamp. Artistul trebuie să profite de tot ce i se oferă, cu condiția să nu se autocondamne la sudoarea frunții: moșteniri, burse, binefaceri. A făcut o față cinică: și, de ce nu, departamente de cultură.

Nu, nu putea fi el. Dar, în același timp, îmi revenea în minte altă frază pe care-l ascultasem rostind-o în acel trecut îndepărtat: nu trebuie să se scrie despre ceea ce s-a întâmplat, ci despre ceea ce s-ar fi putut întâmpla. Pentru prima dată după multă vreme, am simțit că am în fața mea o *temă*, că incendiul din noaptea trecută avusese în el ceva providențial și că acum scurta

coloană de ziar, modestul mister al magazinelor de mobilă, toate îmi vorbeau în chip tainic. Am ieșit pe stradă și, în acea ușoară stare de euforie a fericirii redobândite, am cumpărat de la o librărie un caiet gros cu coperte cartonate, pentru a-l lua cu mine în călătorie. Aveam să mă bucur, la urma urmei, la Salinas, de toate acele dimineți libere pentru a scrie: poate reușeam să pun pe picioare un roman. Am urcat în apartamentul meu să-mi iau bagajul, și de îndată ce am deschis ușa am văzut pe telefon clipirea roșie și amenințătoare a butonului robotului, asemenea unui pistol îndreptat spre mine. Am apăsat pe tastă și am auzit vocea Lucianei. Frazele erau sacadate, rostite pe un ton vlăguit și disperat, ca și cum i-ar fi fost greu să le pună cap la cap. Vorbise cu sora ei în noaptea precedentă, îi povestise totul, dar simțise că Valentina nu o credea. Că nu voia să o creadă. Îmi cerea, mă ruga, dacă nu plecasem încă în călătorie, să o sun acasă. M-am uitat la ceas și mi-am ridicat bagajul. Am hotărât că apelul sosise prea târziu, când mă aflam deja în drum spre aeroport.

Zece

De îndată ce avionul s-a înălțat deasupra râului și orașul a rămas dedesubt, redus la dimensiunea unei machete, am simțit, odată cu subita senzație de imponderabilitate dată de faptul că eram suspendat la înălțime, o senzație de ușurare, ca și cum întreaga poveste a Lucianei, conversația cu Kloster și chiar și incendiul le-aș fi putut vedea acum la o scară mai mică și inofensivă, îndepărtându-se, diminuate, în orașul pe care îl lăsam în urmă. Mi-am amintit romanele victoriene în care părinții îi obligau la o călătorie în străinătate pe eroina sau eroul îndrăgostiți de persoana nepotrivită, o călătorie care nu dădea niciodată rezultate și putea sluji numai pentru a încerca puterea dragostei asupra distanței și a trecerii timpului. Dar în cazul meu, trebuia să recunosc, ceva se atenua, ca și cum aș fi reușit cu adevărat *să scap*, și când am văzut, o oră mai târziu, în mijlocul deșertului alb, micul oraș în care nu mai fusesem niciodată, ivindu-se din senin, așezat ca o piesă de domino între liniile orizontului, deasupra oglinzilor sparte și orbitoare ale salinelor, am simțit că mă aflu într-adevăr la o mie de kilometri depărtare.

M-am lăsat în voia protocolului amabil al primirii. Veniseră să mă ia de la aeroport decana și una dintre profesoarele de la Secția Litere și au luat-o, pentru ca eu să văd câte ceva din peisaj, pe o rută ocolitoare, care

lăsa să se întrevadă, pe o parte, puțin din Gran Salina. La intrarea în oraș, care părea o scenă părăsită, cu toate magazinele închise și străzile pustii, m-au anunțat că siesta dura până la cinci după-amiaza. M-au lăsat la hotel și au trecut să mă ia vreo două ore mai târziu, ducându-mă la facultate, unde urma să țin prima prelegere.

Se dorea a fi un seminar post-universitar, la care eu urma să țin cursul meu veșnic despre avangarda literară, dar cu siguranță nu putuseră strânge numărul minim de persoane interesate, așa că se aflau acolo și studenți mai tineri, care asistau în calitate de ascultători. Am văzut printre ei, pe al doilea rând, o elevă cu ochii foarte mari și privirea atentă, asupra căreia nu m-am putut stăpâni să nu-mi ațintesc, mai mult decât se cuvenea, privirea. Trecuse multă vreme de când nu mai ținusem un curs întreg, dar, de îndată ce am ridicat creta, am suferit binefăcătoarea transformare, cuvintele mi-au venit pe buze sigure, și s-a întors la mine, ca un câine care încă își mai recunoaște stăpânul, elocința pe care o credeam pierdută pentru totdeauna. În lanțul de afirmații, de dezbateri, de exemple, am simțit, aproape ca pe o hiperventilație, euforia pedagogică. Mi-am amintit de teologii care susțin că simpla activitate de a te ruga stimulează, prin ea însăși, credința, ca o reacție mecanică sau un precipitat. Și în cazul meu fuseseră de ajuns repetarea micilor ritualuri, atingerea cretei de tablă, frazele introductive și probabil – nu puteam îndepărta ipoteza aceasta – privirea interesată a acelei eleve, ca să funcționeze din nou sortilegiul, și cursul pe care îl ținusem de atâtea ori să recapete viață, și vechile glume să-și regăsească locul. Și totuși, la mijlocul expunerii, această veselă siguranță de sine a șchiopătat și am rămas pentru o clipă suspendat deasupra

prăpastiei. Încercam să le vorbesc despre codul folosit de John Cage în partitura sa *Music of Changes*, în paralel cu hexagramele I Ching-ului. Desenasem tabelele pătrate care corespundeau sunetelor, intensităților, duratelor și am vrut să le amintesc la un moment dat cum se obțineau hexagramele, cu șase aruncări de monede care lăsau fiecare linie la mâna hazardului. Dar de îndată ce am pronunțat cuvântul „hazard", ca și cum aș fi rupt un sigiliu, a început să se strecoare insidios în mine seria de capete și pajuri, șerveţelul încleiat de semne, pe suprafața căruia destinul prindea contur. Ce înseamnă pierderea unei convingeri pentru cel care întotdeauna s-a îndoit de toate? Este dorința de nestăvilit și încăpățânarea de a susține și de a afirma chiar și fraza cea mai stupidă. Ceva straniu și înfricoșător mi s-a întâmplat începând din acel moment, până la finalul lecției. De fiecare dată când spuneam ceva, un glas batjocoritor dinlăuntrul meu era pe punctul de a izbucni și adăuga „Sau nu" la finalul frazei. De fiecare dată când enunțam sau dădeam o explicație, glăsciorul voia să strige „Sau poate dimpotrivă". Dacă eram pe cale să închei un raționament (și de fiecare dată făceam eforturi tot mai mari pentru ca propriile-mi concluzii să pară rezultatul unei logici imbatabile), vocea mi-o lua înainte pentru a adăuga, sibilinică, „Dar și opusul ar fi la fel de valabil". Ceva se stricase, ceva cu siguranță era cusut cu ață albă în această conversație lăuntrică. Îmi pierdusem încrederea, și acum pauzele mele erau tot mai lungi, iar glasul îmi șovăia într-un mod cumplit. Am simțit cum mâinile încep să îmi transpire și m-am bucurat, uitându-mă la ceas, că puteam anunța sfârșitul orei. Mă aflasem la un pas de dezastru, dar poate că ceilalți puneau comportamentul meu pe seama

oboselii. Mă întrebam, mai ales, ce gândise oare eleva mea. Chiar de atunci, chiar din prima clipă, consideram în sinea mea, în mod absurd, că îmi fusese destinată ca un răsfăţ, ca o parte a protocolului de întâmpinare. Mi-a fost teamă la început că nu va veni la cina la care erau invitaţi profesorii, dar din fericire îi fuseseră încredinţate sarcini administrative legate de şederea mea acolo şi, în timp ce semnam nişte hârtii, am putut schimba câteva cuvinte cu ea şi am reuşit să o conving să ne însoţească. În privinţa ordinii în care eram aşezaţi la masă, în schimb, n-am putut face nimic pentru a o avea aproape şi a trebuit să mă resemnez, privind-o de departe mai mereu.

M-am trezit devreme în dimineaţa următoare şi, însufleţit de micul dejun de la hotel, de lumina soarelui care pătrundea pe fereastra camerei mele şi de aspectul neîntinat al caietului pe care-l luasem cu mine, mi-am propus să îmi încep romanul despre artiştii incendiatori. După nici două ceasuri, acest puseu de fericire pierise şi m-am hotărât să fac o plimbare pe străzile oraşului. Am vizitat două sau trei galerii comerciale, am intrat şi am ieşit dintr-o librărie deprimantă, m-am plimbat pe străzile din centru, şi înainte de ora prânzului mi s-a părut că ştiu deja totul, ca şi cum aş fi văzut, în această primă plimbare, tot ceea ce avea de oferit oraşul. Am mai ieşit o dată în timpul siestei şi, paradoxal, la această oră moartă, cu străzi pustii, oraşul mi s-a părut mai interesant. Îmi imaginam mii de persoane în poziţie orizontală, întinse în acelaşi timp în paturile lor, dar îmi închipuiam şi că trebuie să existe excepţii. Unde puteau fi, mă întrebam, oamenii care se opuneau imperativelor siestei? Am străbătut în diagonală piaţa principală. Am cotit pe o stradă laterală şi am văzut

firma de neon aprins în mijlocul zilei și scara monumentală a ceea ce probabil fusese odată un cinematograf. Am urcat dintr-un impuls și am trecut de ușile batante, pășind înăuntru. Era un salon plin de automate cu monede, imens, mochetat. Acolo. Acolo erau. Oameni de toate vârstele, dar mai ales femei mature, cocoțate pe scaune înalte, hipnotizate, tăcute, lăsând să alunece, cu o mișcare mecanică, monedele în găurile de metal. Se afla acolo mai multă lume decât m-aș fi așteptat să găsesc și nu m-ar fi surprins s-o văd în locul acela și pe decană sau pe vreunul dintre elevii mei. Am ieșit din nou în liniștea străzii și m-am mai plimbat puțin. Am văzut alte două sau trei cazinouri identice, și toate erau pline de mușterii, ca și cum întregul popor s-ar fi dedat, în timpul siestei, unei loterii babilonice, oarbe, în fața acelor mașini. În seara aceea am luat cina singur, după ore, și mi-am propus un ultim traseu nocturn. Numai două sau trei baruri erau deschise după unsprezece. În fereastra unuia dintre localurile de lângă hotel așteptau două prostituate prea bătrâne și stridente, care mi-au zâmbit când am trecut, cu o înclinare a capului. Am avut, în acea a doua noapte, înainte de a stinge lumina, în încăperea familiară, senzația că mă aflu prins într-un joc de computer, în care văzusem deja toate scenele care aveau să se petreacă în zilele ce vor urma: măsuța aceea din camera mea, cu caietul deschis, alb încă, puținele galerii comerciale, librăria deprimantă, sălile de joc ciudat de pline la ora siestei, unicul cinematograf, aula facultății, cele două baruri deschise până la ore târzii din noapte. Misiunile eroului pe care îl aveam în fața ochilor erau poate să scrie primul capitol al romanului, să se îmbogățească manevrând unul dintre automatele cu monede, să se culce cu eleva lui.

Primejdiile care îl amenințau: să descopere o neașteptată dependență de joc, să ia vreo boală rușinoasă dacă primea invitația prostituatelor sau poate un mic scandal academic, dacă nu era destul de discret cu eleva.

În zilele următoare a dispărut treptat impulsul sub imperiul căruia cumpărasem caietul. Nici amintirea incendiului nu mi se mai părea atât de vie și tulburătoare ca înainte, devenind aproape ridicolă privită de la depărtare, cu consecințele lui inofensive și câteva mobile arse. Am urmărit pe computerul din holul hotelului știrile apărute în ziarele din Buenos Aires, dar se părea că incendiatorul își oferise o perioadă de odihnă. Mi-am pus în aplicare, în schimb, planul cu eleva, atât cât am putut. La capătul primei săptămâni credeam că pierdusem și asta. Îmi dădeam seama că eram pe punctul de a atinge vârsta pe care o avea Kloster cu zece ani în urmă și că între mine și ea era o diferență la fel de mare ca aceea care îl separase pe el de Luciana. M-am întrebat cu amărăciune dacă și eleva mea le spusese prietenelor ei sau sie însesi, pe același ton scandalizat ca și Luciana, că eu aș putea fi tatăl ei. Am avut totuși ideea neașteptat de fericită de a afișa un orar de consultații într-un birouaș pe care mi-l puseseră la dispoziție. A fost singura care a venit să mă vadă, curajos de singură. Și aș putea spune, în sensul cel mai strict al frazei, că soarta mi s-a schimbat începând din dimineața următoare. Mai târziu mi-a mărturisit că trecerea timpului, faptul că nu ne mai rămânea decât o săptămână, o făcuse să se hotărască. Așa cum se întâmplase și în alte călătorii, m-am gândit din nou că nimic nu îl ajută pe străin la fel de mult ca fixarea datei întoarcerii. Din a doua mea săptămână la Salinas nu-mi amintesc decât trupul ei gol, chipul ei, ochii acaparatori.

Şi dacă aşezasem deja toată lăţimea ţării de-a curmezişul între mine şi povestea Lucianei, m-am simţit în acele zile şi mai departe, în acel univers definitiv îndepărtat, la distanţa insurmontabilă, egoistă şi oarbă care îi desparte pe cei fericiţi de cei nenorociţi. O singură dată, de fapt, m-am gândit la ea. A fost într-o seară, când J. (pe care încă o mai numesc, în sinea mea, eleva mea) şi-a ridicat părul în faţa oglinzii după ce a ieşit de la duş şi, când şi-a aplecat capul spre umăr, pentru a se pieptăna, gâtul ei mi-a apărut în faţa ochilor lung şi dezgolit şi m-a făcut să-mi amintesc, preţ de o fracţiune de secundă, de gâtul Lucianei, ca şi cum, într-un misterios act de milostenie, timpul mi-ar fi restituit, strălucitor, intact, un fragment din trecut. Mai avusesem şi înainte, în timpul plimbărilor prin Buenos Aires sau chiar în timpul diverselor călătorii, în locurile cele mai diferite, acest gen de întâlniri imposibile, cu chipuri pe care credeam că le recunosc din trecut, ca şi cum s-ar fi ivit deodată pentru a mă pune la încercare, cu vârsta dinainte, pe care nu o mai puteau avea. Mă obişnuisem să mă gândesc că era o consecinţă a trecerii anilor: întreaga specie umană îţi devine curios de *familiară*. Dar de data asta impresia a fost mult mai vie, ca şi cum gâtul Lucianei, gâtul pe care-l studiasem zi de zi cu atenţie de îndrăgostit, s-ar fi întors din nou la viaţă, cu fiecare dintre venele şi articulaţiile şi nervurile sale, din nou sculptural şi vibrant, unind bucăţi ale altui trup. Am întins o mână tremurătoare, aproape temătoare, până i-am atins ceafa. J. şi-a întors faţa spre mine pentru a mă săruta, şi iluzia a dispărut.

Două zile mai târziu s-a terminat totul. Am pus notele finale, mi-am pregătit bagajul, am luat caietul în care nu scrisesem nimic şi am lăsat-o pe J. să mă

conducă la aeroport. Ne-am făcut promisiunile obișnuite, pe care – știam amândoi – nici unul dintre noi nu avea să le îndeplinească. Avionul care trebuia să mă ducă înapoi la Buenos Aires a avut o întârziere inexplicabilă de aproape trei ore și, când am decolat de pe aeroport, era deja noapte în toată puterea cuvântului. Am adormit cu fața sprijinită de fereastră o bună bucată de drum, dar cu puțin înainte de a ajunge, când avionul începea să coboare deasupra orașului, m-au trezit niște șoapte agitate din jurul meu. Ceilalți pasageri arătau spre ceva jos, din oraș, și se înghesuiau lângă hublouri. Am ridicat parasolarul de pe propria-mi fereastră și am văzut, printre luminile orașului, râuri și noapte, ceea ce părea să fie jarul a două țigări, ca tăciunii aprinși și tremurători care împrăștiau fum alb spre înălțimi. Cu toate că se aflau la o distanță de zeci de leghe, de sus păreau aproape unite: nu era altceva și, cu toate că mi se părea incredibil, nu putea fi altceva decât focul a două incendii simultane. Romanul pe care eu nu avusesem puterea să-l încep în călătoria aceea părea să se scrie singur, acolo jos.

Unsprezece

Am deschis ușa apartamentului meu și am adunat cele două sau trei facturi și înștiințarea privind cheltuielile de întreținere a casei care îmi fuseseră strecurate pe sub ușă. Nu aveam mesaje înregistrate pe robotul telefonului. Nici măcar de la Luciana. Mă lăsase în sfârșit în pace? Poate că tăcerea ei avea o semnificație mai profundă: nu mă considera o persoană de încredere, o dezamăgisem. Nu reușise să mă convingă, să mă atragă de partea ei, și acum mă repudia. Mi-o puteam imagina închisă din nou în apartament, singură cu obsesia ei, refugiată în cercul familiar și perfect închis al temerilor sale. M-am dus în camera mea, am deschis televizorul și am căutat canalele de știri, dar nici unul din ele nu părea să fi aflat până în acel moment despre incendii. La două dimineața, învins de somn, am stins lumina și am dormit până aproape de amiază.

De îndată ce m-am trezit, am coborât la bar să citesc ziarele. Articolele nu erau mult mai documentate decât cele din urmă cu cincisprezece zile, și m-am întrebat dacă numai pe mine mă intriga acest subiect. Fuseseră, în realitate, trei incendii: două în cartierul Flores, aproape simultane și destul de apropiate între ele – cele pe care le văzusem din avion –, și unul mai târziu, în Montserrat. În cele trei cazuri era vorba, din nou, despre magazine de mobilă, și începuseră în același mod

simplu, dar eficient: puțină benzină strecurată pe sub ușă și un chibrit aprins. Exista acum cel puțin un suspect: diferiți martori dădeau asigurări că au văzut un chinez fugind pe bicicletă cu un bidon de benzină în mână. Am căutat știrea în alt ziar: și acolo se vorbea despre bărbatul cu trăsături orientale. Într-un alt articol se stabilea o legătură cu incendiile din urmă cu cincisprezece zile și se lansa o ipoteză: probabil că omul era plătit de mafia chinezească pentru a incendia magazinele de mobilă fără asigurare. Căutau să-i ruineze pe patronii acestora și să reușească să vândă spațiile respective la prețuri mai mici, pentru lanțuri de supermagazine asiatice. Am lăsat ziarul deoparte cu un amestec de stupoare și neîncredere. Din nou, m-am gândit, culoarea locală îmi venise de hac: cum putea rivaliza grupul meu de artiști incendiatori cu un chinez cu pedale? M-am gândit, decis să țin piept evidenței, că nu trebuia să mă las intimidat de realitatea argentiniană, că trebuia să învăț lecția maestrului și să mă ridic deasupra ei, dar în chip tainic ceva se răsturnase în mine în clipa în care citisem această știre, iar romanul pe care mi-l imaginasem mi se părea acum ridicol și cusut cu ață albă. M-am întrebat dacă n-ar fi mai bine să abandonez ideea cu totul.

Mi-am petrecut restul după-amiezii invadat de o descurajare letargică și m-am gândit la J mai mult decât mi-aș fi imaginat. Rafturile și frigiderul erau goale și, la căderea nopții, am făcut un efort să ies din casă, cu intenția de a-mi face provizii pentru toată săptămâna. La întoarcere, am aprins din nou televizorul și am căutat canalele de știri. Acum informațiile despre incendii ajunseseră la televiziune, și misteriosul chinez se transformase în personajul zilei. Pe unul dintre canale se

arăta un portret robot grosolan și, de pe mai multe casete, un colaj cu fațadele clădirilor incendiate. Pe un alt canal li se luau interviuri patronilor, care arătau mobilele transformate în cenușă, pereții înnegriți de fum și dădeau din cap, mâhniți. Toate acestea îmi erau acum indiferente, străine, ca și cum nu ar mai fi fost vorba despre incendiile *mele*, ca și cum realitatea ar fi fost cu abilitate falsificată pentru a o adapta camerelor de luat vederi. Am schimbat pe alte canale, până am dat de un film, dar am adormit înainte de jumătate. Dormeam profund când, asemenea unei împunsături insistente și dureroase, m-a trezit înainte de miezul nopții soneria telefonului. Era Luciana, care îmi striga ceva ce nu am înțeles din prima clipă. *Ce mai ai de spus acum?* repeta ea, printre hohote de plâns. *Asta punea la cale.* Am înțeles, după câteva secunde, că îmi cerea să deschid televizorul și am căutat telecomanda cu telefonul în mână. Toate canalele transmiteau aceeași știre: un incendiu înspăimântător ajunsese la etajul unei clădiri în care se afla un azil de bătrâni. Focul izbucnise la o prăvălie de mobilă veche, care ocupa parterul. *Magazinul de mobilă veche*, îmi striga Luciana, *a dat foc la magazinul de sub azil.* Vitrina explodase, și flăcările cuprinseseră un copac enorm de pe trotuar. Trunchiul se preschimbase într-o torță pe care urcau limbile de foc. Încă mai ardeau câteva ramuri în fața balcoanelor de sus. Pompierii reușiseră să pătrundă, dar nu scoseseră până atunci decât cadavre: mulți dintre bătrâni nici măcar nu puteau să se dea singuri jos din pat, și fumul îi asfixiase.

— M-au sunat de la spital: bunica mea e pe prima listă de morți. Trebuie să mă duc să fac eu identificarea, pentru că Valentina e încă minoră. Dar nu pot. Nu

pot! strigă ea, disperată. Nu aș mai face față încă unui drum la morgă, încă unei înmormântări, perindării coșciugelor. Nu mai vreau să văd sicrie. Nu vreau să fiu din nou nevoită să fac identificarea.

Începu iar să plângă, un plânset egal, care pentru o clipă mi s-a părut că avea să se transforme într-un urlet.

— Merg eu cu tine, i-am spus. Așa facem – și m-am străduit să dau vocii mele tonul imperativ și practic cu care tații încearcă să-și calmeze copiii neliniștiți. Recunoașterea nu trebuie făcută de urgență, important este să te liniștești. Ia acum o pastilă. Ai ceva prin casă?

— Am, da, mi-a spus ea, trăgându-și nasul printre sughițuri și hohote de plâns. Am luat una, înainte să te sun.

— Foarte bine: mai ia una. Una singură și așteaptă-mă. Să nu faci nimic între timp. Închide televizorul și rămâi în pat. Am să ajung cât pot de repede.

Am întrebat-o dacă era cu sora ei, și glasul i s-a transformat în șoaptă.

— I-am povestit. Chiar în ziua în care ne-am întâlnit, când a ieșit din casa lui. I-am povestit totul, și nu m-a crezut. I-am spus că nici Bruno nu mă crezuse, și acum era mort. Tocmai a văzut incendiul, era lângă mine când au sunat, am văzut împreună cum scoteau trupurile pe tărgi, dar nici acum nu mă crede. Nu-și dă seama – și vocea i se frânse, îngrozită. Nu-și dă seama că ea *urmează*.

— Nu te gândi la asta acum. Promite-mi că nu te mai gândești la nimic acum, până când ajung eu. Numai la somn.

Am închis și am rămas câteva secunde cu ochii ațintiți la televizor. Scoseseră deja paisprezece cadavre din azil și încă nu isprăviseră. Nici mie nu îmi venea să

cred. Era, pur și simplu, prea monstruos. Dar pe de altă parte, nu era această multiplicare a trupurilor disimularea perfectă? Numele bunicii Lucianei amestecat și rătăcit pe această listă crescândă de morți. Nimeni nu avea să investigheze asta ca pe un caz de sine stătător: moartea ei va rămâne de-a pururi în umbră, dispărută în tragedia generală. Nici măcar nu va fi socotit un incendiu provocat, ci un accident, o consecință tragică a focului izbucnit la magazinul de mobilă. Poate chiar aveau să-l pună pe seama chinezului, dacă el într-adevăr exista și îl găseau. Era oare Kloster capabil să pună la cale un asemenea plan și să îl și ducă la îndeplinire? Da, cel puțin în romanele sale. Aproape că-mi puteam imagina replica disprețuitoare a lui Kloster: vreți să mă trimiteți la închisoare pentru romanele mele? Am avut atunci un impuls fatal, greșit, pentru care mă căiesc în fiecare zi. Impulsul de a acționa. De a *interveni*. Am format numărul lui Kloster. Nu răspundea nimeni și nici nu se declanșa, după repetarea monotonă a soneriei, vreun robot automat. M-am îmbrăcat cât am putut de repede și am luat un taxi din fața blocului meu. Am străbătut noaptea într-o liniște întreruptă doar de vuietul depărtat al mașinilor de pompieri. Radioul din mașină transmitea știri despre incendii care se împrăștiau ca o maladie în tot orașul și, din când în când, trecea în revistă, bolnăvicios, lista cu numele morților de la azil. M-am dat jos în fața ușii casei lui Kloster. Ferestrele de sus erau închise, și printre zăbrele nu răzbătea nici o geană de lumină. Am sunat la sonerie, inutil, de două sau de trei ori. Mi-am adus atunci aminte ceea ce-mi spusese odată Luciana despre obiceiurile lui Kloster și plăcerea lui de a înota în timpul nopții. M-am dus la barul unde mă întâlnisem

cu ea și l-am întrebat pe unul dintre chelneri dacă prin apropiere se afla vreun club care să aibă bazin de înot. Nu trebuia decât să dau ocol blocului. Am mers cât am putut de repede, până am dat de firmă. Clubul avea o scară de marmură și o ușă giratorie cu o placă de bronz într-o parte. Am sunat la soneria interfonului, și dintr-o gheretă a ieșit un paznic obosit. L-am întrebat unde se află bazinul, și mi-a arătat un afiș cu orarul: închideau la miezul nopții. Într-o ultimă încercare, l-am descris pe Kloster și l-am întrebat dacă îl văzuse. A încuviințat din cap și mi-a indicat scara care ducea spre bar și spre mesele de biliard. Am urcat cele două șiruri de scări și m-am trezit într-un salon mare în formă de U, cu o mulțime silențioasă și concentrată de jucători de poker așezați în jurul meselor rotunde și învăluite de fum. M-au privit cu o umbră de reticență când m-am ivit în capul scărilor, dar după ce s-au asigurat că nu aveau de ce să se teamă, s-au întors la cărțile lor. Abia atunci am priceput de ce clubul respectiv era deschis la miezul nopții: era un tripou abia disimulat. La bar, un televizor fără sonor rămăsese fixat pe un canal de sport. Eram acolo și o masă de ping-pong, căreia i se scosese fileul, și, în spate, două sau trei mese de biliard. La ultima, lângă o fereastră care dădea spre stradă, l-am văzut pe Kloster, care juca singur, cu un pahar așezat pe marginea mesei. M-am apropiat de el. Avea părul dat pe spate și încă ud, ca și cum nu trecuse mult de când ieșise de la vestiar, iar trăsăturile chipului său sub lumina lămpii de pe masă se vedeau clare, ferme. Era concentrat să calculeze o traiectorie, cu tacul sprijinit de bărbie, și, abia când s-a mișcat către un colț al mesei și l-a ridicat pentru a-și pregăti lovitura, m-a zărit.

— Ce faci dumneata aici? Un studiu pe teren cu privire la jocurile de noroc? Sau ai venit să joci cu băieții?

Mă privea senin și ușor intrigat, în timp ce ștergea cu cretă vârful tacului.

— De fapt, vă căutam pe dumneavoastră. Am crezut că vă găsesc la bazin, dar mi s-a spus că sunteți aici.

— Întotdeauna urc aici o clipă după ce înot. Mai ales de când am descoperit acest joc. Îl disprețuiam în tinerețe, îl socoteam, știți, un joc de fanfaroni de bar. Însă are totuși metaforele sale interesante, mica lui filozofie. Ai încecat să-l joci serios vreodată?

Am tăgăduit clătinând din cap.

— E geometrie în principiu, desigur. Și încă din cea mai clasică: acțiune și reacțiune. Regatul întâmplării, ai putea spune dumneata. Oricine poate arăta din afara mesei o traiectorie evidentă pentru fiecare mișcare. Și așa joacă începătorii: aleg traiectoria cea mai directă, nu îi interesează decât să bage în gaură bila cea mai apropiată. Dar îndată ce începi să înțelegi jocul, îți dai seama că ceea ce e cu adevărat important este să controlezi traiectoria bilei albe *după* impact. Și asta e deja o artă mult mai rafinată, trebuie să anticipezi toate ciocnirile posibile, reacțiile în lanț. Pentru că adevăratul scop, măiestria jocului, nu este să bagi, pur și simplu, bila în gaură, ci să o bagi în gaură și să lași bila albă pe masă, așezată în așa fel încât să poți lovi din nou. Din acest motiv, dintre toate traiectoriile posibile, profesioniștii o aleg uneori pe cea mai indirectă, mai neașteptată, pentru că întotdeauna se gândesc la următoarea mișcare. Nu vor doar să lovească, ci să lovească și să nu se mai oprească din lovit, până nu bagă toate bilele. Geometrie, da, dar o geometrie înverșunată. – Se îndreptă spre colțul mesei, acolo unde își lăsase

paharul, luă o înghiţitură şi mă privi din nou, cu sprâncenele uşor ridicate. – Ei bine, care este chestiunea aceea atât de urgentă care te-a adus aici şi nu putea aştepta până mâine?

— Ce vreţi să spuneţi, nu aţi aflat de incendiu? Nu ştiţi nimic? – şi am încercat să detectez pe faţa lui cel mai mic semn de minciună. Dar Kloster rămase imperturbabil, ca şi cum nu ar fi ştiut despre ce îi vorbeam.

— Am aflat că au fost câteva incendii ieri, o poveste cu nişte magazine de mobilă. Nu prea urmăresc emisiunile de ştiri.

— Acum două ore a mai izbucnit un incendiu. Într-un magazin de mobilă veche situat la parterul unui azil. Azilul bunicii Lucianei. Încă mai scot cadavrele din clădire. Bunica Lucianei era pe prima listă de morţi.

Kloster păru să asimileze treptat informaţia şi rămase pentru o clipă consternat, ca şi cum ar fi făcut efortul de a o canaliza pe un anume traseu al gândurilor sale. A pus tacul pe masă şi mi s-a părut că văd în mişcarea mâinii lui un tremur uşor. Se întoarse spre mine cu chipul întunecat.

— Câţi morţi? m-a întrebat.

— Nu se ştie încă, am răspuns. Scoseseră până acum paisprezece cadavre. Dar este posibil să mai moară câţiva, peste noapte, la spital.

Kloster dădu din cap, îşi aplecă apoi capul în faţă şi îşi făcu mâinile streaşină, ca să îşi maseze tâmplele. Se plimbă aşa, de la un capăt la altul al mesei, foarte încet, cu ochii ascunşi în podul palmei. Putea oare să mimeze această emoţie? Părea cu adevărat afectat de veste, dar într-un alt fel, pe care nu reuşeam să-l descifrez. Şi-a ridicat în sfârşit privirea din nou, dar nu a îndreptat-o

spre mine, ci către un punct imprecis, ca și cum ar fi vorbit cu sine însuși.

— Un incendiu, spuse el fără să mă privească, preocupat de acele gânduri neplăcute. Foc, sigur că da. Acum îmi dau seama de ce ai venit să mă cauți aici. Coborî privirea deodată spre mine, într-o căutătură plină de dispreț. Dumneata crezi că am ieșit din casă acum câteva ore cu geanta pe umăr, am dat foc acelui azil și am venit după aceea aici, să înot liniștit de o sută de ori lungul bazinului, în timp ce bătrâneii ardeau și se carbonizau. Asta e ceea ce crezi, nu-i așa?

Am făcut un gest care îmi trăda incertitudinea.

— Luciana v-a văzut, acum două săptămâni, stând în fața acelui azil și privind spre balcoane. De asta m-a căutat, credea că puneți ceva la cale împotriva bunicii ei.

Kloster m-a măsurat cu privirea, fără ca disprețul din ochii lui să dispară cu totul, ca și cum l-ar fi neliniștit faptul că acela era singurul lucru pe care i l-aș fi putut imputa.

— Se poate, se prea poate. În romanul meu a trebuit, de asemenea, să imaginez o moarte într-un azil de bătrâni. Am dat o raită prin mai multe aziluri, din cartiere diferite. Pe unele dintre ele le-am privit doar pe dinafară și am făcut unele constatări. La unul sau două dintre ele m-am prefăcut chiar că vreau să internez acolo o rudă și le-am vizitat. Ați fi surprins să aflați cu câtă ușurință îți deschid unii ușa. Voiam să găsesc vreun detaliu de care să mă folosesc pentru a înscena o moarte cu adevărat ingenioasă. Dar mă gândeam mereu la *o* singură moarte, la *o* persoană. Nu mi-a trecut prin minte soluția asta, atât de simplă și de brutală, în același timp: să rad totul. Să spunem așa, și pe mine mă surprinde de fiecare dată. *Metoda*. Cu toate că,

dacă te gândești bine, focul era o alegere destul de evidentă.

Era acum ceva ciudat în modul în care vorbea, ca și cum s-ar fi referit la o a treia persoană. S-a uitat din nou la mine, cu toate că privirea îi era indecisă, și a început iarăși să se plimbe, în ceea ce părea să fie o luptă furioasă cu sine însuși.

— Dar toți acești morți... bineînțeles că sunt nevinovați, spuse el. Asta nu trebuia să se întâmple. Nu trebuia să se întâmple în nici un caz. E momentul să fie oprit. Și în același timp, e prea târziu. Nu aș mai știi cum să îl opresc.

S-a apropiat de mine, și acum expresia lui se schimbase din nou, ca și cum ar fi vrut să îmi prezinte adevăratul său chip, lipsit de orice mască, și s-ar fi lăsat la mila judecății mele.

— Încă o dată te întreb: crezi că eu am fost? Crezi că eu sunt în spatele tuturor acestor crime?

Am făcut un pas înapoi, fără să-l pot evita. Ochii lui Kloster aveau ceva neomenesc și înfricoșător, ca și cum în pupilele sale ar fi strălucit un soi de nebunie mult mai adânc înrădăcinată și mai întunecată decât cea a Lucianei.

— Nu, nu cred, am spus. Deși nu mai știu ce să cred.

— Dar ar trebui să crezi, spuse Kloster, pe un ton sumbru. Ar trebui să crezi, cu toate că din alte motive. În urmă cu câteva ore, înainte de a veni aici, începusem să scriu tocmai această scenă, moartea de la azil. Am lăsat ideea pe ciornă, pe biroul meu. Și vezi, s-a petrecut din nou. Nu s-a schimbat decât forma. Ca și cum ar fi vrut să-și pună pecetea. Sau să-și râdă de mine. O corecție de *stil*. De fiecare dată s-a întâmplat așa. Nu trebuia decât să scriu. La început, am încercat

să mă conving pe mine însumi că nu sunt decât simple coincidențe. Coincidențe, desigur, foarte stranii. Prea exacte. Dar dictarea... începuse deja. Presupun că aș putea spune că e o operă în colaborare.

— În colaborare... cu cine?

Kloster m-a privit neîncrezător, ca și cum ar fi ajuns prea departe și deodată s-ar fi îndoit că mi-ar putea încredința acea mărturisire. Sau poate pentru că era prima oară când se hotăra să povestească.

— Am încercat să-ți spun, prima dată când am vorbit, când am recunoscut că nici eu nu cred că morțile au survenit în mod cu totul întâmplător. Dar nu aș fi putut, în acel moment, să pun totul în cuvinte. Era unica explicație posibilă și, în același timp, singura pe care nu ar fi crezut-o nimeni. Nici măcar eu nu o credeam întru totul... înainte să se întâmple asta. Este posibil ca nici dumneata să nu o crezi acum. Dar îți aduci probabil aminte că ți-am pomenit prefața la *Caietele de însemnări* ale lui Henry James.

— Da, mi-aduc aminte perfect: mi-ați spus că ați luat de acolo ideea de a dicta romanele dumneavoastră.

— Mai e ceva în cartea aceea. Ceva care se dezvăluie în niște însemnări intime, strecurate printre acele notițe, și la care nu m-aș fi așteptat niciodată de la ironicul și cosmopolitul Henry James. Avea, sau credea că are, un spirit protector, un „înger bun". Uneori îl numea „demonul răbdării", alteori *daimon*-ul său. Sau, de asemenea, „geniul binecuvântat" ori „mon bon". Îl invocă, îl așteaptă, îl percepe uneori așezat lângă el. Spune chiar că îi poate simți răsuflarea în obraz. Lui i se încredințează, pe el îl cheamă când nu are inspirație, pe el în așteaptă de fiecare dată când se instalează într-o nouă cameră pentru a scrie. Un spirit tutelar,

care l-a însoțit toată viața... până când a început să dicteze. Poate că ăsta e cel mai remarcabil lucru consemnat în *Caiete*: dispariția oricărei referințe la îngerul său începând de la data la care altă persoană a intrat în camera lui de lucru. De când cuvintele dictate cu voce tare au luat locul rugăciunii în tăcere. Ca și cum această colaborare secretă s-ar fi întrerupt pentru totdeauna. Mi-aduc aminte că atunci când citeam aceste invocări ale îngerului celui bun, nu mă puteam stăpâni să nu zâmbesc: abia dacă reușeam să mi-l imaginez pe venerabilul și distinsul James rugându-se ca un copil unui prieten invizibil. Mi se părea pueril, în același timp ridicol și emoționant, ca și cum aș fi spionat pe o fereastră ceva ce nu trebuia să știu. Da, râdeam de toate astea și am uitat de ele aproape imediat. Până am început eu însumi să dictez. Și, spre deosebire de James, odată cu dictarea, prin intermediul dictării, am primit și eu o vizită. Doar că nu era un înger bun.

A luat încă o înghițitură, și privirea i s-a pierdut pentru o clipă, până a pus din nou paharul pe marginea mesei și a ridicat spre mine ochii aceia goliți de orice expresie.

— Cred că deja ți-am povestit despre dimineața aceea: începusem să-i dictez Lucianei după mai multe zile de tăcere totală, de paralizie, când am avut deodată o senzație de răpire, de transportare. În timp ce eu îi dictam Lucianei, *cineva îmi dicta mie*. Era o șoaptă imperioasă care învingea orice scrupul, orice șovăire. Scena pe care o aveam în fața ochilor, scena la care mă oprisem, trebuia să fie cu precădere îngrozitoare. Sângeroasă, da, însă și metodică: punerea în aplicare a unei răzbunări cainite. Niciodată până atunci nu trebuise să scriu ceva de genul acela, am preferat întot-

deauna crime mai civilizate, mai puțin stridente. M-am gândit că nu era în firea mea, că n-aș putea face asta niciodată. Și deodată, singurul lucru pe care trebuia să-l fac era *să ascult*. Să ascult acea șoaptă sibilinică și feroce care înfățișa, cu un realism desăvârșit, cuțitul și gâtlejul. Să urmăresc acea voce, acel fir miraculos care nu se dădea înapoi de la nimic, care ucidea și iarăși ucidea. Thomas Mann povestește că, scriind *Moartea la Veneția*, a avut impresia unui plimbări absolute, senzația, pentru prima oară în viață, de a fi „purtat prin văzduh". Și eu simțeam același lucru. Dar nu aș putea spune că vocea aceea mă purta pe brațe cu cele mai bune intenții. Era, mai degrabă, ca și cum m-ar fi târât și dominat, cu o răutate primitivă și superioară, care nu-mi îngăduia să nu ascult. O voce pe care o urmăream cu mare dificultate, care pusese stăpânire pe absolut totul, care părea să mânuiască ea însăși cuțitul, cu o bucurie sălbatică, ca și cum ar fi vrut să-mi spună: e ușor, e simplu, se face așa și așa și așa. Când am terminat de dictat scena aceea, am fost suprins să constat că nu aveam pete de sânge pe mâini. Dar îmi rămăsese ceva din euforia aproape sexuală pe care o dau puseurile de inspirație. O rămășiță a acelui impuls omnipotent. Cred că a fost amestecul acesta diabolic de senzații cel care m-a făcut să mă dau la Luciana. Abia mă întorsesem la realitate când mi-am dat seama că ea mă respingea.

Și-a ridicat puțin capul și l-a mișcat aproape imperceptibil, ca și cum s-ar fi dezaprobat în tăcere și ar fi vrut să alunge pentru totdeauna scena aceea din memorie.

— Mult mai târziu, în timpul nopții, am recitit paginile pe care i le dictasem. Erau ale altcuiva, fără îndoială. Eu n-aș fi putut niciodată să scriu așa ceva. Fără

greșeli, fără ezitări. Un limbaj primordial, cu o forță teribilă și primitivă, care deschidea drumul celui mai profund rău. M-a cuprins groaza când le-am văzut scrise acolo, fixate în tuș pe hârtie, ca și cum ar fi fost dovada incontestabilă că ceea ce trăisem fusese *real*. Nu mai pot atinge acel roman, ca și cum ar fi fost în chip fatal contaminat de scriitura aceea diferită. A rămas acolo, abandonat, cu ultima frază pe care i-am dictat-o Lucianei înainte să se ridice să prepare cafeaua. L-am păstrat într-un sertar și am încercat să uit, să neg prin toate argumentele raționale ceea ce mi se întâmplase. Mai târziu... s-a petrecut succesiunea aceea de catastrofe. Mi-am pierdut fiica, mi-am pierdut viața. Am rămas în afara lumii, golit de orice idee. Nu puteam decât să privesc filmulețul acela, la nesfârșit. Am crezut că nu voi mai scrie niciodată. Până când m-am dus, vara următoare, pe plaja aceea. Și am văzut trupul dispărând în mare. Ca un semn scris pe apă. Oricine ar fi spus că fusese un accident, desigur, și la fel am crezut și eu în clipa aceea. Dar am putut citi și ce îmi spunea semnul respectiv mie. Am știut care era povestea pe care trebuia să o scriu. Nu știam, nu mi-aș fi imaginat că era opera lui, începutul operei lui. M-am întors la Buenos Aires în ziua următoare: nu voiam decât *să încep*. Vedeam deodată totul cu o claritate neașteptată. Vedeam până la capătul tunelului lumina încă slabă, dar inconfundabilă, a subiectului meu. Nu era atât de diferit, de fapt, de cel al romanului despre cainiți pe care-l abandonasem. Doar că avea să se petreacă în contemporaneitate. Avea să fie vorba despre o fată care semăna cu Luciana. Și despre cineva care își pierduse fiica, așa, ca mine. Fata urma să aibă o familie, cu același număr de membri ca familia Lucianei. Spre

deosebire de toate celelalte romane ale mele, în acesta voiam să păstrez o oarecare asemănare cu faptele reale, pentru că simţeam că sursa secretă, rana care avea nevoie de oblojire, era a mea. Nu voiam să uit, nici să mă las purtat, ca în alte texte de-ale mele, de fluctuaţiile imaginaţiei. Subiectul, desigur, avea să se constituie în jurul ideii de pedeapsă. De măsură a pedepsei. Ochi pentru ochi, spune legea Talionului, dar ce se întâmplă dacă un ochi e mai mic decât celălalt? Eu îmi pierdusem fiica, dar Luciana nu avea copii. Putea fi oare fiica mea pusă în balanţă cu acel logodnic trecător, cu care nici măcar nu părea să se înţeleagă prea bine? Îmi întrebam durerea şi durerea mea striga că nu. Am început să scriu cu o determinare spartană, dar ceva părea uscat, stins, înlăuntrul meu, ca şi cum moartea fiicei mele m-ar fi exilat nu numai în afara speciei umane, ci şi în afara propriei mele scrieri. Puţinele rânduri pe care reuşeam să le mâzgălesc zilnic mi se păreau de nerecunoscut, nu reuşeam să descopăr capătul firului, tonul, cuvintele. Atunci, în felul meu, l-am invocat. L-am invocat noapte de noapte, până când mi-am dat seama că nu mai eram singur. Se întorsese. Îl simţeam din nou pe umărul meu. Şi l-am lăsat să acţioneze. L-am lăsat, din nou, să-mi dicteze. Să-mi dea impulsul, acordul, să facă să vibreze diapazonul. A fost ca un dezgheţ extrem de lent, ca şi cum piatra în care mă preschimbasem ar fi început să supureze. Dar scriam din nou şi ştiam foarte bine cui îi datoram asta. În sinea mea îl numeam „Sredni Vashtar" al meu. Şi, deşi invizibil, vocea lui monstruoasă era pentru mine la fel de uşor de recunoscut ca respiraţia cuiva din familie. Era nu numai real, ci şi aproape palpabil, şi mi se părea că oricine ar fi putut semnala în acele pagini

pasajele care îi aparţineau. Adică, aproape toate. Dar aceeaşi mişcare a mâinii, ca şi cum ar fi fost un exerciţiu magic al *musculaturii*, mi-a adus curând vechea mea abilitate de a scrie, mi-a redat ceva din vechea mea fiinţă. El făcuse curentul electric să circule, şi mortul se întorsese la viaţă. M-am întors în mine şi la mine. Mi-am recăpătat vechiul orgoliu, singurul pe care-l am, şi nu mi-am mai dorit compania lui. Am preferat să mă întorc la momentele mele lungi de veghe, la şovăielile mele dintotdeauna, la divagaţiile mele, la propria mea imaginaţie. N-a fost uşor să scap de el. Îl simţeam călare pe grumazul meu, ca bătrânul din mare. Şi bineînţeles că frazele lui cele mai simple erau întotdeauna mai bune. Primordiale, sălbatice, directe. Dar am reuşit să le resping una câte una, în ciuda tentaţiei. Şi la un moment dat am simţit că rămân din nou singur. Am crezut că reuşisem, în sfârşit, să scap de el.

— Când s-a întâmplat asta?

— Aproape un an mai târziu, cu puţin înainte de a scrie scena morţii părinţilor ei. Eu îmi imaginasem că aveau să moară în casa lor de pe plajă, în timpul unei vacanţe de iarnă, din pricina acumulării unor emisii de monoxid de carbon provenite de la o sobă. În fiecare an se întâmplă câte un asemenea accident. Nu luasem în calcul nici o altă posibilitate. Când m-am întors la scrisul pe cont propriu, s-a mai întâmplat ceva: o parte din ranchiuna mea se dizolvase, viaţa îşi reluase cursul, începeam să uit de Luciana. Romanul nu mai era o păpuşă de voodoo în care să-mi înfig acele. Scrisul mă purtase, din nou, într-o derivă benefică, în care acei părinţi nu mai erau părinţii Lucianei şi îi puteam trata din punct de vedere artistic şi puteam imagina moartea care le-ar fi convenit cel mai mult, ca oricărui

alt cuplu de personaje din oricare alt roman de-al meu. În fond și la urma urmei, îmi petrecusem toată viața imaginându-mi circumstanțele unor morți. Și poate pentru că nu mai aveam aceeași sete de răzbunare, mi-am imaginat un final nedureros, în somn, cu amândoi culcați pe patul matrimonial. Am scris scena cu sufletul pe deplin împăcat. Atunci, câteva săptămâni mai târziu, a sosit scrisoarea Lucianei. Părinții ei muriseră *cu adevărat*. Scrisoarea era confuză, prin ea mă implora s-o iert pentru acel prim proces care declanșase totul, dar menționa moartea părinților ei, ca și cum ar fi fost ceva ce trebuia neapărat să știu. Și apărea data morții: *la o zi după ce scrisesem scena*. Am rămas, bineînțeles, mut de uimire. Am căutat știrea în ziarele din urmă cu cincisprezece zile. Acolo apăreau și amănunte. Împrejurările fuseseră întru câtva diferite, dar ca și cum ar fi fost vorba despre o diferență de stil: o moarte mult mai groaznică, dar, în felul ei, naturală.

— Când spuneți *naturală*, l-am întrerupt eu, pentru că mi-am amintit deodată ceea ce gândisem eu însumi, ceea ce fusesem pe punctul de a observa în timp ce mă aflam în pivnița în care era depozitată arhiva de ziare, vă referiți poate la...

— La sensul principal al cuvântului. La faptul că nu a fost nevoie de sobe și hornuri. De nimic legat de evoluție și civilizație. Otrava unei plante. O moarte simplă, primitivă: mi-am dat seama imediat că fusese pusă la cale de el. Și am rămas, după cum sunt convins că înțelegi, absolut impresionat. Una era să percepi prezența lui într-un murmur, în comuniunea ciudată a acelei dictări private sau în rândurile în fond inocente ale unui text, și altceva, foarte diferit, era să admiți că ar putea exista în afara ta și că ar putea ajunge chiar

să ucidă pe cont propriu, în lumea reală. Nu am făcut acest pas. Cu toate că dovada era acolo, în faţa ochilor mei, nu am putut crede că exista o legătură cauzală, că realitatea reacţionase la textul meu. În aceste ultime luni, cum ţi-am spus, îmi revenisem. Puţinele rânduri pe care reuşeam să le pun pe hârtie, cu efort, în fiecare zi, mă restituiseră, de curând, vechii mele fiinţe. Iar vechea mea fiinţă fusese întotdeauna sceptică şi chiar disprețuitoare față de tot ceea ce nu era raţional. Eu eram cel care începuse o carieră ştiinţifică, cel care scrisese pasaje batjocoritoare întregi la adresa oricărei idei de religie. În sinea mea, hotărâsem să consider episodul dictării un puseu trecător, o rătăcire a minţii cauzată de doliu. Asta puteam admite, într-adevăr: că înnebunisem de durere. Chiar şi aşa, deşi refuzam să cred, rămăsesem consternat şi am abandonat romanul în punctul acela. A rămas uitat, într-un sertar, vreme de ani de zile. N-a fost tocmai o teamă superstiţioasă, ci ceva mai profund: motorul secret, setea de răzbunare din mine, se stinsese. Când au murit părinţii Lucianei eu am avut, în sfârşit, cu toate că poate sună monstruos, satisfacţia mea. Ceea ce fusese rana şi durerea mea se atenuase şi, după primul moment de stupoare pricinuit de coincidenţa uluitoare, m-am simţit liniştit, dar era o linişte vinovată, pentru că nu încetam să am impresia că, anticipând şi pregătind acele morţi în imaginaţia mea, eu însumi le provocasem într-un mod tainic şi misterios. În orice caz, proporţiile mi se păreau acum juste şi am fost pe punctul de a-i scrie Lucianei o scrisoare drept răspuns. Într-adevăr, nu mai simţeam pentru ea nici un fel de ranchiună.

— Şi totuşi, la un moment dat, aţi deschis din nou sertarul.

Kloster încuviință, cu o mișcare ușoară a capului.

— Au trecut anii, trei, patru, nu-mi mai amintesc. Nu m-am mai gândit la nimic din toate astea și am publicat între timp alte cărți. Până când, într-o zi, am citit într-un ziar un mic articol despre visele premonitorii. Dumneata știi, noaptea cineva visează că o ființă dragă moare, și în ziua următoare premoniția se îndeplinește, ca și cum visul ar fi cu adevărat o anticipare, săgeata care pornește spre țintă. Articolul era scris de un profesor de statistică, pe un ton batjocoritor. Făcea un calcul probabilistic foarte simplu și demonstra că probabilitatea ca un vis premonitoriu să se îndeplinească este foarte mică, dar nu atât de mică încât într-un mare oraș, ca Tokio sau Buenos Aires, să nu se petreacă această coincidență între două întâmplări: visul lui X și moartea ființei dragi Y. Sigur că, pentru cine a visat așa ceva, coincidența este impresionantă, și nu poate vedea în ea decât un fenomen paranormal, o forță supranaturală, dar cineva care ar putea privi enormul oraș de sus în timpul nopții și ar ține socoteala viselor sale, nu ar fi mai surprins decât cel care își aude numărul strigat la loterie printre cele câștigătoare. Articolul era foarte convingător și m-a făcut să mă gândesc altfel la acea scenă pe care o scrisesem și la moartea părinților Lucianei. Aproape că mă rușinam la gândul că cedasem în fața superstiției, în fond atât de arogante, de a crede că scrisul meu ar fi putut avea acel efect asupra realității. De la distanță, mi se părea acum extrem de clar că nu fusese decât o coincidență între două întâmplări independente, cum le numea acest profesor. În noaptea aceea, o armată de scriitori își imaginau probabil, ca și mine, o moarte sau alta. Dar numai ale mele aveau să se întâmple în

continuare în realitate. Un număr de loterie într-o mare de statistici, pe care mi-l încredinţase hazardul. Am deschis din nou sertarul. Am recitit romanul până în acest punct. Iar de data aceasta m-a surprins altceva. Acel roman, acele pagini... erau cele mai bune pe care le scrisesem vreodată. Ceva şi mai ciudat: nu mai puteam percepe diferenţa dintre cele două scriituri. Nu mai puteam spune care dintre fraze îmi fuseseră dictate. De fapt, tot textul mi se părea în acelaşi timp familiar şi scris de altcineva, dar asta mi se întâmplase şi cu alte ocazii, redeschizând cărţi mai vechi de-ale mele şi găsind acolo fragmente irecognoscibile. Ceea ce vreau să spun este că am hotărât să cred, am vrut să cred, că eu scrisesem fiecare dintre aceste pagini. Că fiecare idee fusese doar a mea. Am vrut *să pun stăpânire* pe roman. Dar ar trebui să spun că, de fapt, el a pus din nou stăpânire pe mine. Nu mi-am putut înfrâna pornirea de a-l continua. Îmi dădeam seama că ar fi, fără îndoială, cea mai bună operă a mea. Poate singura cu adevărat mare. Şi iată, am cedat şi acestei tentaţii arogante, celei de a face ceva „mare". Aşa că m-am întors la ea din nou, în fiecare noapte. Şi a sosit momentul să-mi imaginez moartea fratelui.

— Chiar ştiind ceea ce puteaţi declanşa?

— În roman, răzbunarea trebuia să continue, spuse Kloster, ca şi cum ar fi fost prea târziu să se mai căiască. Dar am avut, ce-i drept, o şovăială. Am avut luni întregi de luptă cu îndoiala şi scrupulele. Am simţit, ca în povestirea lui De Quincey, despărţirea pe muche de cuţit, la marginea prăpastiei, dintre a fi un diletant al crimei şi ceea ce înseamnă să te transformi într-un adevărat asasin. Până când mi s-a părut că am găsit o modalitate. A fost un fals moment de iluminare. Am

crezut că este de-ajuns să-mi imaginez o moarte în circumstanțe cât se poate de improbabile, marcată de coincidențe extreme, pentru ca ea să nu se poată proiecta în realitate. Luciana îmi povestise odată că fratele ei, în timp ce studia Medicina, își făcuse stagiatura la serviciul penitenciar. Era tot ce știam despre el. Pe de altă parte, purtasem, după cum dumneata știi, corespondență cu câțiva deținuți de la mai multe închisori. Am unit aceste două capete ale firului și mi-am imaginat că unul dintre prizonierii de la o închisoare de maximă securitate simulează o convulsie pentru a fi dus la infirmerie. În noaptea aceea avea să fie de gardă fratele Lucianei, devenit acum medic rezident, iar deținutul îl va ucide cu un șiș, încercând să fugă. Scriind scena, am adăugat și alte detalii legate de puținul pe care-l știam despre viața din penitenciar, pentru ca înlănțuirea faptelor să pară mai verosimilă, dar să fie, în mod subtil, cu atât mai improbabilă. Și totuși, *s-a întâmplat din nou*. Din nou, în mod puțin diferit. Din nou, ca și cum ar fi fost versiunea corectată de cineva mai îndrăzneț și mai crud. Și, ca și cum ar fi făcut parte dintr-o operă burlescă, cu o succesiune de fapte și mai insolite. Deținutul nu încercase să fugă: îi deschideau poarta, cu gentilețe, propriii săi temniceri, pentru ca el să iasă de acolo și să fure. Fratele Lucianei nu mai lucra în închisoare, dar în trecerea lui pe la infirmerie o cunoscuse, dintre toate nevestele deținuților, tocmai pe soția acestuia, a celui mai sângeros dintre ei. Am aflat ca și dumneata, ca toată lumea, mai întâi din ziare. În dimineața aceea am citit și am recitit, nevenindu-mi să cred, numele fratelui Lucianei. Coincideau vârsta, profesia, puteam vedea în fotografie asemănarea. Se întâmplase din nou, da.

— Şi exista, încă o dată, un element sălbatic, primitiv, am spus, recunoscând în sfârşit legătura care îmi scăpase: îl ucisese cu mâinile goale, fără să folosească arma.

— Exact: era pecetea lui, am băgat de seamă imediat. Începeam să-i înţeleg metodele, preferinţele: valurile agitate ale mării, otrava naturală a ciupercilor, cruzimea unui om care se aruncă asupra altuia ca la începutul vremilor, cu ghearele şi cu dinţii, ca o bestie umană. Câteva zile mai târziu, a venit să mă viziteze comisarul acela, Ramoneda, şi mi-a arătat scrisorile anonime. Nişte scrisori grosolane, dar cu ţintă precisă, eficiente. Am fost pe punctul de a-i povesti totul, aşa cum îţi povestesc dumitale acum. Dar el avea propria lui teorie. A văzut o carte de Poe la mine în bibliotecă şi a început să-mi vorbească despre *Inima povestitoare*. Despre dorinţa de a mărturisi pe care o observase de mai multe ori la asasini. Mi-am dat seama, din modul în care îmi vorbea despre Luciana, că o bănuia. M-a întrebat dacă aveam vreo mostră care să conţină scrisul ei de mână. I-am dat scrisoarea pe care o primisem cu câţiva ani în urmă, în care îmi cerea iertare. A citit-o cu atenţie şi, în timp ce compara caligrafia, mi-a mărturisit că Luciana fusese internată într-o clinică, suferind de un sindrom numit culpabilitate patogenă. Sunt pacienţi care păstrează în taină un sentiment de vinovăţie pentru un rău săvârşit şi nepedepsit. Caută în mod indirect, în diverse moduri, să se autopedepsească. Mi-a spus că Luciana era obsedată de ideea că avusese o legătură cu moartea fiicei mele. Auzind asta, la atâţia ani după cele întâmplate, am simţit un fel de bucurie târzie şi amară. Eu îmi dorisem ca ea să se gândească la Pauli în fiecare zi a vieţii ei, şi dorinţa îmi

fusese îndeplinită. Ramoneda n-a mai spus nimic altceva, și mi s-a părut foarte clar că, indiferent care erau bănuielile sale, avea să le păstreze pentru sine, fără să acționeze în nici un fel. La urma urmei, îi avea deja pe vinovați, iar pe umeri ducea presiunea unui întreg guvern nerăbdător ca respectivul caz să fie închis și să se pună sub tăcere scandalul fugii. Dar după plecarea lui, m-am întrebat dacă nu era și aceea o altă explicație posibilă. O explicație, în fond, rațională. Am privit din nou fiecare întâmplare în această nouă lumină. Și Luciana ar fi putut amesteca vreo substanță în cafeaua logodnicului ei: studia biologia, știa foarte bine ce să aleagă, și stătea, zi de zi, alături de el. Și Luciana, anul următor, ar fi putut semăna prin pădurice ciupercile otrăvitoare, în timpul unei călătorii fulger la Villa Gesell, de genul căreia vrea să mă acuze pe mine. Nu era ea oare cea care știa totul despre ciuperci? Și tot Luciana, în cele din urmă, putea foarte bine să fi scris scrisorile anonime. Era foarte probabil să știe despre relația fratelui ei cu femeia aceea. Și totuși, a trebuit să îndepărtez această ipoteză înainte de a ajunge prea departe: ceea ce Luciana nu ar fi putut reuși niciodată era acel sincronism înnebunitor dintre datele la care avuseseră loc morțile și evoluția romanului meu. Dar chiar și așa, simplul fapt de a mă fi gândit la o altă ipoteză, și încă la una care venise, pe neașteptate, din afară, m-a făcut să-mi recapăt speranța că ar fi fost loc pentru o explicație rațională, chiar dacă nu-mi trecea mie prin cap nici una. Nu puteam admite, logic vorbind, că acel lucru, care se petrecuse deja de două ori, se putea întâmpla din nou. Am vrut atunci să-l provoc. Am procedat asemenea scepticului care trece dinadins pe sub scară. M-am hotărât să mai descriu o moarte,

ca să-l pun la încercare. Testul ştiinţific al repetiţiei. Asta a fost, în orice caz, justificarea pe care mi-am dat-o mie însumi în acel moment, dar ştiu că era mai mult de-atât. Nu mă deranjează să-ţi spun acum: nu voiam să abandonez lucrul la acest roman. Deşi ştiam că puteam pune în pericol viaţa cuiva. Chiar şi aşa, nu mă puteam resemna cu ideea de a abandona. Astfel încât am început să-mi imaginez circumstanţele următoarei morţi. După cum ţi-am spus, am vizitat diferite aziluri şi m-am gândit la o serie de variante ingenioase. Dar, în realitate, voiam să găsesc o metodă opusă stilului său. *Antagonică* lui. Ideea, în mod ciudat, mi-ai dat-o dumneata, în timpul acelei conversaţii pe care am purtat-o. Atunci am vorbit despre bunica Lucianei şi dumneata mi-ai spus că, desigur, nu ai avea ce să îmi reproşezi dacă ar muri de moarte naturală. De îndată ce te-am auzit, am ştiut că asta trebuia să fie. Simplu şi desăvârşit. O moarte naturală. Care, în acelaşi timp, îmi liniştea oarecum conştiinţa. Nu îmi imaginam şi nu scriam o crimă, ci o moarte pioasă pentru o persoană care zăcea la pat de ani de zile. Astăzi după-amiază, m-am hotărât în sfârşit să scriu prima ciornă. *O* moarte. *O* persoană. Asta e tot ce am vrut să fac. Măcar până aici mă crezi?

Kloster m-a privit în ochi, ca şi cum ar fi aşteptat un răspuns imediat de la mine.

— Nu contează ce cred eu, am spus. Ceea ce contează este ce crede Luciana. M-a sunat azi-noapte, după incendiu: de-asta mă aflu aici. E disperată şi cred că e în pragul nebuniei. I-am promis că mă voi duce s-o văd. Dar aş vrea să merg cu dumneavoastră.

— Cu mine? – şi Kloster făcu o faţă ca şi cum i s-ar fi părut un efort neplăcut până şi numai să se gândească

la această idee. Nu văd la ce-ar ajuta așa ceva. Mai degrabă ar putea să înrăutățească lucrurile.

— Vreau să audă chiar de la dumneavoastră ceea ce mi-ați spus adineauri. Chiar dacă înseamnă foarte puțin: că, de la moartea părinților ei, nu îi mai purtați pică. Eu cred că fie și numai lucrul acesta, spus de dumneavoastră, pentru ea ar schimba totul.

— Și apoi ne-am îmbrățișa creștinește în semn de împăcare? Băiete, dumneata ești chiar naiv. Încă nu-ți dai seama că nu mai depinde de mine? În urmă cu zece ani, în disperarea mea, ateismul meu a cedat și m-am rugat și eu. M-am rugat în fiecare noapte unui zeu întunecat, necunoscut. Această rugă mi-a fost ascultată și se împlinește lent, așa cum am cerut-o eu. A ieșit din mine, dar nu o mai pot face să se întoarcă la mine. Pentru că pedeapsa, întreaga pedeapsă, a fost deja scrisă. *Scris este.*

— De unde știți ce anume este scris? De unde știți că un gest de iertare săvârșit acum nu ar putea schimba totul? Iar dacă ceea ce mi-ați povestit despre romanul dumneavoastră este adevărat, așa cum spuneți, există un lucru elementar pe care l-ați putea face: să nu îl mai scrieți, să îl abandonați acum.

— Aș putea chiar să îl ard, dar asta nu înseamnă că tăvălugul s-ar opri. E în afara mea. Și cred că acum *mi-o ia înainte*: acum, ultima dată, nu a așteptat ca scena să fie scrisă în variantă finală.

— Vreți să spuneți că refuzați să veniți cu mine?

— Dimpotrivă: ți-am spus că aș vrea să opresc asta, numai dacă aș ști cum. Sunt dispus să încerc orice act de iertare vrei. Dar sunt sceptic în privința rezultatului. Nici măcar nu știm dacă ea va vrea să mă vadă din nou față-n față.

— De ce să nu o întrebăm? E pe-aici un telefon de la care am putea-o suna?

Kloster mi-a arătat tejgheaua și i-a făcut chelnerului, pe deasupra capului meu, un gest prin care îi cerea să mă lase să vorbesc. Băiatul a întins mâna fără chef și a scos la iveală un telefon vechi de bachelită, cu un cablu gros, în spirală. Am alergat spre una dintre banchetele de pe margine și am format numărul Lucianei, așteptând răbdător ca discul să revină de fiecare dată în poziție inițială. Am auzit la capătul firului o voce adormită.

— Luciana?

— Nu: Valentina. Luciana s-a dus la culcare. Dar mi-a spus să o trezesc dacă suni.

S-a auzit un alt zgomot pe fir, ca și cum cineva ar fi ridicat un alt receptor, într-o cameră alăturată, și am auzit vocea Lucianei, foarte slabă și schimbată, lipsită de vlagă.

— Spuneai că vii, era un reproș leșinat în glasul ei, ca și cum nu s-ar fi mirat dacă și eu aș fi abandonat-o. Te-am așteptat. Pentru că eu... și repetă cu vocea rătăcită și în șoaptă, ca și cum n-ar fi reușit să scape de acest unic gând, *nu mă pot ocupa de sicriu.*

— Sunt cu Kloster, i-am spus. Vreau să vin cu el, ca să auzi ce are să-ți spună.

— Să vii cu *Kloster*? Acum? Aici? Părea că ideea nu reușea să treacă peste prima reacție de neîncredere. Sau, de fapt, mi s-a părut că percep ceva inert și dezorientat în vocea ei, ca și cum nu ar mai fi putut gândi coerent și s-ar fi agățat de aceste întrebări, care îi alunecau și ele printre degete, fără să le poată prinde. Dintr-odată a râs, un hohot amar, și vorbele ei au părut să-și redobândească, pentru o clipă, firul logic. Da, da,

de ce nu? Să stăm de vorbă tustrei, ca niște prieteni vechi. Nu e amuzant? Prima dată când am venit să te văd, încă mai credeam că există o speranță infimă. Că te-aș putea convinge. Aveam un plan, ceva la care mă gândisem toți anii ăștia. Aveam nevoie doar de puțin ajutor din partea ta. Învățasem de la el. Gândisem totul, până în cel mai mărunt detaliu. Am crezut că i-o pot lua înainte, înainte de a fi prea târziu. *Nu voiam să mor*, mi-a spus ea, pe un ton sfâșietor, și am auzit cum izbucnește în plâns, în tăcere. S-a scurs o clipă înainte ca în voce să revină tonul plin de reproș, tonul unei acuzații voalate. Singurul lucru la care nu m-am gândit, singurul lucru pe care nu mi l-aș fi imaginat niciodată, este că tu l-ai putea crede *pe el*.

— Nu-l cred, am spus. Nu mai știu ce să cred. Dar, într-adevăr, mi se pare că ar trebui să-l asculți. Numai o clipă.

S-a lăsat o tăcere lungă la celălalt capăt al firului, ca și cum Luciana s-ar fi străduit să se gândească la implicațiile și primejdiile vizitei sau ar fi evaluat totul dintr-odată din altă perspectivă.

— De ce nu? a repetat în cele din urmă, dar acum pe un ton extrem de detașat, indiferent, ca și cum nimic nu ar mai fi putut-o atinge. Sau poate (dar la asta nu m-am putut gândi decât după aceea) concepuse un alt plan, în care nu mai avea nevoie de mine, iar această subită acceptare, această docilitate neașteptată, era modul ei de a-l pune în practică. Să ne vedem din nou față-n față. Ca niște oameni civilizați. Mi-ar plăcea să aflu cum te-a convins.

— Numai o clipă. Și după aceea mă ocup eu însumi de sicriu.

— Te-ai ocupa de sicriu ? Ai face asta pentru mine ? şi vocea ei era plină de recunoştinţă, precum cea a unei copile mulţumite că i se face o favoare neaşteptată şi imensă.

— Sigur că da. Tu ar trebui să te odihneşti pentru tot restul nopţii.

— Să mă odihnesc... spuse ea cu jind. Trebuie să mă odihnesc, da. Sunt foarte obosită – şi păru să se învăluie într-o tăcere întunecată. Dar mai e Valentina. E periculos să adorm din nou, pentru că trebuie să am grijă de Valentina. Sunt singura care poate avea grijă de ea.

— Nu o să i se întâmple nimic rău Valentinei, am spus eu şi am simţit exagerarea din vocea mea şi zădărnicia încercării de a o linişti. Se întâmplaseră prea multe de ultima dată când îi spusesem o frază asemănătoare.

— Nu vreau ca el să o vadă, mi-a spus în şoaptă. Nu vreau ca ea să-l vadă încă o dată.

— Voi fi şi eu acolo, i-am spus. Şi nu are de ce să o vadă.

— Eu ştiu ce vrea el. Ştiu de ce vine, a spus ea, ca şi cum ar fi fost din nou cuprinsă de delir. Dar aş vrea ca măcar Valentina să se salveze.

— Trebuie să închid acum, am spus, pentru a o întrerupe. Mi-era teamă mai ales că şi-ar fi putut schimba părerea. În zece minute suntem acolo.

Am închis şi am făcut un semn de încuviinţare către Kloster, care a lăsat tacul sprijinit cu grijă de perete şi m-a urmat spre scară fără să scoată o vorbă.

Doisprezece

Ajung acum la partea cea mai dificilă a povestirii mele. De multe ori după aceea am încercat să rememorez aceste momente, cele câteva minute care s-au scurs după ce am coborât cu Kloster pe stradă. De multe ori am revăzut, ca şi cum ar fi fost fotograme, fiecare scenă în parte, în căutarea a ceva care ar fi putut anticipa ceea ce nu am ştiut să observ decât când a fost prea târziu. Dar faptele, puţine şi fatale, cu toate că am încercat să le întorc după aceea pe toate feţele, nu puteau fi mai concentrate în timp şi spaţiu decât atât. Kloster se retrăsese într-o tăcere ostilă, ca şi cum ar fi fost târât, împotriva voinţei lui, într-o formalitate neplăcută. Ne-am urcat într-un taxi care avea radioul pornit şi i-am indicat şoferului adresa Lucianei. Ne-a atras atenţia că trebuia să facă un ocol, pentru că unele străzi erau închise din pricina incendiilor. Fără ca nici unul dintre noi să întrebe ceva, ne-a povestit că-l prinseseră pe chinez, într-o razie efectuată în cartierul Flores, şi că, percheziţionându-i casa, găsiseră o hartă pe care erau localizate peste o sută de magazine de mobilă. Dar chiar şi aşa, ne-a spus, izbucneau şi alte incendii prin oraş. Găşti plictisite, piromani, reglări de conturi între negustorii de mobilă, care profitaseră de degringoladă, naiba ştie ce era de fapt. Ne vorbea din colţul gurii, cu capul puţin înclinat în diagonală, ca şi cum i s-ar fi

adresat mai degrabă lui Kloster. Dar Kloster nu dădea nici un semn că l-ar fi ascultat. La intersecția cu primul bulevard montaseră garduri, și un polițist devia circulația. Taximetristul ne-a arătat mai sus mașinile de pompieri și o clădire cu fațada înnegrită, din care se ridicau trâmbe de fum negru și tulbure în lumina felinarului. L-am întrebat dacă mai muriseră și alți oameni în aceste incendii, și a tăgăduit clătinând din cap. Singurii morți fuseseră bătrâneii de la azil. Unii erau legați de pat, ne-a spus, și nu putuseră nici măcar să se dea jos. Muriseră aproape toți, ăsta fusese adevăratul dezastru. M-am uitat la fața lui Kloster, care rămânea imperturbabilă, ca și cum nu ar fi ajuns până la el nici un cuvânt din conversația aceea. Vârful piciorului său lovea cu un gest care îi trăda nervozitatea covorașul de cauciuc dinăuntrul mașinii. Nu văzusem pe chipul său nici o urmă de emoție, dar poate că asta se datora numai faptului că se cufundase în gândurile lui și era prea departe de noi. Din când în când privea pe fereastră numele străzilor cu care ne intersectam, ca și cum ar fi așteptat un semn că acea călătorie se va sfârși curând. Ne-am oprit în sfârșit la poarta clădirii în care locuia Luciana. Kloster a coborât primul din mașină și s-a apropiat cu pași nehotărâți de geamurile ferestrelor, prin care se vedea holul gol și iluminat. L-am ajuns din urmă și am apăsat soneria de la ultimul etaj. În liniștea profundă a nopții, am auzit deasupra capetelor noastre zgomotul unei ferestre care se deschide, foarte sus. Am văzut ivindu-se, fugitiv, un chip și am auzit deodată o voce în difuzorul interfonului, despre care nu am reușit să-mi dau seama dacă era a Lucianei sau a surorii ei. Am așteptat în tăcere în fața ușii. Prin geam se auzeau, stins, scârțâitul unicului ascensor și

mormăitul pneumatic al coborârii. Ușa liftului s-a deschis, și a înaintat spre noi, cu o legătură de chei în mână și cu capul plecat, ceea ce am crezut pentru o fracțiune de secundă că era o fantomă: figura intactă și neștirbită a Lucianei la optsprezece ani. Avea pe ea un sacou lung de lână, care nu lăsa să se vadă prea mult din trup, dar puteam vedea la fata aceasta înaltă și suplă, în timp ce făcea cei câțiva pași până la ușă, aceeași ținută dreaptă și dezinvoltă. Și, când și-a dat părul pe spate pentru a căuta în mănunchiul de chei, am văzut într-o clipă că și trăsăturile ei reproduceau, într-o replică atât de perfectă încât devenea ireverențioasă, fața proaspătă a Lucianei, așa cum o cunoscusem eu cu zece ani în urmă. Aceeași frunte senină, aceiași ochi ageri, buzele întredeschise. Era iar acolo, deodată, ca într-un act de iluzionism fără cusur.

— Dumnezeule, e leită Luciana! am reușit să îngaim, și l-am căutat pe Kloster cu privirea, ca și cum aș fi avut nevoie de un martor care să mă readucă la realitate. E leită cu cea care era Luciana, m-am corectat involuntar.

— Da, destul de impresionant, nu-i așa? Și eu am fost uimit prima oară, spuse Kloster, și a trebuit să mă întreb, în timp ce continuam să o privesc cu o fascinație veche și nouă totodată, dacă el o mai văzuse și în alte dăți după acea primă oară.

Singura diferență pe care aș fi putut-o observa era că părea și mai tânără, și mai radioasă decât fusese Luciana la vârsta ei. Dar asta se întâmpla poate tocmai pentru că ochii mei și cu mine aveam acum zece ani în plus.

Ușa se deschise, și Valentina căută mai întâi privirea lui Kloster, fără nici o precauție, fără nici o teamă, ca și cum ar fi existat între ei un fel de încredere tainică.

Îl pupă repede pe obraz și mă privi pe mine pentru prima dată.

— Sora mea mi-a vorbit mult despre tine, a spus ea simplu.

— Cum se simte acum? am întrebat.

— Liniștită. Asta mă îngrijorează cel mai tare. Prea liniștită. De când ai sunat, a rămas așezată în fața ferestrei. Mi-a spus că o să veniți împreună și că o să stea acolo, să vă aștepte. După aceea nu a vrut să-mi mai vorbească. S-a ridicat numai să deschidă fereastra în momentul în care ați sunat.

În timp ce vorbea deschisese ușa liftului, și am început să urcăm în tăcere. În liniștea dimineții zgomotele se amplificau și se auzeau scârțâitul rotițelor și horcăitul ruginit al ascensorului care ne ridica prin tunelul vertical, în care ecourile se multiplicau. Eu priveam acel chip neștirbit, fără să-mi revin încă din uimire, și se întorceau la mine, tot subit redobândite, atracția și emoția pe care ajunsesem să le simt pentru aceste trăsături. Acum că tăcea, iluzia era și mai copleșitoare și pregnantă. Doar că ea nu părea să aibă ochi decât pentru Kloster, cu toate că se străduia, cu stângăcia unei adolescente, să nu se observe acest lucru. Am remarcat, în ciuda urmelor de lacrimi, că se machiase puțin, și am simțit că, dacă eu nu aș fi fost acolo, s-ar fi aruncat cu siguranță în brațele lui, căutând alinare. Poate că, la urma urmei, Luciana avea cu adevărat motive să se teamă. Atunci de ce nu o trimisese în altă parte în noaptea respectivă, sub un pretext oarecare? De ce o lăsase să coboare să ne deschidă ușa și să stea acum față-n față cu Kloster, în spațiul strâmt din lift? În timp ce priveam numerele care se luminau rând pe rând, mi-am adus aminte pentru o clipă că, în conversația telefonică din

urmă cu numai câteva minute, Luciana menționase, într-un mod confuz, ceva despre un plan pentru a-l ucide pe Kloster. Eu îl înlăturasem din minte aproape fără să-i dau atenție, dar poate că într-adevăr, ca o soluție extremă dictată de nebunia ei, își propusese să-l omoare, și docilitatea neașteptată a propunerii mele fusese modul de a-l atrage în casa ei. Poate că acum, în timp ce sora ei cobora să ne deschidă, ea căuta o armă. M-am gândit la toate astea și am exclus din nou această posibilitate, fără să o iau nici o clipă în serios, ca și cum ar fi fost o idee prea fantasmagorică și melodramatică. Și totuși, nici o clipă nu m-am gândit, nu am știut să *văd* cealaltă posibilitate, și mai cumplită, care ne aștepta. Liftul s-a oprit și, când am ieșit din el, în micul spațiu din fața apartamentului, am auzit un strigăt, un strigăt care încă mă mai trezește noaptea, strigătul prelung, îngrozit, al cuiva care se aruncă în gol. Și am auzit din nou, înainte ca Valentina să reușească să deschidă ușa, bufnitura brutală și sinistră a trupului prăbușit pe asfalt. Ne-am năpustit deodată în apartament. Fereastra era deschisă larg. Ne-am aplecat și am văzut trupul frânt al Lucianei, întins jumătate pe trotuar și jumătate în stradă. Rămăsese cu fața în jos, scăldat în lumina spectrală a felinarelor, cu gâtul răsucit într-un unghi ciudat, ca și cum el ar fi fost primul care s-ar fi rupt. Era nemișcat, și o pată de sânge începea să se scurgă într-o parte. Am auzit lângă mine strigătul, preschimbat într-un plâns disperat, al surorii Lucianei, care alerga pe scări în jos. Am rămas singur cu Kloster, și, când am plecat de lângă fereastră, pentru că nu mai puteam să privesc în jos, am văzut o hârtie pe care Luciana o prinsese de clanță. Mâinile mele, de parcă nu mi-ar fi aparținut, tremurau violent, dar am reușit să

mă controlez și am scos-o cu grijă. *Măcar ea să se salveze*, scrisese cu litere mari și grăbite. Era un mesaj destinat mie sau o ultimă implorare adresată lui Kloster? El nu plecase încă de lângă fereastră și, când în sfârșit m-a privit, nu am reușit să identific pe fața lui nici o expresie de groază, de durere sau orice altceva care să amintească de compasiunea unei ființe omenești pentru o altă ființă omenească, ci numai ceva care nu putea fi descris decât ca uimire și mirare intelectuală, ca și cum s-ar fi aflat înaintea operei unui artist mai dăruit.

— Îți dai seama? mi-a spus el șoptit. Din nou el, gol-goluț. Nu putea exista alegere mai simplă, mai elementară, mai potrivită pentru stilul lui. Un principiu cosmic, și îndepărtă arătătorul de degetul mare, de parcă ar fi dat drumul unei particule în aer. Îți dai seama? repetă el: *legea gravitației.*

Epilog

L-am mai văzut pe Kloster încă o dată, la înmormântarea Lucianei. Era una dintre acele dimineți friguroase și strălucitoare care anticipează, la sfârșitul lui august, prin mugurii pomilor fără frunze, prin aerul mai ușor și înmiresmat, ceva din iminența venirii primăverii. Îmi biruisem vechea aversiune față de riturile funerare și reușisem să trec poarta acelei citadele cu panteonuri mâncate de vreme și morminte răspândite pretutindeni, înspăimântătoare. Dacă mă aflam până la urmă acolo, străduindu-mă să înaintez prin marea de cruci de ciment, nu era pentru a îndeplini o ultimă obligație pe care i-aș fi datorat-o Lucianei, nici pentru a-mi liniști sentimentele de vinovăție – pe care vederea gropii dreptunghiulare în pământ nu putea decât să le sporească, ci pentru că mă aflam în căutarea unui ultim răspuns sau, mai degrabă, a confirmării dureroase a unui lucru pe care încă nu-mi venea să-l cred.

Și totuși, îl văzusem desfășurându-se, de la cap la coadă, în fața ochilor mei. Îl surprinsesem în privirea Valentinei îndreptate către Kloster în timp ce urcam cu liftul, și nu reușisem să adun doi cu doi: preferasem să cred că era vorba numai de o admirație platonică pe care i-o deșteptaseră cărțile lui, o pornire adolescentină la care Kloster nu avea de gând să răspundă. Dar văzusem după aceea, în clipele haotice care au

urmat morții Lucianei, energica rapiditate cu care acționase scriitorul. Îl văzusem calmând-o și consolând-o pe Valentina prin ceva ce semăna prea mult cu o îmbrățișare și organizând lucrurile în așa fel încât, după ce am dat declarația, sfârșisem prin a lua un taxi spre casă, năucit încă, în timp ce el rămăsese acolo să se ocupe de tot, și mai ales de ea. Și dacă nu mă arătasem împotrivă, dacă nu reușisem să mă opun, fusese pentru că în casa aceea distrusă, printre lacrimi și disperare, mi-am dat seama că Valentina prefera asta: să rămână singură cu el.

Acum că mă aflam în căutarea celei din urmă dovezi, nu mă deranjează să spun că aveam și eu o ultimă speranță – de a o găsi acolo singură. Revăzând în minte scenele din noaptea aceea cumplită, în ciuda tuturor indiciilor, am crezut că rămânea o posibilitate de a presupune că înclinația pentru el în acel moment tragic se datora figurii paterne pe care o proiecta Kloster asupra ei și durerii ei copleșitoare. De îndată ce avea să se gândească, de îndată ce ar fi găsit un moment să reflecteze, îmi repetam eu, se va vedea nevoită să-l îndepărteze cu groază.

Dar când am găsit în cele din urmă, după ce am înconjurat coșurile crematoriului, drumul spre sectorul din spate, unde se aflau mormintele cele mai recente, i-am văzut din nou împreună, ea cu capul aplecat, ca și cum ar fi spus o rugăciune, și el cu mâna pe umărul ei. Nimeni altcineva nu asistase la înmormântare, pe bucata aceea de pământ încă fără placă se afla un singur buchet de flori, și în liniștea cimitirului păreau un tată și o fiică ce rămăseseră unul pentru altul singuri pe lume. Când m-am apropiat, Valentina și-a ridicat privirea și ceva din ea s-a retras, ca și cum ar fi preferat

să nu mă vadă. Nu m-am putut gândi decât că poate îi aminteam prea mult de avertismentele surorii ei împotriva persoanei căreia hotărâse să i se încredinţeze. Am înaintat totuşi spre ea pentru a-i prezenta condoleanţele, şi Kloster a trebuit să ridice mâna de pe umărul ei. L-am salutat cu răceală şi, vreme de un minut care a părut foarte lung, am rămas toţi trei într-o tăcere stânjenitoare, privind buchetul de flori de pe pământul întunecat, reavăn. La un moment dat, am simţit cum Kloster mă atinge pe cot şi-mi face semn să ne îndepărtăm. Am făcut câţiva paşi într-o parte, până când el s-a oprit şi s-a întors spre mine. Nu părea măcinat de nelinişte, de durere şi, cu atât mai puţin, de remuşcare: doar de curiozitate, de parcă ar fi fost interesat să discute cu mine un detaliu intrigant.

— E ceva ce nu am aflat până acum, mi-a spus. Luciana a lăsat un bilet, nu-i aşa? Un mesaj pe care dumneata l-ai păstrat.

— Pe care l-am păstrat şi l-am predat poliţiei, i-am spus. Dar Kloster nu a părut să înregistreze intenţia din tonul meu.

— Bine, şi ce spunea mesajul?

— *Măcar ea să se salveze*, am zis eu.

Kloster a rămas o clipă tăcut, ca şi cum ar fi repetat pentru sine cuvintele, în căutarea unui sens profund, şi, într-o anumită măsură, le-ar fi aprobat.

— Deşi este o nebunie, nu era totuşi un lucru lipsit de temei, spuse el: a vrut să fie până la sfârşit paznicul surorii sale. Sărmana fată: nici că putea să se înşele mai amarnic. Cum de a crezut că i-aş face vreun rău, când e singura persoană pentru care am reuşit să simt din nou ceva. Persoana care m-a adus înapoi la viaţă. Priveşte în jur, mi-a spus şi a făcut un gest larg, care cuprindea

câmpul de cruci și plăci mortuare. Ăsta era peisajul pe care-l vizitam zilnic. *Toată verdeața va pieri.* Aici e mai ușor decât oriunde să crezi asta. Și totuși, dacă ai venit de suficient de multe ori, știi că și sub plăcile mortuare, cu timpul, începe să crească mușchiul. Vezi deci, credeam că sunt mort, la fel de mort ca toți cei de aici, dar cu toate acestea mai exista pentru mine o speranță. Se întoarse spre Valentina și o privi cu mirare. E o persoană extraordinară, spuse el. Și e cu adevărat curajoasă: n-a vrut să creadă nimic din ceea ce i-a povestit sora ei despre mine.

— Încă nu a împlinit optsprezece ani, nu m-am putut stăpâni să nu-i atrag atenția: la vârsta asta curajul poate fi tradus prin inconștiență.

— Nu a împlinit optsprezece, ce-i drept, spuse el. Nu e de două ori miraculos că s-a lipit de mine? Ei nu pare să-i pese de diferența de vârstă, sper că nici dumitale. Mă privi pentru o clipă cu o scânteiere provocatoare, dar imediat își redobândi buna dispoziție. Ne leagă ceva mult mai puternic: ea a pierdut un tată și eu o fiică.

— Ea și-a pierdut *întreaga familie*, am spus eu, cu un tremur de indignare în glas, dar Kloster nu a părut să-l observe, de parcă i-aș fi semnalat o diferență neesențială.

— Amândoi am pierdut destul, spuse el. Mai cu seamă din cauza asta vreau s-o ocrotesc. Să poată avea o viață nouă. Când toate astea se vor sfârși, va veni să locuiască la mine.

— Sper ca lucrul acesta să nu se întâmple prea curând: o să aibă loc o anchetă.

— O să aibă loc o anchetă? repetă Kloster neîncrezător, pe un ton care mi s-a părut aproape batjocoritor.

Din pricina acelui mesaj obscur, care pare să fie doar alt semn de nebunie? Faptele au fost extrem de clare, nu cred că se poate ajunge prea departe. Toţi trei am văzut şi am auzit acelaşi lucru. Nimeni nu a împins-o.

— Ştiaţi, nu-i aşa? Când v-aţi prefăcut că vă lăsaţi convins să mergem s-o vedem. Când aţi consimţit să mă însoţiţi. Ştiaţi că ea nu ar putea rezista confruntării.

— Cred că dumneata mă supraestimezi. Cum puteam *să ştiu* ceva de genul ăsta? Dar am avut presentimentul că asta nu ar face decât să înrăutăţească lucrurile. Şi te-am avertizat. Poate ar fi trebuit să refuz cu mai multă înverşunare. Dar în noaptea aceea mă părăsise orice voinţă. M-am lăsat condus. Îmi dădeam seama că nu eram eu cel care scria faptele, ci altcineva, aflat înaintea mea.

— De-ajuns cu asta! Nu v-am crezut nici prima dată când mi-aţi spus. Dumneavoastră aţi fost. Dumneavoastră. De fiecare dată aţi fost dumneavoastră.

Ridicasem tot mai mult vocea şi aveam acum arătătorul îndreptat spre pieptul lui. Totul în mine se înfiora din pricina neputinţei. Mi-am dat seama că Valentina întorsese capul pentru a ne privi şi am coborât încet arătătorul.

— Băiete, ar trebui să te îngrijeşti, mi-a spus Kloster cu răceală. Începi să delirezi ca Luciana. Ţi-o spun pentru ultima oară.

A aşteptat să ridic spre el privirea şi şi-a aţintit asupră-mi pupilele, care rămăseseră ciudat de senine, impasibile.

— Nu am pretenţia să crezi ceea ce mie însumi mi-a venit atât de greu să cred, ceea ce eu însumi cred numai uneori. Dar crede măcar asta: singurul lucru pe care l-am făcut, în toţi aceşti ani, a fost să scriu cuvinte pe hârtie.

— Ştiaţi că ea ajunsese la capătul puterilor, am insistat eu. Ştiaţi că e disperată şi că nu ar fi rezistat să vă vadă faţă în faţă.

— Dumneata m-ai târât în casa aceea, cu ideea dumitale stupidă de reconciliere, mi-a amintit Kloster cu duritate, ca şi cum i s-ar fi isprăvit răbdarea în ce mă privea.

Am rămas în tăcere, uitându-ne unul la altul.

— Chiar dacă nu va avea loc o anchetă, i-am spus eu rar, am să am grijă să scriu totul. Despre fiecare moarte în parte. Tot ceea ce mi-a povestit Luciana. Cineva trebuie să afle.

— Mi se pare un lucru bun ca romancierii să scrie romane, a spus Kloster. Aproape ţi-aş spune că mă interesează să văd cum reuşeşte campionul hazardului să mă transforme în Marele Demiurg. Cel care scufundă salvamari fără să-i atingă şi suflă spori prin păduri şi scoate asasini din puşcărie şi dă foc la oraşe. Şi are chiar puteri telepatice pentru a porunci sinucideri! Vei face din mine un super-om mai degrabă decât un asasin. Zău aşa: dumneata ştii cât se poate de bine. Nu poţi scrie toate astea fără să devii ridicol.

— S-ar putea. Dar chiar şi aşa, am să-l scriu şi am să-l public. E ceea ce îi datorez Lucianei. Şi poate că va fi de folos pentru a o proteja pe ea.

M-am uitat în direcţia Valentinei, şi Kloster mi-a urmărit privirea.

— Ea nu are nevoie de nici o protecţie, spuse Kloster. Chiar dacă ţi se pare că seamănă cu Luciana, din fericire există şi diferenţe.

Soarele dimineţii încălzea acum aerul, şi Valentina îşi scoase paltonul. În timp ce Kloster îmi vorbea, pri-

virea mi-a alunecat instinctiv, pentru o clipă, asupra curbei micuțe, dar destul de pronunțate a sânilor ei din profil, tari și fermi pe sub puloverul subțire și mulat pe corp. Se putea referi oare Kloster la *asta*? Într-adevăr, părea că natura profitase de o a doua șansă pentru a face acest ultim retuș. Am întors capul, încercând să ghicesc în privirea scriitorului dacă făcuse aluzie la acest lucru. Dar ochii lui rătăceau pe trupul ei cu o privire diferită, care putea fi deopotrivă aceea a unui tată mândru, care își contemplă fiica deosebit de frumoasă, și cea a unui bărbat captivat de o dragoste recentă. În orice caz, în clipa aceea, în timp ce ținea garda jos, singurul lucru care părea adevărat, de netăgăduit, era că Kloster o iubea cu adevărat pe fata aceasta. A trebuit să-mi repet mie însumi, pentru a nu-mi îngădui să cad din nou în această nouă capcană, că toți monștrii din istorie își păstraseră un loc în inimă și o persoană pentru sentimentele lor tandre. Dar chiar și așa, fără ca măcar să-și fi propus, reușise iarăși. Să mă facă *să mă îndoiesc.*

Kloster m-a privit din nou și s-a dat un pas în spate, ca și cum n-ar mai fi fost prea multe lucruri pe care să ni le putem spune.

— Presupun că nu te pot împiedica să scrii ce vrei. Dar poate în cazul ăsta o să mă hotărăsc și eu să-mi termin manuscrisul. Propria versiune. Nu-mi pare rău decât că toți vor crede că povestea e inspirată din fapte reale. Că mai întâi s-au petrecut faptele. Cauză și efect. Numai dumneata și cu mine vom ști că ordinea a fost inversată.

A privit în jur, de parcă vedea deja romanul încheiat, apoi spre copacii care mărgineau cimitirul, spre

cerul limpede și senin și din nou spre fata care-l aștepta lângă mormânt.

— O să fie un roman diferit de toate cele pe care le-am scris până acum. Nu știu cum va fi al tău, spuse el, dar al meu va avea un final fericit.

Mulțumiri

Lui Carmen Pinilla, pentru prietenia, entuziasmul și încrederea ei. Fără sprijinul ei neobosit, cu greu aș fi reușit să duc romanul la bun sfârșit.

Doctorilor Norberto García și Carlos Presman, pentru sfaturile lor cu privire la medicina legală.

Avocaților (și scriitorilor) Hugo Acciarri și Gabriel Bellomo, pentru prețioasele conversații cu privire la natura pedepselor și justiției de-a lungul timpului.

Fundației Civitella Ranieri, pentru șederea de neuitat în Italia, unde a fost scrisă o parte din acest roman.

Și lui Marisol, pentru tot, și pentru răbdarea cu care a citit iar și iar paginile manuscrisului.

La preţul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea
timbrului literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
cont nr. RO44 RNCB 5101 0000 0171 0001,
B.C.R. Unirea, Bucureşti.

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

DTP
EMILIA IONAŞCU

Corectori
GEORGETA-ANCA IONESCU
ANCA DRĂGHICI

Apărut 2008
BUCUREŞTI – ROMÂNIA

Lucrare executată la C.N.I. „CORESI" S.A.

Guillermo Martínez s-a născut în Bahía Blanca, Argentina, în 1962. Debutează la vârsta de nouăsprezece ani cu volumul de povestiri *La jungla sin bestias*, recompensat cu Premio Nacional Roberto Arlt. În 1984 se mută la Buenos Aires, unde își susține doctoratul în logică matematică. În 1988 scrie un al doilea volum de povestiri, *Infierno Grande*, pentru care primește premiul acordat de Fondo Nacional de las Artes. În 1993 Martínez își publică primul roman, *Despre Roderer* (*Acerca de Roderer*; Humanitas, 2008), și participă la Forumul hispano-american al tinerilor scriitori de la Malaga. În scurt timp pleacă la Oxford cu o bursă postdoctorală de doi ani acordată pentru studiul aprofundat al matematicii. În 1998 îi apare un nou roman, *La mujer del maestro*, iar în anii următori, grație succesului dobândit de cărțile sale atât în Argentina, cât și în străinătate, primește burse pentru literatură și participă la programe internaționale pentru scriitori. În 2003 Martínez publică un volum de eseuri intitulat *Borges y la matematica*, punând în lumină apropierea estetică dintre literatură și matematică, legătura profundă care poate fi detectată la nivelul mecanismelor structurale și de abstractizare folosite de cele două domenii, în aparență atât de diferite. Romanul *Crímenes imperceptibles* (2003), distins cu Premio Planeta Argentina, apărut în colecția „Raftul Denisei" sub titlul *Crimele din Oxford*, a fost tradus până acum în peste treizeci de țări și adaptat pentru marele ecran la începutul anului 2008, în regia lui Alejandro de la Iglesia, avându-i ca protagoniști pe Elijah Wood, John Hurt și Leonor Watling. În anul 2005 publică un volum de articole și eseuri intitulat *La formula de la inmortalidad*, iar în 2007, ***Moartea lentă a Lucianei B.*** (*La muerte lenta de Luciana B.*), roman tradus în peste douăzeci de țări și votat de către criticii spanioli în rândul primelor zece cărți ale anului.

Romanul *Moartea lentă a Lucianei B.* a fost tradus în mai bine de douăzeci de țări și votat de către criticii spanioli în rândul primelor zece cărți ale anului.

Ce îi unește pe cei doi scriitori din paginile romanului lui Martínez, unul retras și introvertit, mai puțin iubit de public și critică, celălalt extrovertit, bucurându-se de apreciere unanimă? Luciana B., care a lucrat în trecut alături de ei, declanșând o rivalitate personală între cei doi bărbați, prelungire a conflictului lor în plan profesional. O serie de accidente tragice cărora le cad victimă aproape toți cei apropiați Lucianei îi readuce pe cei trei împreună, după zece ani, în încercarea de a desluși adevărul din spatele acestor întâmplări pline de mister.

„Acest roman este o meditație asupra hazardului, a răzbunării, a puterii literaturii, a întâmplării și a cauzalității, dar și a incredibilei forțe a sentimentelor umane, fie că vorbim despre dragoste sau ură. La fel de inteligent și de erudit ca Borges (face referiri la Descartes, Thomas Mann, Jean-François Lyotard și Henry James, printre alții), Martínez scrie un roman care se dovedește a fi în egală măsură un thriller captivant, într-un stil irezistibil de convingător și limpede."

The Independent

„Dramatismul, ambiguitatea, dorința de dreptate și răzbunare sunt elementele cu care jonglează Guillermo Martínez pentru a construi această carte surprinzătoare. Ceea ce părea la început a fi parte a unei povești în ramă cunoaște o evoluție neașteptată, căpătând proporțiile unui roman puternic."

El País

ISBN 978-973-689-284-4